

১৯৭৬

ଚତୁର୍ଥ

[illegible]

ସୁସ୍ୱଦ୍‌ଗୋଷ୍ଠୀ, ବେଢ଼ିଗା

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚିତ୍ରଭାଷା ଚିଠିବହି (ଚତୁର୍ଥ)

ସଂକଳକ : ଆଶିଷ ପାଠୀ

ସୁହୃଦ୍‌ଗୋଷ୍ଠୀ, ଓଡ଼ିଶା

ଚିତ୍ତଭାଇଙ୍କ ଚିଠିବହି (ଚତୁର୍ଥ)

ସଂକଳକ : ଆଶିଷ ପାଠୀ

ପ୍ରକାଶକ : ସୁହୃଦ୍‌ଗୋଷ୍ଠୀ, ଓଡ଼ିଶା

ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶନ : ମାର୍ଚ୍ଚ, ୨୦୧୮

ମୁଦ୍ରଣ : ଶାରଦା ପ୍ରେସ୍, ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳ, ବ୍ରହ୍ମପୁର

ମୂଲ୍ୟ : ଟ ୨୦/- ମାତ୍ର

Chittabhainka Chithibahi (Chaturtha)

Compiled by : Asish Pathy

Publisher : Suhrudgosthi, Odisha

First Publication : March, 2018

Print : Sarada Press, Industrial Estate, Brahmapur

Price : Rs. 20 Only

ଯୋଗାଯୋଗ : ଆଶିଷ ପାଠୀ, କୁମାରପଲ୍ଲୀ,

ଆକୋଲି, ବ୍ରହ୍ମପୁର - ୭୬୦୦୧୦

ଫୋନ୍ : ୯୪୩୭୧୪୦୧୧୦/୭୯୭୮୨୩୭୦୮୫

E-mail : asish0900@gmail.com

ଯାହାକି ଭିତରେ ମୁଁ ଜଣେ ମହାତ୍ମା, ଜଣେ ମନାସୀ ଓ ଜଣେ ରକ୍ଷି, - ଏମିତି ତିନିଜଣଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ଓ ବିଚାରବୋଧର ପରିଚୟ ପାଇବି ସେହି ଜଣକ ହେଉଛନ୍ତି ଚିରଭାଇ । କିନ୍ତୁ ଭାବର ଗଭୀରତା, ବିଚାରର ଉଚ୍ଚତା ଏବଂ ଦୃଷ୍ଟିର ପ୍ରସାରତା ଭିତରେ ଏକବାର ସତସ୍ତ୍ର ହେଲେ ବି ତଥାପି ସେ ଅତି ସାଧାରଣ, ସହଜ ଓ ସରଳ ମଣିଷ । କାରଣ ସେ ମଣିଷକୁ ସାଥୀ କରି, ମଣିଷର ସମ୍ବନ୍ଧ ଓ ବିବେକର ଅସ୍ଥିତ୍ୱ ଭିତରେ ଜୀବନ ବଞ୍ଚିଛନ୍ତି । ଏଇ ସମ୍ବନ୍ଧର ସୂତ୍ରକୁ ସେ ତାଙ୍କର ଚିଠିରୁ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ସେ ଚିଠିଗୁଡ଼ିକୁ ତା'ର ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ଚିଠିଟିଏ ପରୋକ୍ଷରେ ଏକ ପ୍ରକାର ଆତ୍ମିକ ମିଳନର ମାଧ୍ୟମ ହୋଇଥିବାରୁ ସମ୍ପର୍କର ପ୍ରସାରଣରେ, ହୃଦୟ ଖୋଲି ଦେବାରେ ଆମେ ଆପଣେଇ ନେଇଥାଉ । ଏଣୁ ଚିରଭାଇଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧର ଭୂମି ଓ ସରୂପ ଅତି ବୈଚିତ୍ର୍ୟରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ । ବାସ୍ତବରେ ସେ ଜଣେ ରହସ୍ୟମୟ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ, କିନ୍ତୁ ତଥାପି କେତେ ନିକଟ ଓ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ସତରେ । ୧୯୭୯ ମସିହାରେ ଆମ ଗାଁ ଅଯୋଧ୍ୟାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଆରମ୍ଭ ହେବାଠାରୁ ତାଙ୍କ ସହିତ ମୋର ପତ୍ରାଳାପ ଏବଂ ମୁଁ ଅନୁଭବ କରିଛି, ଚିରଭାଇ ଆମର ପରମ ସୁହୃଦ୍, ଅତି ଆପଣାର । ତାଙ୍କର ବନ୍ଧୁତାରେ କିଛି ବି କୃତ୍ରିମତା ନାହିଁ ।

ଚିରଭାଇଙ୍କର ଚିଠିଗୁଡ଼ିକ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟିରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ, ଯେଉଁଥିରେ ପାଠକ ନିଜ ଭିତରେ ଜୀବନସଭା ଅନୁଭବ କରେ । ତାଙ୍କ ଚିଠିରେ ମଣିଷ, ଶାସ୍ତ୍ର ଓ ବନ୍ଧୁତା - ଏଇ ତିନିଗୋଟି କଥାପ୍ରତି ଗଭୀର ମମତା ଓ ଆନ୍ତରିକତା ରହିଛି । ଏଣୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଆମେ ଯେପରି ନିଜକୁ ଖୋଲିଦେଇ ପାରୁଥିବା ତାହା କହିବା ମୁଷ୍ଟିଲ । ସେ ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟରେ ମଣିଷର ଭିତରତାକୁ କୌଣସିରେ ବ୍ୟବହେଦ କରିଥାନ୍ତି । ହୁଏତ ସେଇ ମଣିଷଟି ଏ ବିଷୟରେ ଆଦୌ ଜାଣିପାରେ ନାହିଁ । ବରଂ ତାଙ୍କ ଚୂଳକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ପାଖରେ ଆପଣାକୁ ଆକୃଷ୍ଟରେ ଧରାଦିଏ ଏବଂ ତାପରେ ତାଙ୍କର କାମ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ଜଣେ ଶିଳ୍ପୀପରି । କିନ୍ତୁ କଥାରେ କେବଳ ନୁହେଁ, ଚିଠିରେ ଚିଠିରେ ମଧ୍ୟ । ଚିରଭାଇଙ୍କର ଚିଠିକୁ ଯେତେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ବା ଆଜ୍ଞାତ୍ମିକ ଭାଷାରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଗଲେ ବି ତଥାପି ତାହା ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପାରିବ ବୋଲି ମନେ ହୁଏ ନାହିଁ । ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିଚାର ଓ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସେ ମୋର ଜ୍ଞାନଗୁରୁ ପୁଣି ଜୀବନର ବାଟ ଚାଲିବା ଓ ବଞ୍ଚିବାର ପଥରେ ସେ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର କ୍ୱାନ୍ତିସଖା ।

ଚିରଭାଇଙ୍କ କେତେକ ଚିଠି ପୁସ୍ତକାଳରେ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । ଏ ଦିଗରେ ଅଧ୍ୟାପକ ବିଶ୍ୱରଞ୍ଜନଙ୍କର ପ୍ରୟାସ ପ୍ରେରଣା ଦାୟକ । ଆଜି ଚିରଭାଇଙ୍କର ଚିଠିବହି (ଚତୁର୍ଥ) ର ପ୍ରକାଶନ ସାଗତ ଯୋଗ୍ୟ । ଚିରଭାଇଙ୍କର ଚିଠି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶ୍ରେଣୀର ମଣିଷଙ୍କ ପାଇଁ କେବଳ ଏକ ମନ୍ତ୍ରଣା ନୁହେଁ, ସାହିତ୍ୟିକମାନଙ୍କ ପାଇଁ 'ଚିଠିଧର୍ମୀ ସାହିତ୍ୟ'ର ଏକ ଅମୂଲ୍ୟ ଦଲିଲ । ଏମିତି ସାହିତ୍ୟ ସୂଚିର ପୃଷ୍ଠାମାନଙ୍କୁ ଖୋଜିବାର ସ୍ୱଳ୍ପ ଏବଂ ସମ୍ଭାବନ ଲାଗି ପ୍ରିୟ ଆଶିଷଭାଇଙ୍କୁ ମୋ'ର ବିନମ୍ର ନମସ୍କାର ।

- ନିରଞ୍ଜନ ଖୁଣ୍ଟିଆ, ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଶିକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ର, ଅଯୋଧ୍ୟା, ବାଲେଶ୍ୱର

ଏଇ ପୁଣିକାରେ ଯେଉଁ ଚିଠିଗୁଡ଼ିକ ଫାୟୋଜିଟ ହୋଇଛି, ସେଇ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଯେ ଚିରଭାଇ କେବଳ ଏତିକି ଚିଠି ଲେଖୁଥିଲେ, ତାହା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଆଇଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ସେ ଚିଠି ଲେଖୁଛନ୍ତି, ସେସବୁ ଆମେ ପାଇପାରିଲେ ତାହା ଆମ ପାଇଁ, ତାଙ୍କ ପୃଷ୍ଠି ପାଇଁ ଏବଂ ଚିରଭାଇଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚପାଠ୍ୟୁବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ, ସର୍ବୋପରି ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ପାଇଁ ଅମୂଲ୍ୟ ସମ୍ପଦ ହୋଇ ରହିବ । ଏଇ ଚିଠିସବୁରୁ ଚିରଭାଇଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନକୁ ବିଶେଷକରି ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ରମାନଙ୍କୁ ଯାତ୍ରା, ସେଠାକାର ପାଠକ୍ରମ ପ୍ରେମୀଙ୍କ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଅନେକ କଥା ଜାଣିହେବ । ଏଥିରେ ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ର, ଶିକ୍ଷକ, ଶିକ୍ଷା, ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ଏବଂ ସେସବୁର ପାରସ୍ପରିକ ସମ୍ପର୍କ, ଶିକ୍ଷକଙ୍କର ଚାଲିମ, ଉପାଦେୟ ବହିସବୁର ଚାଲିକା, ନୂଆଭାଷା ଶିକ୍ଷୁବା, ନିଜ ବିଚାର ଓ ଅନୁଭବକୁ ଲେଖିବାର ପ୍ରେରଣା, ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର, ବିଭିନ୍ନ ସନ୍ଦେହର ମୋଚନ, ଆମର ଅସନ୍ତୋଷ, ବିରକ୍ତି ଓ ଅସୁସ୍ଥତାର କାରଣ, ନୂଆ ଜୀବନ, ନୂଆ ସମାଜର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିକଳ୍ପନା, ପିଲାଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରଭୁ ଯାଇ ବୁଝିବା ଓ ସେଠାରୁ ଉପରକୁ ଉଠାଇଆଣିବା, ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ରର ପରିଚାଳନା, ପାଠକ୍ରମର ଆଲୋଚନା, ଏପରି ଅନେକ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି । ଏସବୁରୁ ଆମେ ଲଜ୍ଜାକଲେ ଆମ ଜୀବନ ପାଇଁ, ଆମ ଅଗ୍ରଗତି ଓ ଅଭିବୃଦ୍ଧିପାଇଁ ଏବଂ ଆମ ସମାଜ ପାଇଁ, ଶିକ୍ଷା ଓ ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ର ତଥା ପାଠକ୍ରମ ପାଇଁ ଅନେକ ପ୍ରେରଣା ପାଇପାରିବା । ଜଣେ ସାହିତ୍ୟପ୍ରେମୀ ମଧ୍ୟ ଏଥିରୁ ବେଶ୍ କିଛି ନେଇ ବଢ଼ିପାରିବେ ।

ଚିରଭାଇ ଆମର ବନ୍ଧୁ, ଆମର ବଡ଼ଭାଇ, ଆମର ଆଗରେ ଓ ହାତଧରି ଆଗକୁ ନେଉଥିବା ସହଯାତ୍ରୀ ଏବଂ ପ୍ରେରଣାଦାତା । ସିଏ ଏକ ଦୁର୍ଦ୍ଦାମିଆ ଗାଈ, କାଳକ୍ରିଆ ଗାଈ । ଆମେ ଲଜ୍ଜାକଲେ ତାଙ୍କ ପାଖରୁ ଯେତେ ଅଧିକ ପାରିବା, ସେତେ ଅଧିକ ଦୋହାପାରିବା । କିନ୍ତୁ ସେହି ଗୋରସକୁ ନେଇ ଆମେ କିପରି ଓ କ'ଣ କରି ବ୍ୟବହାର କରିବା, ସେସବୁ ଆମ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ସେସବୁ ଯଦି ଆମକୁ ବଢ଼ିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିଲା, ତେବେ ଆମର ସୌଭାଗ୍ୟ । ତାଙ୍କର କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ କିଛିବି ଲାଭ ବା କ୍ଷତି ନାହିଁ । ଆମେ ସେହି ଗାଈର ଓ ଗୋରସର ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରିବା କି ନାହିଁ, ତାହା ଆମ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକକୁ ଯଦି ଆମେ ଉତ୍ତମ କାମରେ ଅଥବା ଅଧମ କର୍ମରେ ଲଗାଇବା, ତେବେ ସେଥିପାଇଁ ସୂର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବ ତାଙ୍କ କିରଣ ଆଦୌ ଦାୟି ନୁହେଁ । ସେଥିରେ ତାଙ୍କର ଯଶ ବା ଅପଯଶ ବୋଲି ଆଦୌ କିଛି ନାହିଁ । ତେଣୁ ଆମେ ଏଥିରୁ ଲାଭ ଉଠାଇ ଯୋଗ୍ୟ ନ ହେବା କାହିଁକି ? ଏକଥା ଆମେ ବିଚାର କରିବା ।

- ଆଶିଷଭାଇ

୨୦୦/ ଶ୍ରୀ ଆଶିଷ ପାଠୀ,

କଟକ, ୦୩/୦୭/୭୯

ଶିକ୍ଷକ ଟ୍ରେନିଂ ୨୯/୦୬ ରେ ଶେଷ ହେଲା । ବ୍ରହ୍ମପୁର ସ୍କୁଲକୁ କେହି ଆସିନଥିଲେ । ପ୍ରପରି ତ ଆରମ୍ଭ ଦିନ ରାତିରେ ପୁଣି ଚାଲିଗଲେ । କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଟିରେ ଗଦ୍ୟର ବାବୁ, ପ୍ରସାଦବାବୁ ଓ ପୁରୀର ଶ୍ରୀ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର ମଧ୍ୟ ଥିଲେ । ସମସ୍ତେ ମିଶିବାକୁ କାର୍ଯ୍ୟଟି ସମ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରିଲା ।

ଜୀବନାନନ୍ଦ, ପ୍ରଭାକର ଓ ଅରୁଣ, ହିମାଂଶୁ ଓ ସୁଧାଂଶୁଙ୍କ ଚିଠିର ଉତ୍ତର ସେମାନଙ୍କ ଘରଠିକଣାରେ ଦେଇଥିଲି । ସେମାନେ ପାଇଲେ କି ନାହିଁ ଆପଣ ଟିକିଏ ସେମାନଙ୍କୁ ଡାକି ପଚାରିବେ ଓ ମୋତେ ଜଣାଇବେ ।

ଏହି ମାସରେ ପୁଣିଥରେ ଦକ୍ଷିଣକୁ ଯିବାର ଯୋଗ ପଡୁଛି । ଏଥର ଆଗ ପଣ୍ଡିଚେରୀରେ ୨ଦିନ ରହି ତା'ପରେ ମୁଁ କେରଳ ଯିବି । ଆଗାମୀ ୧୬/୦୭/୭୯ ସକାଳ ୭ଟା ବେଳେ ମାୟାଙ୍କ ମେଲ ସମୟକୁ ବ୍ରହ୍ମପୁର ଷ୍ଟେସନକୁ ଆସି ପାରିଲେ ମୁଁ ସେହି ଗାଡ଼ିରେ ଥିବି ।

ଉମାଶଙ୍କରର ଖବର କିଛି ପାଇଲେ କି ? ମୁଁ ସେଠାରେ ଥିଲେ ତାକୁ ଜାଣ ପକାଇ ଧରି ଆଣି ସାରଖିଣି । ଯଦି ଏତେ ଶୀଘ୍ର ସବୁ ଭାବି ହୋଇଯିବାର ଥିଲା, ତେବେ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ହଠାତ୍ ଏକ ପରିଚୟ ହେଲା କାହିଁକି କେଜାଣି ? ମୁଁ ତ ଭାବୁଛି, ସିଏ (ଉମାଶଙ୍କର) ଏହା ଭିତରେ କେତେ ଚମତ୍କାର ଛବି ସବୁ ଆଜି ରଖୁଥିବ ଏବଂ ଏଥର ମୁଁ ସେହିଗୁଡ଼ିକ ତା'ଠାରୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବି । ମୋ'ର ଆଶା, ଆପଣ ତାକୁ ପୁନର୍ବାର ଖୋଜି ବାହାର କରିବେ, ପାଖକୁ ଆଣିବେ, ତା'ର ପୂର୍ବ ମନକୁ ଦେଖାଇ ଆଣିବେ ।

‘ଡେନ୍‌ମାର୍କ ଚିଠି’ ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣଟିର ଭୂମିକାଟି ଯେଉଁପରି ଅଛି, ସେହିପରି ବାହାରିବ । ଦ୍ଵିତୀୟ ସଂସ୍କରଣ ଲାଗି ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଭୂମିକା ଲେଖିଦେବି ଓ ଯଥା ସମୟରେ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ନେଇ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେବି । ଆପଣ ଯେ ଏତେ ପରିଶ୍ରମ କରି ବହିଟିକୁ ଉତ୍ତରିଦେଇ ପାରିଲେ, ତାହାହିଁ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼କଥା । ବିଶ୍ଵଭୂଷଣ, ନରେନ୍ଦ୍ର ଓ ପ୍ରଦୀପଙ୍କ ପାଖକୁ ଯେଉଁ ଚିଠିଗୁଡ଼ିକ ଲେଖା ହୋଇଛି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଚାରିଖ ଅନୁସାରେ ଆପଣ ପାଖୁରିପି ମଧ୍ୟରେ ସଜାଇଦେବେ ।

କୌଣସି ବହି ଉପରେ ସମୀକ୍ଷା ଲେଖିବା ସହଜ ନୁହେଁ । ସମ୍ୟକ ଲୋଚନ ଦେଇ ଦେଖିବାକୁ ହେଲେ ଦୂରତା ରଖି ଦେଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆପଣ ତ ମମତାରେ ଏପରି ଭାବରେ ଆଗରୁ କୁହୁକୁହୁ ହୋଇ ସାରିଲେଣି, ତେଣୁ ଚିନ୍ତାଭାବର କୌଣସି ବହିର ମମୀକ୍ଷା କରିବା ଆପଣଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ମୋତେ ସହଜ ହେବନାହିଁ । ଗୁଡ଼ାଏ ପ୍ରଶ୍ନସା କରିବା ତ ସମୀକ୍ଷା ନୁହେଁ, ତେଣୁ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆହୁରି ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । କିନ୍ତୁ ଆପଣ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରକୃତ ଅନୁରାଗ ସହିତ ଏହି ସମୀକ୍ଷା ଲେଖିବେ, ତାହା ମୋ'ଲାଗି କୋଟି ନିଧି ପରି ହୋଇ ରହିବ ।

ହିମାଂଶୁର ବାପା ଆପଣଙ୍କୁ ମୋ' ବିଷୟରେ କ'ଣ କହୁଥିଲେ ? ଲେଖିବେ । ଚିଜିଏ
ଯନ୍ କଲେ ସେହି ଭାଇ ଦୁହେଁ କେତେ ଚମତ୍କାର ପଢ଼ନ୍ତେ, ମୁଁ ବେଳେବେଳେ ଚାହାଁଁ ଭାବେ,
ପାଶ୍ କରିଥିବା ପିଲାଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କିଏ କେଉଁଠି ନାଆଁ ଲେଖାଇଲେଣି, ଏଥର ଜଣାଇବେ ।

୨୦୧/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶଶୀଭୂଷଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ବୁର୍ଲା

କଟକ, ୦୬/୦୭/୭୯

ଏଥର ଆମେ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ରାଜ୍ୟଟିକୁ ଭଜକରି ଦେଖୁନୁ ଏବଂ ହାଇଦ୍ରାବାଦ ହୋଇ ଘରକୁ ଫେରିଲୁ ।
... ଆସନ୍ତା ସପ୍ତାହରେ ମୁଁ ଘୁନବାର ୨/୩ ସପ୍ତାହ ପାଇଁ କେରଳ ଯାଉଛି ।

୨୦୨/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଶିଷ ପାଠୀ, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୧୦/୦୭/୭୯

ମୋ' ବିଚାରରେ ଭଲପାଇବା ଅର୍ଥ ସମାପ୍ତ କରି ସାକାର କରିବା । ଆପଣ ଜଣକୁ ଭଲ
ପାଉଥିଲେ କିମ୍ବା ତାକୁ ବାହା ହେବାକୁ ମନସ୍ତ କରିଥିଲେ, ସେକଥା ମୁଁ ଜାଣେନାହିଁ । ସିଏ ହୁଁ
କରିଥିଲା, ସିଏ ବି ଭଲ ପାଇବାର ଅର୍ଥ ସେତେବେଳେ କ'ଣ ବୁଝୁଥିଲା ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ କ'ଣ
ବୁଝୁଛି, ସେ କଥା ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଜାଣେନାହିଁ । ବାପା ମାଆଙ୍କ କଥାରେ ଯିଏ ମତ ବଦଳାଇ ଦିଏ,
ଭଲ ପାଇବାର ଅର୍ଥକୁ ବି ବଦଳାଇ ଦିଏ, ସିଏ ହୁଏତ ପ୍ରଥମେ ମଧ୍ୟ ଭଲପାଇବାକୁ କଥାଟିର
ଫର୍ପୁର୍ଣ୍ଣ ଅର୍ଥରେ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲା ବୋଲି ଆଶଙ୍କା କରାଯାଇ ପାରିବ । ଆପଣ ଯାହାକୁ ଭଲ
ପାଇବେ, ତା'ର ମତକୁ ମଧ୍ୟ ଆପଣ ସମ୍ମାନ ଦେଖାଇବେ । ତେଣୁ, ତା'ର ମତ ଆପଣଙ୍କର
ରୁଚି ଅନୁସାରେ ନହେଲା ବୋଲି ଏବେ ଆପଣ ବି କାହିଁକି ଏତେ କ୍ଷୁଦ୍ର ହୋଇ ପଡ଼ିବେ ?
ଜଣେ ଯଦି ମୋତେ କୌଣସି କାରଣରୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କଲା, ତେବେ ତା'ର ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନକୁ ବି
ମୋ'ର ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ସମ୍ମାନ ଦେଇପାରିବା ଉଚିତ୍ । ଜୀବନରେ ଭଲ ପାଇବା କହିଲେ
କାହାକୁ ଜଣକୁ ଗୋଟାସୁଣା ଭଲ ପାଇବା ବ୍ୟତୀତ ଅନେକ ଅଧିକ କିଛିକୁ ବୁଝାଏ । ଏପରି
ବାଡ଼ ଦେଇ ପାଚେରୀ ବୁଲାଇ ବସିବା-ଦୂରା ଅନେକ ସମୟରେ ଜୀବନଟା ଏକ କାରାଗାର
ପରି ହୋଇରହେ, ଏକ ଦ୍ଵାପପରି ସବୁଟିଠାରୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇ ରହେ । ତତ୍ପରା ଫସାରଟା
ଭାରି ଜାକଜମକ ଦେଖାଯାଏ ସତ, କିନ୍ତୁ ମଣିଷ ଯଥାର୍ଥରେ ଯାହା ଚାହୁଁଥାଏ, ତାହା ମିଳେନାହିଁ
। ତେଣୁ, ଯାହା ହେଉ ପଛକେ ଆପଣ ଏତେ ବେଶୀ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଆମେ ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ
ଭଲପାଇବା, ବାଟ ଚାଲିବାକୁ ଭଲ ପାଇବା କିନ୍ତୁ ବାଟରେଥିବା ମାଇଲଖୁଣ୍ଟ ରୁଡ଼ାକୁ ଆବୋରି
ପଡ଼ିରହିବା କାହିଁକି ? କଥାଗୁଡ଼ାକୁ ବୁଲ ବୁଝିବେ ନାହିଁ ।

ଯଦି ଚିଠିଟା ଯାକ ଖାଲି ଫବାଦ ପରିବେଷଣରେ ଭରି ହୋଇ ରହିବ, ତେବେ
ଚିଠିଦ୍ଵାରା ହୃଦୟ ଯୋଡ଼ିହେବ ନାହିଁ । ବୈଜ୍ଞାନିକ କୌଣସି ଫୁଲ ବିଷୟରେ ଦଶ ଶଗଡ଼,
ସମ୍ପଦ ଫଗୁହ କରି ରଖି ସିନା, ମାତ୍ର ଫୁଲର ଅସଲ ମର୍ମଟିକୁ ଚିହ୍ନିପାରନ୍ତି ନାହିଁ ବା ଫୁଲକୁ

ନିଜ ଭିତରେ ଅନୁଭବ ବି କରି ପାରନ୍ତିନାହିଁ । ଆଉଜଣେ ମଣିଷକୁ ବୁଝିବାକୁ ହେଲେ ଆହୁରି ନୀରବ ହୋଇ, ଆହୁରି ଖୁସି ହୋଇ ପାଖରେ ଆସି ବସିବାକୁ ହୁଏ । ସମ୍ମାନ ଦେଖାଇବାକୁ ବଡ଼ ବୋଲି ଭାବିବାରେ ଆମର ଯଦି ସବୁଯାକ ଉଦ୍ୟମ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ, ତେବେ ବୁଝିବାଲାଗି ସମୟ ମିଳିବ ଆଉ କେତେବେଳେ ? ମୋତେ ଯେଉଁମାନେ ସମ୍ମାନ ଦେଖାନ୍ତି, ମୁଁ କାହିଁକି ସେମାନଙ୍କୁ ଭାରି ଡରେ । ମୁଁ ଯଦି ଆପଣଙ୍କୁ କେବେହେଲେ ଛୋଟ ବୋଲି ମନେ ନକରି, ମୋର କେଉଁ ଅପରାଧରୁ ମୋତେ ଆପଣ ନିଜଠାରୁ ଏତେ ବଡ଼ ବୋଲି କହିବେ, ମୋତେ ପୁଣି ମହାସାଗର ବୋଲି କହିବେ । କୌଣସି ସାନପିଲାଙ୍କୁ ବି ମୁଁ ନିଜଠାରୁ ନ୍ୟୁନ ବୋଲି ମନେକରେ ନାହିଁ, ତାଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗ ବୋଲି ମନେକରେ, ସମାପ୍ତ ବୋଲି ମନେକରେ । ତା'ର ସବୁ ଦୁଃଖ, ସବୁ ଅପୂର୍ଣ୍ଣତାକୁ ନିଜେ ଆଦରିନେଇ ତାଙ୍କୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଐଶ୍ବର୍ଯ୍ୟବତ୍ତ ଦେଖିବାକୁ ସବୁବେଳେ ଚାହୁଁ କରୁଥାଏ । ଯେଉଁମାନେ ବଡ଼ଙ୍କୁ ସମ୍ମାନ ଦେଖାନ୍ତି, ସେମାନେ କଥାକଥୁତ ସାନମାନଙ୍କୁ ଅନେକ ସମୟରେ ହେୟ ଆଖିରେ ଦେଖନ୍ତି, ଟେକା ପଥର ପରି ଦେଖାନ୍ତି, -- - ମୋ'ର ଏପରି ଚିନ୍ତା ଅଭିଜ୍ଞତା ଅନେକ ଅଛି । ଆପଣଙ୍କୁ ମୁଁ ମୋ'ର ଅତି ଅତରଙ୍ଗ ଜଣେ ସାନଭାଇ ପରି ଗ୍ରହଣ କରିନେଇଛି ଏବଂ ସେଇଥିଲାଗି ହିଁ ଖୁବ୍ ସାହସରେ ଏସବୁ ଲେଖିପାରୁଛି ।

ଆପଣ ଥରେ ସମୟକରି ଉପାଶଙ୍କରର ବାପାଙ୍କୁ ପଚାରି ଆସିପାରିଲେ ତା'ର ଖବର ଜାଣିପାରନ୍ତେ । ହଁ, ଆନନ୍ଦଠାରୁ କାହିଁ କୌଣସି ଚିଠି ଆସି ନାହିଁ ? ସେମାନେ ଆପଣଙ୍କୁ କେତେ ନିଜର ବୋଲି ମାନୁଛନ୍ତି । ଆପଣ ସେମାନଙ୍କର ଗୋକ ବଢ଼ାକୁ --- ପଢ଼ିବାର ଗୋକ, ଚିହ୍ନିବାର ଗୋକ, ପର୍ବତ ଆରୋହଣ କରିବାର ଗୋକ, ହୃଦୟ ଆବିଷ୍କାର କରିବାର ଗୋକ । ତେବେ ୧୬ ତାରିଖ ସକାଳ ୬ଟା ବେଳେ ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ଭେଟ ହେବ । ହିମାଂଶୁର ତ ପରୀକ୍ଷା, ହତଭାଗା ମୋତେ ଆସିବାକୁ ଅନୁମତି ପାଇବନାହିଁ । ସୁଧାଂଶୁଙ୍କୁ କହିବେ ଯଦି ପାରିବ, ଆସିବ । ଦେଖିଲେ ମୋତେ କେଡ଼େ ଖୁସୀ ଲାଗିବ । ଆପଣ ଯଦି ପାରିବେ, ତାଙ୍କୁ ସାଇକେଲ ପଛରେ ବସାଇ ନେଇ ଆସିବେ । ତା'ର ବାପାଙ୍କ ସହିତ କେତେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାକୁ ମନ ହେଉଛି । କିନ୍ତୁ ଆଉଥରେ ଭେଟ ହେଲେ ସିନା ? ପୁଣି, ଚାକିରି କରୁଥିବା ଲୋକମାନେ ରୁଟିନ୍ ଭିତରେ ଏତେ ବାନ୍ଧିହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି ଯେ, କାହା ସହିତ ମନ ଖୋଲି ଖୁସିହୋଇ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାକୁ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାୟ କୌଣସି ଯୌର୍ଯ୍ୟ ନଥାଏ । ସେ ମୋ' ପ୍ରଙ୍ଗସା କଲେ, ସେଇଟା ଭାରି ସହଜ, କିନ୍ତୁ ଯୌର୍ଯ୍ୟର ସହିତ କଥା ଶୁଣିବା ସେଡ଼େ ସହଜ ନୁହେଁ । ଶିକ୍ଷକ ଟ୍ରେନିଂରେ ପ୍ରାୟ ୩୫-୪୦ ଜଣ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଆଉ ଥାନ ଟାହିଁ । ମୁଁ ପ୍ରଥମେ ଆଶ୍ରମରେ ଦୁଇଦିନ ରହି ତା'ପରେ କେରଳ ଯିବି ।

୨୦୩/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଶିଷ ପାଠୀ, ବ୍ରହ୍ମପୁର

ମିତ୍ର ନିକେତନ, କେରଳ, ୨୪/୦୭/୭୯

ନିଜକୁ କୋଉଠି ବା କାହାଲାଗି ଅଜାଣି ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛାକରୁଥିଲେ ପ୍ରତିଦାନର କୌଣସି ଇଚ୍ଛା ରଖିବା ଏକ ବାଧାପରି କାମ କରେ । ଏକ ପ୍ରତିଦାନ ଇଚ୍ଛା କରୁଥିଲେ ଭଲ ପାଇବା କଦାପି

ଆପଣାକୁ ଅଜାଡ଼ି ଦେଇପାରେ ନାହିଁ । ଆମେ ଯେତେବେଳେ ଦୁଇଟାଯାକ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛାକରୁ, ସେତେବେଳେ ଭାରିକଷ୍ଟ ପାଇବାକୁ ହୁଏ, ନିଜ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିଦ୍ରୋହ କଲାପରି ମନହୁଏ ।

ମୁଁ କେବଳ ଆପଣଙ୍କୁ ଜାଣିଛି, ଆଉ ପକ୍ଷଟି ବିଷୟରେ କିଛି ଜାଣିନାହିଁ । କିନ୍ତୁ କେବଳ ଏତିକି ଜାଣିଛି ଯେ, ଆମର ଏହି ଚଳଣି ସମାଜରେ ବିପକ୍ଷ ମନୋରଥ ହେବାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୁଅ ଅପେକ୍ଷା ଝିଅକୁ ହିଁ ଅଧିକ ସହାପରେ ଦସ୍ତ ହେବାକୁ ପଡ଼େ । ମାତ୍ର ନିଜର ଦହନଗୁଡ଼ାକୁ ଜଗତର ଏକମାତ୍ର ଦହନ ବୋଲି ଧରିନେଇ ସେଇଗୁଡ଼ାକୁ ପର୍ବତପରି ଜମାକରି ତାହାରି ଉପରେ ଏଡ଼େ ଉଷ୍ଣ ହୋଇ ବସିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେକଥା ମୋଟେ ଜାଣି ହୁଏନାହିଁ । ଏକାକୀ ରହିବା ଓ କାହାର ସାଥୁହୋଇ ରହିବା ଏହାର ମଧ୍ୟ ଏକ ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥ ଅଛି । ଏକାକୀ ହୋଇ ରହିଥିବା ବେଳେ ଯିଏ ସମସ୍ତଙ୍କ ମେଳରେ ରହିଥିବା ପରି ଅନୁଭବ କରେ, ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କ ମେଳରେ ଥିବା ସମୟରେ ତଥାପି ଆତ୍ମପୁର ଅର୍ଥାତ୍ ଏକାକୀ ହୋଇ ରହିପାରେ, ସିଏ ଆମ ସଂସାରରେ ଅନେକ କାମରେ ଲାଗେ । ସିଏ ଅନେକ ମଣିଷଙ୍କର ଅନେକ ଉପକାରରେ ଆସେ ।

ଆଶ୍ରମରେ ନଳିନୀଦାକର ରଚନାବଳୀର ବଙ୍ଗଳା ସଂସ୍କରଣ ଦୁଇଟି ପାଇଲି । ତାହା କିଣିଆଣିଛି । ମୁଁ ନିଜେ ତାହା ପଢ଼ୁଛି । ଏଗୁଡ଼ିକ ଭିତ୍ତି ଦେଶର ଓ ଯୁଗର ସାହିତ୍ୟ ଉପରେ ଲେଖା । ବଙ୍ଗଳା ମଧ୍ୟ ସେତେ ସହଜବୋଧ୍ୟ ନୁହେଁ । ଏଗୁଡ଼ିକ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ହେଲେ ଆଲୋଚିତ ସାହିତ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଜ୍ଞାନ ରହିଥିବା ଆବଶ୍ୟକ । ତେଣୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ରଚନାଗୁଡ଼ିକରୁ ଆପଣ ଯଥାର୍ଥ ଆନନ୍ଦ ପାଇପାରିବେ ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ଆପଣଙ୍କର ଯେପରି ଆଗ୍ରହ ହେବ, ମୁଁ ଠିକ୍ ସେହିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବି ।

ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ବିଷୟରେ ଏବେ କ'ଣ ସମ୍ଭବ ଦେଖେ ଜାଣନ୍ତି ? ନିଜକୁ ଛୋଟ ବୋଲି ଭାବୁଥିଲେ ବା ମୋତେ ନିଜର ସମାୟକ୍ଷ ବୋଲି ନଭାବୁଥିଲେ ଆପଣ ନିଶ୍ଚୟ ଏହାକୁ ହସି ଉଡ଼ାଇଦେଇ ପାରିବେ । ଆପଣଙ୍କର ହୃଦୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉଦ୍ବୁଦ୍ଧ, ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗ୍ରହଣଶୀଳ । ଆପଣଙ୍କର ମନ ବି ଅନେକ ପରିମାଣରେ ହୃଦୟର କଥା ମାନି ଶିଖୁଛି । ଆପଣ ଆଗାମୀ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ରାକ୍ଷସ ପରି ଗୁଡ଼ାଏ ପଢ଼ିଯାଆନ୍ତୁ । ଓଡ଼ିଆରେ ଯେତେ ପାଇବେ, ତାକୁ ତ ପଢ଼ିବେ । କିନ୍ତୁ ଙ୍ଗରାଜୀ, ବଙ୍ଗଳା ଓ ହିନ୍ଦୀ ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ସମୟ ନେଇ ଏହି ଗୋଷ୍ଠୀଗୁଡ଼ିକୁ, ବିଶେଷତଃ ଙ୍ଗରାଜୀକୁ ପଢ଼ି କରନ୍ତୁ । ଏସବୁ ଆପଣଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସମ୍ଭବ ହେବ । ଖାଲି ରଜ୍ଜାକଲେ ଓ ଆପଣାଲାଗି ଆପେ ଅଗ୍ରଗତି କରିବାର ଏକ ଶୃଙ୍ଖଳା ବାହାର କରିପାରିଲେ ହେଲା । ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦଙ୍କର ଦୂର୍ଗାଷ୍ଟୋତ୍ରରେ ଅସୁର ପରି ଶକ୍ତିଲାଗି ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଇଛି । ନିଜକୁ ଏପରି ଏକ ମାର୍ଗରେ ପକାଇ ପାରିଲେ ଦେଖିବେ, ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ପାଠ ପଢ଼ିଆସୁଥିବା ପିଲାଏ ମଧ୍ୟ ଆପଣଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କିପରି ହଜାର ହଜାର ଗୁଣ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଉପକୃତ ହୋଇପାରିବେ । ପିଲାଏ ଭଲ ପଢ଼ୁନାହାନ୍ତି, ଏଥିଲାଗି କାହାର କେତେ ଦୋଷ ତାହା ନମାପି ଆମେ ଯଦି ନିଜ ଜୀବନରେ ବିଦ୍ୟାଲାଗି ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ଅସୁର ପରି ଲାଗିଯାଇ ପାରିବା, ତେବେ ଅଦ୍ଭୁତ ଫଳ ମିଳିବ ।

ପ'ରିଦିନ କନ୍ୟାକୁମାରୀ ଯାଇଥିଲି । ଏଠିର ସବୁବେଳେ ଆକାଶ କଳାହୋଇ ରହିଛି, ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ରହିଛି । ଚାରିଆଡ଼ ଭାରି ସୁନ୍ଦର ବୃକ୍ଷ ବୃକ୍ଷ ଦିଶୁଛି ।

୨୦୪/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ, ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ର, ବନ୍ଧପଡ଼ା
କଟକ, ୦୮/୦୮/୭୯

ପ୍ରାୟ ଆଠମାସ ପରେ ମୋତେ ପୁନର୍ବାର ବନ୍ଧପଡ଼ା ଯିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଛି, ତାହା ମୋ ଲାଗି
ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦର ବିଷୟ । ଆମେ ଏକାଠି କିଛି ସମୟ ବସି ସ୍କୁଲ ସମ୍ପର୍କୀୟ ନାନା ବିଷୟରେ
କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବା, ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା, ତାହାହିଁ ସବୁଠାରୁ
ବଡ଼ କଥା । ଧନେଶ୍ୱରବାବୁ ଗାଆଁରେ ଅଛନ୍ତି କି ? ତାଙ୍କୁ ମୋ'ର ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇଦେବ ।

ମୁଁ ୧୭ ତାରିଖ ଖରାବେଳେ ଭବାନୀପାଟଣା ପହଞ୍ଚି ବଲାଙ୍ଗିରକୁ । ବଲାଙ୍ଗିରରୁ
ବୋକାଲେ ଷ୍ଟାଲ୍ ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍‌ରେ କେସିଙ୍ଗାରେ ପହଞ୍ଚି ତା'ପରେ ବସ୍‌ରେ ଭବାନୀପାଟଣା ଯିବି
ବୋଲି ଲାଗିଛି । କେସିଙ୍ଗାରେ ସେହି ସମୟରେ ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ଦେଖାହୋଇ ପାରିଲେ
ସବୁଠାରୁ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା । ବା, ଆପଣ ୧୭ ତାରିଖରେ ଭବାନୀପାଟଣା ଆସିଲେ ତ ଆହୁରି
ଭଲ ହୁଅନ୍ତା । ପରେ ଅର୍ଥାତ୍ ୨୧ ଜିମ୍ବା ୨୨ ତାରିଖରେ କିପରି ବନ୍ଧପଡ଼ା ଯିବି, ସେବିଷୟରେ
କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇ ପାରନ୍ତେ । ଚେଷ୍ଟା କରିବେ ।

୨୦୫/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଶିଷ ପାଠୀ, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୧୦/୦୮/୭୯

ମୁଁ ଗତ ୩ ତାରିଖ ଦିନ ସକାଳେ କେରକରୁ ଫେରି ଏଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲି ।

ଫ'ସାରରେ ସମସ୍ତେ ଭଲ ପାଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଅଧିକାଂଶ ମଣିଷ ଅଧିକାର କରିବାକୁ
ଭଲ୍ଲା କରୁଥାନ୍ତି । ଭଲ ପାଇଲେ ଅଧିକ ଦୁଃଖ ସହିବାକୁ ହୁଏ । ଯାହାର ଭଲପାଇବା ଯେତେ
ଅଧିକ ବ୍ୟାପକ ଏବଂ ଅଧିକ ଗଭୀର, ତାକୁ ସେତିକି ଅଧିକ ଦୁଃଖ ପାଇବାକୁ ହୁଏ । ଜର୍ମାନ
କବି ଗୋଟେ (Goethe) କ'ଣ ଏହି ମର୍ମରେ ଗୋଟିଏ ଭାରି ସାନ ସରଳ କବିତାଟିଏ ଅଛି ।
ଗୋଟିଏ ପିଲା ଓ ଗୋଟିଏ ଗୋଲାପ ପୁଲ ଭିତରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା । ଗୋଲାପ ପୁଲର ଚାରିପାଖରେ
କଣ୍ଟା । ଗୋଲାପ ପୁଲକୁ ଭଲ ପାଇବାକୁ ହେଲେ କଣ୍ଟାର ଆଘାତ ସହି ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।
ଆଘାତ ସହିବା ହେଉଛି ଭଲ ପାଇବାର ଗୋଟିଏ ଅଙ୍ଗ ।

ନିଜାନ୍ତାଦାଙ୍କର ବହି ବିଷୟରେ କ'ଣ ଠିକ୍ କଲେ । ଆପଣ ନଚାହିଲେ ମୁଁ ତାକୁ
ଏଠାରେ ଲାଇବ୍ରେରୀରେ ଦେଇଦେବି । ସେହି ବହିଦ୍ୱାରା ଆପଣ ବେଶୀ ଲାଭବାନ୍ ହୋଇ
ପାରିବେ ବୋଲି ମୁଁ ମନେ କରୁନାହିଁ । ସିଏ ଯେଉଁ ସାହିତ୍ୟଜ୍ଞାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା
କରିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆମ ଜାଣିଲେ ଓ ସେମାନଙ୍କର କୃତିଗୁଡ଼ିକରେ ଅବଗାହିଲେ
ସିନା ଆଲୋଚନା ଗୁଡ଼ିକୁ ଯଥାର୍ଥ ମର୍ମରେ ଗ୍ରହଣ କରିଦେବ ।

ଜ୍ଞରାଜୀ ପଦ୍ମା କରିବାର ସର୍ବପ୍ରଥମ ଉପାୟ ହେଉଛି ଜ୍ଞରାଜୀ ବହି ପଢ଼ିବା । ଦ୍ରୁତ
କିଶୋର ବାବୁ ଏଥିରେ ଆପଣଙ୍କୁ ଅନେକ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବେ । ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ, ଚର୍ଚ୍ଚିତ
ପ୍ରଚ୍ଛଦିକର ଜ୍ଞରାଜୀ ଆପଣଙ୍କୁ ଅନେକ ପ୍ରେରଣା ଦେବ । ଜବାହରଲାଲଙ୍କ *Glimpses of*

World History ଓ Discovery of India ରୁ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ ନା ! ବଙ୍ଗଳା ପାଇଁ ରବାୟନାଥଙ୍କର ଗଦ୍ୟ ଓ ପଦ୍ୟ ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ । ତା'ସହିତ ଶରତଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଓ ବିଭୂତି ବସୋପାଧ୍ୟାୟଙ୍କର ଉପନ୍ୟାସ । ହିନ୍ଦୀଭାଷି ପ୍ରେମଚାନ୍ଦଙ୍କର ଗଳ୍ପ ଓ ଉପନ୍ୟାସମାଳା । ବ୍ରଜବାବୁଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରିବେ । ତାଙ୍କ ପାଖରେ ବି ଅନେକ ଉପାଦେୟ ବହି ଥିବ । Will Durant କର The Story of Philosophy ଯଦି ପାଇବେ ତେବେ ପଢ଼ି ପକାଇବେ । ପଢ଼ିବା ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ମୋତେ ଆପଣଙ୍କର ଅନୁଭୂତିମାନ ଜଣାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବେ ।

ଉମାଶଙ୍କର ଚିଠି ଦେଇନାହିଁ । ... ବର୍ତ୍ତମାନ ସିଏ କୌଣସି ସ୍କୁଲରେ ନାମ ଲେଖାଇ ପାରିଲେ ରକ୍ଷା । ଗାଆଁସ୍କୁଲରେ ହେଲାକିନାହିଁ କେଜାଣି ! ଥରେ ତା'ର ବାପାଙ୍କ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା କଲେ ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ ?

‘ଡେନ୍‌ମାର୍କ ଚିଠି’ ସହିତ ସାନ ‘ମୁଖବନ୍ଧ’ଟିଏ ଏଥିସହିତ ଲେଖି ପଠାଇଛି । ବହିଟିକୁ ପୁନଃପ୍ରକାଶିତ କରାଇବା ଦିଗରେ ଆପଣଙ୍କର ଆଗ୍ରହ ପଟ୍ଟବନ୍ଧ ହେଉ ।

ପ୍ରପରି ପଣ୍ଡିତେରାରୁ ଏକ ପନ୍ଦରଦିନିଆ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକରି ପଠାଇଛନ୍ତି । ଆଗାମୀ ୧୫ ତାରିଖରେ ବଲାଙ୍ଗୀରଠାରେ ନୂଆକରି ସ୍କୁଲ ଖୋଲୁଛି । ଆପଣ ଆଉ ସପ୍ତାହରେ ସମ୍ଭବପୁର ଠିକଣାରେ ଚିଠି ଦେଇପାରନ୍ତି । ନଚେତ୍ ଏହି ଜଟକ ଠିକଣାରେ ଦେବେ ।

୨୦୬/ ଶ୍ରୀମାନ୍ ସୁଧାଂଶୁ ଶେଖର ମିଶ୍ର, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୧୦/୦୮/୭୯

ବାଙ୍ଗାଲୋର ପ୍ରଭୃତି ସ୍ଥାନ ବୁକିବା ବେଳେ ଅନେକ ମାର୍କାର ଧୂପକାଠି ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲି ସତ, କିନ୍ତୁ ସେଗୁଡ଼ିକର ଖାଲିଖୋଜ କିପରି ଯୋଗାଡ଼ କରିବି, ସେବିଷୟରେ କିଛି ବୁଦ୍ଧି ପାଇନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଷ୍ଟାମ୍ପ ବିଷୟରେ ମୋ'ର କଥା ମୁଁ ଅବଶ୍ୟ ରକ୍ଷା କରିବି । ତୁମେ ପାଠପଢ଼ାରେ ଯେତିକି ଅଗ୍ରଗତି ଦେଖାଇବ, ମୋ'ଠାରୁ ସେତିକି ଅଧିକ ଷ୍ଟାମ୍ପ ପାଇବ । ଆହୁରି ଅନେକ ଭଲ ବହି ପାଇବ । ତୁମେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ଆହୁରି ଅନେକ ଭଲ ପଢ଼ିପାରିବ ବୋଲି ମୁଁ ଜାଣି ପାରିଛି ବୋଲି ତୁମକୁ ଏପରି ଲେଖୁଛି । ତୁମ ଭିତରେ ଯେଉଁ ଭଲଗୁଣ ଅଛି, ତାହାର ବିକାଶ କରିବା ତୁମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।

ତୁମଠାରୁ ଏଣିକି ମୁଁ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଚିଠିପାଇବି । ପରୀକ୍ଷାପତ୍ର ବାହାରିଲେ ମୋତେ ଶୀଘ୍ର ଜଣାଇବ । ଇଂରାଜୀ translation ପ୍ରଭୃତି ନିନାକଠାରୁ ସଂଶୋଧନ କରାଇ ନେଉଥିବ ।

୨୦୭/ ଶ୍ରୀମାନ୍ ଏଲ୍. ଆନନ୍ଦ କୁମାର, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୧୦/୦୮/୭୯

ଧରଣ୍ଡାରକୁ ଦେଉଥିବା କୁମର ଚିଠି ମୁଁ କାହିଁକି ଯେ ପାଇଲି ନାହିଁ, ତାହା ମୁଁ ମୋତେ ବୁଝି ପାରିନିନାହିଁ ।

ତୁମେ ମନନେଇ ପାଠ ପଢ଼ୁଥିବ । ଆଗକୁ ଆଗକୁ ପାଠ ଆହୁରି ବେଶି ହେବ । କିନ୍ତୁ ଖୁସିମନରେ ପାଠ ପଢ଼ୁଥିଲେ ପାଠ ଭାରି ସହଜ ଲାଗିବ । ତୁମର ଖୁସି ତୁମକୁ କନ୍ୟାକୁଳ କରି ଆଗକୁ ଆଗକୁ ନେଇଯାଉଥିବ ।

ସ୍କୁଲରେ ଯଦି ଲାଜହେରା ଥିବ, ତେବେ ସେଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଭଲଭଲ ବହି ଆଣି ପଢ଼ୁଥିବ । ... ଏଥର କେରକରୁ ଫେରିବା ସମୟରେ ମୁଁ କରମଣ୍ଡଳ ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍‌ରେ ଆସିଲି । ରାତ୍ର ଏଗାର ଘଣ୍ଟାକୁ ତାହା ବ୍ରହ୍ମପୁର ଦେଇ ଆସିଲା । କିନ୍ତୁ ଷ୍ଟେସନରେ ଅଟକିଲା ନାହିଁ ।

୨୦୮/ ଶ୍ରୀମାନ୍ ସଞ୍ଜୟ କୁମାର ପାଳ, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୧୦/୦୮/୭୯

ତୁମର ଚିଠିପାଇଁ କେତେ ଯେ ଖୁସି ଲାଗିଲା କ'ଣ କହିବି । ସେଥର ତୁମ ସହିତ କେତେ କ'ଣ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଥିଲା । ଆମେ ଦୁହେଁ ତୁମ ଘରକୁ ଯାଇଥାନ୍ତେ, ତୁମଠାରୁ ମୁଁ ଗୀତ ଶୁଣିଥାନ୍ତି, ତୁମ ବରିତା ଦେଖୁଥାନ୍ତି, ଏହିପରି କେତେକଥା । ସେସବୁ ତେବେ ଆଉ ଥରକେ ପାଇଁ ବାକି ରହିଲା ।

ତୁମ କବିତାଟି ପଢ଼ି ଭାରି ଭଲ ଲାଗିଲା । ତୁମ ସେଠାକାର ପିଲାଙ୍କଠାରୁ ମୁଁ ଯେତେ କବିତା ପାଇଥିଲି, ତୁମର କବିତାଟି ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଭଲ କବିତା । ତୁମେ ବଡ଼ ହେଲେ ଆହୁରି ଭଲ କବିତା ଲେଖୁବ, ଏହି ବିଶ୍ୱାସଟି ମୋ'ର ଆଜିଠାରୁ ରହିଲା ।

ବହିଟି ତୁମକୁ କାହିଁକି ଭଲ ଲାଗିଲା, ସେକଥା ଭାବିକରି ମୋ' ପାଖକୁ ଲେଖୁବ । ତୁମେ ବଡ଼ ହେଲେ ଆହୁରି କେତେ ବଡ଼ ବହି ପଢ଼ିବାକୁ ପାଇବ । ଇଏତ ଗୋଟାଏ ସ୍ଥାନବହି । ବଡ଼ଦିନ ପାଇଁ ଏଇ ପିଲାଟି ଦିନରୁ ଯିଏ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଏ, ସେଇ ହେଉଛି ବୀର । ମୁଁ ତୁମକୁ ସେହିପରି ଏକ ବୀରପରି ହିଁ ଦେଖିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛି ।

୨୦୯/ ଶ୍ରୀମାନ୍ ଜୀବନାନନ୍ଦ ଦାଶ, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୧୦/୦୮/୭୯

ତୁମର ଚିଠି ମୁଁ କେରକରେ ପାଇଥିଲି । ବହିଟି ତୁମେ ପାଇଲ ଓ ସେଇଟିକୁ ପଢ଼ି ତୁମକୁ ଭଲ ଲାଗିଲା ଜାଣି ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଭାରି ଖୁସି ହେଲି । ସଂସାରରେ ଅସୁମାରି ବହି ରହିଛି । ବଡ଼ ହେଲେ ତୁମେ ଯେପରି ସେଥିରୁ ଶରତ ଶରତ ପଢ଼ିପାରିବ, ସେଥିଲାଗି ନିଜକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କର । ପିଲାଦିନୁଁ ଚେଷ୍ଟାକଲେ ଓ ଖୁସିହୋଇ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ସବୁ ସହଜ ଓ ସମ୍ଭବ ହୋଇଯିବ । ଏକଥା ପୁରା ସତ ।

ତୁମେ କେତେ ବଡ଼ ବଡ଼ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଛ । ସାକ୍ଷାତରେ କେବଳ ସେସବୁର ଉତ୍ତର ଦେଇହେବ । କିନ୍ତୁ ତୁମେ ଭାବି କହିଲ, ସଂସାରରେ ଯଦି ଖାଲି ସୁଖ ଆଥାତ୍, ଦୁଃଖ ବୋଲି କିଛି ନଥାନ୍ତା, ତେବେ ଆମକୁ ଏହି ସଂସାର ଭଲ ଲାଗନ୍ତା କି ? ଆମେ ଆଉ ଜୀବନରେ

ଉନ୍ନତି କରିପାରନ୍ତୁ କି ? ଯୋଉ ମଣିଷ ସାହସର ସହିତ ତା' ଦୁଃଖର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଏ, ସିଏ ଫସାରରେ ସେତେ ବଡ଼ ବୀର ହୋଇ ବାହାରେ । ଯଦି ନିଜରେ ପଥର ନଥାନ୍ତା ତେବେ ନିଜରେ ସୁଅ ବି ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ । ନିଜଟା ଠିକ୍ ଗୋଟିଏ ପୋଖରୀ ପରି ବିଶୁଦ୍ଧାନ୍ତା । ନୁହେଁ ?

୨୧୦/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଅଭିନବପ୍ରସାଦ ପାତ୍ର, ବଡ଼ପଦା, ଗଞ୍ଜାମ

କଟକ, ୧୧/୦୮/୭୯

ମାତୃଭବନର ଠିକଣାରେ ଦେଇଥିବା ଚିଠି ମୁଁ କାଲି ରାତିରେ ପାଇଲି । ଆପଣ ଯେ ଏଡ଼େ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ମନେ ପକାଇ ଏଭଳି ଚିଠିଟିଏ ଲେଖିଲେ, ସେଥିଲାଗି କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛି । ମଣିଷ ମଣିଷ ଭିତରେ ଏହିପରି ଆତ୍ମୀୟତା ରହିଥିଲେ ଆମର ଫସାରଟା ଅନେକ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର ହୋଇପାରନ୍ତା ।

କୌଣସି ସୁସ୍ଥ ମଣିଷ ବର୍ତ୍ତମାନ ଫସାର ଭିତରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିପାରିବ ନାହିଁ । ଏହିପରି ଏକ ଅସୁନ୍ଦର ଫସାର ସହିତ କୃତ୍ରିମ ଭାବରେ ନାନା ସାଲିସ୍ କରି ନିଜକୁ ଖାଲୁ ଖୁଆଇ, ଅର୍ଥାତ୍ ଅଭିନୟ କରି ରହୁଥିବାରୁ ସେ ନିଜ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିପାରିବ ନାହିଁ । ସିଏ ଆଉକିଛି ଅବଶ୍ୟ ଇଚ୍ଛା କରିବ, ସିଏ ଏହିସବୁ ସାକୃତ ଅବର୍ଜିତା ଭିତରୁ ପଳାଇ ଯିବାକୁ ଚାହିବ । ଏବଂ, ନିଜର ମନୋମତ ଫସାରଟିଏ ସମ୍ଭବ କରିବାରେ ସେ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ସାହାଯ୍ୟ କରି ପାରୁନାହିଁ ବୋଲି ପ୍ରାୟ ସବୁବେଳେ ସନ୍ତାପ ଜର୍ଜର ରହିରହି ସେ କ୍ରମେ ନିଜେ ଅସୁସ୍ଥ ହେବ । ଆପଣଙ୍କର ଅସୁସ୍ଥତାର ପ୍ରଧାନ କାରଣ ହେଉଛି ଏଇଟି । ସେଠାରେ କୌଣସି ଚିକିତ୍ସା ବିଦ୍ୟା ଆଦୌ କିଛି କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଏବଂ, ଡାକ୍ତରମାନଙ୍କ ପାଖରୁ ବାରବାର ଫେରି ଆସୁଥିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନିଜ ଉପରେ ବିରକ୍ତି ବି ବଢୁଥିବ । ନିଜ ଉପରେ ବିରକ୍ତି, ଅନୁକମ୍ପ ହେଉଛି ସେହି ବିରକ୍ତିର ସୁକ ପ୍ରକାଶ ।

ତେଣୁ, ଏହି ବିରକ୍ତିକୁ ଆଗ ଜୟ କରିବାକୁ ହେବ । ଶ୍ରଦ୍ଧା ଦ୍ଵାରା ହିଁ ବିରକ୍ତି ଉପରେ ଜୟ ସମ୍ଭବ । ଆପଣ ନିଜକୁ ଶ୍ରଦ୍ଧା କରି ଶିଖିବେ ନିଜେ ନିଜକୁ ନିଜର ସାଙ୍ଗ କରିନେବେ । ଆପଣ ଯେ ଜୀବନକୁ ଶ୍ରଦ୍ଧା କରନ୍ତି, ଏହି ଫସାରର ଏକ ଉଜ୍ଜ୍ଵଳତର ଭବିଷ୍ୟ ରହିଛି ବୋଲି ବିଶ୍ଵାସ କରନ୍ତି, ଆପଣଙ୍କର ନିଜ ସହିତ ଯେ ଆଦୌ କୌଣସି କଳହ ନାହିଁ, ଆପଣ ଯେ ନିଜକୁ ଘୃଣା କରନ୍ତିନାହିଁ, ଆପଣଙ୍କର ସମ୍ପର୍କରେ ଆସିବା ମାତ୍ରକେ ଆଗ ଏହି ସବୁକଥା ଜଣା ପଡ଼ିଯାଉଥିବ । କାରଣ, ସନ୍ଧ୍ୟା ଶ୍ରଦ୍ଧାଦ୍ଵାରା ପ୍ରେରିତ ନହେଲେ ଆମେ ଜଗତରେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ବଢ଼ାଇ ପାରିବା କିପରି ? ଶ୍ରଦ୍ଧା ନଥିଲେ ଆମ ଭିତରେ କୌଣସି ସତ୍ୟସାହସ ବି ଜନ୍ମିଲାନା କରିପାରିବ କିପରି ?

ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ବସି ଗୁଡ଼ାଏ ବସୁଡ଼ା ଦେବାରେ ଲାଗିନାହିଁ ତ ? ମୁଁ ଏଠି ଯାହାସବୁ ଲେଖିଲି, ଆପଣ ସେଗୁଡ଼ାକୁ ମୋତେ ଅନ୍ଧକାରରେ ଗ୍ରହଣ କରିନେବେ ନାହିଁ । ଆପଣ ସେଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଗନ୍ଧାର ଭାବରେ ବିଚାର କରିବେ । ଆପଣଙ୍କର ମତ ନମିଳିଲେ

ଆପଣ ଆପଣଙ୍କର ବିଚାର ମୋତେ ଜଣାଇବେ । ପ୍ରତିବାଦ କରିବେ, ଝଗଡ଼ା ବି କରିବେ । କିନ୍ତୁ ଅହଁ ପ୍ରେରିତ ହୋଇ ନୁହେଁ, ଆପଣାକୁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ରଖ, ଅର୍ଥାତ୍ ଶ୍ରଦ୍ଧାଦ୍ୱାରା ସତ୍ୟାକାଂକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ହୋଇ ଝଗଡ଼ା ପ୍ରତିବାଦାଦି କରିବେ । ଏପରି କରିବା ଭାରି କଷ୍ଟ । ତଥାପି ଏହାହିଁ ପଛ । ନିଜ ଜୀବନରେ ଓ ଜଗତର ଜୀବନରେ ଅଭିନୟକୁ ଜୟକରିବା ଭାରି ଏହାହିଁ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ପଛ ।

ଗୋଟିଏ ଚିଠିରେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକର ଆଦୌ କୌଣସି ସମାଧାନ କରିପାରିବି ନାହିଁ । ହୁଏତ ଆମେ କେବେ ହେଲେ କୌଣସି ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରିପାରିବା ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଏକାଠି ନାନା କଥାର ଆଲୋଚନା କରି ଆମେ ଆପଣାକୁ ଅଧିକ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଜାଣିପାରିବା ଓ ଅନୁଭବ କରିପାରିବା । ପରସ୍ପରକୁ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଭାବରେ ଜାଣିପାରିବା ଓ ଅନୁଭବ କରିପାରିବା । ତେଣୁ, ଏହିଠାରୁ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଆପଣ ଚିଠି ଦେଉଥିବେ । ମୁଁ ବି ଦେଉଥିବି । ଏହାଦ୍ୱାରା କମ୍ ଲାଭ ହୁଏନାହିଁ ।

ଆପଣ ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦଙ୍କର ‘ମାନବ-ଯୁଗତତ୍ତ୍ୱ’ ବି ପଢ଼ିଥିବେ । ସେଥିରେ ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ଏକ ନୂତନ ସମାଜର ଚିତ୍ର ଆମ ଆଗରେ ଉରୋଜନ କରି ଧରିଛନ୍ତି ଏବଂ ସେହି ଚିତ୍ରକୁ ବାସ୍ତବରେ ପରିଣତ କରିବାର ପଥ ବିଷୟରେ ବି ନାନା ଇଙ୍ଗିତ ଦେଉଛନ୍ତି । ଧର୍ମ ଚିରକାଳ ସାମାଜିକ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ଏଡ଼ିଦେଇ ଆସିଛି । ସେଥିଲାଗି ଧର୍ମଦ୍ୱାରା ଅସମାନତା ଓ ଅନ୍ୟାୟ ବଢ଼ିଛି ଏବଂ ଏଣେ ମଣିଷକୁ ମଧ୍ୟ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଦୁର୍ବଳ କରି ଦିଆଯାଇଛି । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ତାହା କରିବ ନାହିଁ । ଆମେ ଜଣେ ଜଣେ ଯେଉଁ ଚେତନାରେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଛୁ ଓ ଯାହାକୁ ଭିତରେ ଧରି ବାଟ ଚାଲୁଛୁ, ସେହି ଚେତନାକୁ ଆମେ ବିଶ୍ୱରେ ହିଁ ମୂର୍ତ୍ତିମାନ୍ତ କରାଇବା । ତା’ନହେଲେ ଆମେ ବି ଧର୍ମାତ୍ମା ଭିତରେ ପଡ଼ି ଅଟକିଯିବା । ସାରା ପୃଥିବୀ ଏକ ନୂତନ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଲାଗି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଛି । ଆମେ ଏଥିରେ ସହାୟତା କରିବା । ଏପରି ଏକ ପୃଥିବୀ, ଯେଉଁଠି ମଣିଷର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବ, ମଣିଷ ଭିତରେ, ସବୁ ମଣିଷ ଭିତରେ ଯେ ଦିବ୍ୟତା ରହିଛି, ସେହି ସତ୍ୟର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବ । ଏହା ପୁରାତନ ଯେକୌଣସି ଯୋଗଠାରୁ ଅଧିକ ପ୍ରଶସ୍ତ ଏବଂ ଆମ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ଠାରୁ ତାହା ଅନେକ ଅଧିକ କିଛି ଦାବି କରିଥାଏ । ଆମେ ସ୍ୱପ୍ନ ହେବା, ଉନ୍ମୁକ୍ତ ହେବା, ଭବିଷ୍ୟମୁଖୀ ହେବା, ଯୋଦ୍ଧା ହୋଇ ତିଆରି ହେବା, ତେବେ ଯାଇ ହେବ ।

ଆପଣ ନିଜକୁ ଯେତିକି ଯେତିକି ଅଧିକ ବୁଝିବେ, ଆପଣଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବାଟଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଆପଣ ସେତିକି ସେତିକି ଅଧିକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ ଠିକ୍ କରିନେଇ ପାରିବେ । ବାଟ କ’ଣ ହେବ, ତାହା ସେତେ ବଡ଼ କଥା ନୁହେଁ । ବଡ଼ କଥା ହେଉଛି ଯେ ଆମେ ଅଭିନୟ କରିବା ନାହିଁ, ନିରାଶ ହେବାନାହିଁ, ଉନ୍ମୁକ୍ତ ରହିବା, ଆମର ଜୀବନ ଲକ୍ଷ୍ୟଟି ମୁତାବକ ଆମ ଦେହ, ପ୍ରାଣ ଓ ମନକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରୁଥିବା । ଆମର ଜ୍ଞାନ, କର୍ମ ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧା ସବୁ ବୁଦ୍ଧି ପାଉଥିବ । ଆମ ଜୀବନର ପରିଧିରେ ସବୁବେଳେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ମଣିଷଙ୍କ ଲାଗି ସ୍ଥାନ ହୋଇ ପାରୁଥିବ । ଏବଂ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ କଥା ହେଉଛି, ଆମେ ନିଜଭାଗି ଜିତି କରୁନଥିବା ।

ନିଜକୁ କୌଣସି ପଦ ବା ବାଡ଼ ଭିତରେ ସତର କରି ରଖିବାକୁ ମୋତେ କିଛି କରୁନଥିବା । ଆମର ସକଳ କର୍ମ, ସକଳ ଭକ୍ତି ଏବଂ ସକଳ ଜ୍ଞାନ ଆମକୁ ଅଧିକ ସହଜ କରିଦେଇ ଯାଉଥିବ, ଆମକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ହାଲୁକା କରି ଦେଉଥିବ ।

ବ୍ରହ୍ମପୁରଠାରୁ ଆପଣଙ୍କ ଗାଆଁ କେତେ ବାଟ ? ଆପଣ ଏବେ ଗାଆଁରେ କ'ଣ କରୁଛନ୍ତି ? ଗାଆଁରେ ପାଠକରୁ ଅଛି କି ନାହିଁ, ଅର୍ଥାତ୍ ଆପଣ ଖୁସି ହୋଇ ବସି ପାରିବାଲାଗି ଓ ମିଶି ପାରିବା ଲାଗି ଅନୁରୂପ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ମେଳ ରହିଛି କି ନାହିଁ ? ଘରେ ଆପଣଙ୍କର କିଏ କିଏ ଅଛନ୍ତି ? ସେମାନେ ଆପଣଙ୍କ ଉପରେ ବା ଆପଣ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ କେତେଦୂର ନିର୍ଭର କରୁଛନ୍ତି ? ଏସବୁ ପ୍ରଶ୍ନ ମୁଁ ପଚାରୁଛି ବୋଲି କିଛି ଅନ୍ୟଥା ଭାବିବେ ନାହିଁ । ଏସବୁ ଜାଣିଲେ ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରିବା ମୋ'ଲାଗି ଅଧିକ ସହଜ ହୋଇ ପାରିବ ଓ ଆମେ ବି ପରସ୍ପରର ଅଧିକ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇପାରିବା । ...ବଡ଼ ଚିଠି ଲେଖିବା ପାଇଁ ମୋ'ଲାଗି କେବେ କୁଣ୍ଠିତ ହେବେନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ମୋ'ର ସବୁବେଳେ ସମୟ ରହିଛି । ଚିଠି ସହିତ ଉତ୍ତରଲାଗି ଟିକେଟ ପଠାଇବେ ନାହିଁ । ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତୁ, ଚିଠିର ଉତ୍ତର ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ଦେବି । ଆପଣ କେବେ ଏଣେ ଆସୁଥିଲେ ସାକ୍ଷାତ ଓ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇପାରିବା । ଥରେ ଆପଣଙ୍କର ଗାଆଁ ଆଡ଼କୁ ଯିବାଲାଗି ବି ମନ ହେଉଛି । ହୁଏତ ସମୟ କ୍ରମେ ସେପରି ଏକ ଅବସର ମଧ୍ୟ ମିଳିଯିବ । ଆପଣ ନିଜଆଡୁ ଆମ ଚିଠି ଲେଖି ଏହି ସମ୍ପର୍କର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିବାରୁ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛି ।

୨୧୧/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଶିଷ ପାଠୀ, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୩୧/୦୮/୭୯

ପଣ୍ଡିତ-ଓଡ଼ିଶା ଆଡୁ କାଲି ଏଠାକୁ ଫେରିଲି । ସମ୍ବଲପୁରଠାରେ ଆପଣଙ୍କର ଚିଠି ବି ମିଳି ଯାଇଥିଲା । ଦେଖୁଛି, ଗତ ପ୍ରାୟ ତିନିଟା ମାସ ମୋତେ ପ୍ରଧାନତଃ ଏକ ଭ୍ରମଣ ଯୋଗ ହିଁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଅନେକ ଗୁଡ଼ାଏ କାମ ବାକି ରହିଯାଇଥିବା ପରି ମନେ ହେଉଛି ।

ନୂଆକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଲାଗି ପୁରୁଣାକୁ ଭୁଲିଯିବାକୁ ପଡ଼େନାହିଁ । ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାଲାଗି ଅତୀତକୁ କିମ୍ବା ବର୍ତ୍ତମାନକୁ ବି ଭୁଲିଯିବାକୁ ପଡ଼େନାହିଁ । ପୁଣ୍ୟ ପାଇବି ଓ ପୁଣ୍ୟକୁ ଭଲକରି ଅନୁଭବ କରିବି ବୋଲି ଦୁଃଖକୁ ମଧ୍ୟ ଭୁଲିଯିବାକୁ ପଡ଼େନାହିଁ । ଆପଣାର ଦୁଃଖକୁ ପୁଣ୍ୟ ଭିତରକୁ ଫୁଟୁଥିବିତ କରିଦେବାକୁ ହୁଏ । ଅତୀତକୁ ଭବିଷ୍ୟତ ମଧ୍ୟକୁ ଫୁଟୁଥିବିତ କରିଦେବାକୁ ହୁଏ । ପୁରାତନକୁ ନୂତନ ଭିତରକୁ ଫୁଟୁଥିବିତ କରିଦେବାକୁ ହୁଏ । ଏହି ଫୁଟୁଥିବିତ ହିଁ ଜୀବନର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଧର୍ମ । ସତତ ଫୁଟୁଥିବିତ ହିଁ ଉପଲବ୍ଧି, ତାହାହିଁ ପୁଣ୍ୟ ।

ମୋ'ର ମନେହେଉଛି ଇମାଣଙ୍କର ତାଙ୍କ ଗାଆଁର ମିଶନାରୀମାନଙ୍କର ପ୍ରଭାବରେ ପଡ଼ିଛି । ସେହିମାନେ ତାକୁ କଲିକତା ନେଇଯାଇଥିଲେ । ହୁଏତ ଏବେବି ତା'ଲାଗି ଆଉ

କ'ଣ କରିଦେବେ ବୋଲି କହିଥିବେ । ଆପଣ ଟିକିଏ ସମୟକରି ତା'ବାପାଙ୍କଠାରୁ ସବୁକଥା ବୁଝିବେ । ହିମାଂଶୁର ବୁଦ୍ଧିପରୀକ୍ଷା ସରିଯାଇଥିଲେ ତାକୁ ମୋ' ପାଖକୁ ଚିଠିଲେଖିବାକୁ କହିବେ । ଇତି ମଧ୍ୟରେ କେତେ ପିଲାଙ୍କ ପାଖରୁ ଚିଠି ପାଇଛି । ଏକାବେଳେକେ ଗୁଡ଼ାଏ ଚିଠିର ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏତେ ଦିନର ଅନୁପସ୍ଥିତି ପଦରେ ।

‘ଜାତିରେ ମୁଁ ଯବନ’ ଇତିମଧ୍ୟରେ ବାହାରିଯାଇଥିବ । ମୁଁ ବହିଦୋକାନ ଆଡ଼େ ଗଲେ ଯାଇ ଜାଣିବାକୁ ପାଇବି । ଏହାପରେ ବି ନିତ୍ୟାନନ୍ଦବାବୁଙ୍କ ପାଖରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ପାଣ୍ଡୁଲିପି ରହିଲା । ସେଇଟି କେବେ ପ୍ରେସ୍‌କୁ ଯିବ କେଜାଣି ? ଆପଣ ସୁବିଧା ଅନୁସାରେ ତାକୁ ‘ଡେନମାର୍କ ଚିଠି’ ବିଷୟ କହିବେ । କାରଣ ପ୍ରକାଶକ ବିରକ୍ତ ହେଲେ ବିଚରା ଲେଖକ ଆଉ କାହା ଉପରେ ଆଶା ସ୍ଥାପନ କରି ରହିବ ?

ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥଙ୍କର ବହିସବୁ ବିଶ୍ୱଭାରତୀୟ ମିଳିପାରିବ । ବ୍ରହ୍ମପୁର ରେଭେନ୍‌ସେଣ ନ ବହିଦୋକାନ ମଧ୍ୟ ତାହା ଆପଣଙ୍କ ସକାଶେ ମଗାଇ ଦେଇପାରିବ । ଆପଣ ପ୍ରଥମେ ତାଙ୍କର ପ୍ରବନ୍ଧ ଗୁଡ଼ିକ ପଢ଼ନ୍ତୁ । ସହଜ ଲାଗିବ । ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କର My Experiment with Truth ରୁ ତାଙ୍କୁ ପଢ଼ିବା ଆରମ୍ଭ କରିବା ଉଚିତ । ଗର୍ଜିଙ୍କର ବହି ଯଦି କିଛି ପାଇବେ, ତେବେ ପଢ଼ିବେ । ହଁ, ବ୍ରଜବାବୁଙ୍କ ପାଖରେ ନିଶ୍ଚୟ ଅନେକ ଭଲ ବହି ଥିବ ।

ଆପଣ ତ ଅଲଗା ରହୁଛନ୍ତି । ତେବେ ଖୁଆପିଆ କରୁଛନ୍ତି କେଉଁଠାରେ ? ହୋଟେଲରେ ଖାଇଲେ ସାମ୍ବ୍ୟ ଖରାପ ହେବ । ଆପଣ ହୋଟେଲରେ ଖାଇଛନ୍ତି କି ?

ଏହାମଧ୍ୟରେ ଆଉ କ’ଣସବୁ ଭଲ ବହି ଆପଣ ପଢ଼ିଛନ୍ତି ? ଯେତେ ପ୍ରତିକୂଳ ଅବସ୍ଥା ଆସୁ ପଛକେ, ଆମକୁ ଏହିପରି ଭାବରେ ହିଁ ବିଶ୍ୱାସର ସହିତ ଅଗ୍ରସର ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

୨୧୨/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନିରଞ୍ଜନ ଖୁଣ୍ଟିଆ, ଅଯୋଧ୍ୟା, ବାଲେଶ୍ୱର

କଟକ, ୩୧/୦୮/୨୯

ଦୀର୍ଘ ଅନେକ ଦିନ ପରେ ଆଜି ଆପଣଙ୍କଠାରୁ ମୋ' ଚିଠିର ଉତ୍ତର ପାଇଲି । ଅନେକ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଉଛି । ଋତ କୁନ୍ଦମାସରେ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରପରି କଟକ ଆସିଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ସେ ମୋତେ ଆପଣଙ୍କଠାରୁ ମୁଁ ଆଉ କୌଣସି ଚିଠିପତ୍ର ପାଇଛି କି ନାହିଁ ବୋଲି ପଚାରୁଥିଲେ । ଭଲ କଥା, ଆପଣ ଇତିମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଦେଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଚିଠିର ଉତ୍ତର ପାଇଛନ୍ତି ।

ଋତ ୧୫ ତାରିଖ ଦିନ ବଲାଙ୍ଗିରରେ ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ର ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ପ୍ରଚଳିତ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରତିକୂଳ ତୋପାନ ଭିତରେ ଯିଏ ନୂଆକରି କିଛି ଗଢ଼ିବ ବା କରିବ, ତାକୁ ପ୍ରାୟ ସୁଅ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପହଞ୍ଚି ଶିଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତଥାପି, ଆମ ପରସ୍ପର ଭିତରେ ସଦ୍‌ଭାବନା ଏବଂ ସହାନୁଭୂତି ରହିଥିଲେ ଯେତେ ବଡ଼ ବାଧା ଆସିଲେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ତାହାକୁ ଲଢ଼ିଯାଇପାରିବା । ଯେଉଁ ବୃହତ୍ କରୁଣାର ବଳରେ ଆମମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇପାରୁଛି, ଆମର ଯାବତୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଭିତରେ ଆମେ ସେହି କରୁଣାର ଅଧିକରୁ ଅଧିକ

ଗାଜନ ହେଉଥିବା ।

ପ୍ରପରି ଖୁବ୍ ସମ୍ଭବ ଏବେ ଓଡ଼ିଶା ଆସି ପାରିବେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ଅସୁସ୍ଥତା ଏହାର କାରଣ । ତେଣୁ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଇଚ୍ଛା, ସିଏ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅତ୍ୟନ୍ତ କିଛିଦିନ ଲାଗି ଆଶ୍ରମରେ ରହନ୍ତୁ ଓ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁସ୍ଥତା ଲାଭ କରନ୍ତୁ । ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ଲାଗି ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ଆପଣ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଆରାମୀ ସମ୍ମିଳନୀ ବିଷୟରେ ଲେଖୁଛନ୍ତି ଜାଣି ଖୁସି ହେଲି । ଅକ୍ଟୋବର ୩, ୪ ବେଳକୁ ମୋ'ର ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଅନ୍ୟକାମ ନାହିଁ । ତେଣୁ ମୁଁ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦେଇ ପାରିବି । କିନ୍ତୁ ତାହା ପ୍ରପରିଙ୍କର ଅନୁମତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ । କାରଣ, ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଯେଉଁଆଡ଼େ ଯାଏ, ପ୍ରପରିଙ୍କର ଅନୁମତି ଓ ପରାମର୍ଶ ଅନୁସାରେ ଯାଏ । ତାଙ୍କ ପାଖରୁ ଚିଠି ପାଇଲେ ଆପଣ ଦୟାକରି ମୋତେ ଲେଖିବେ । ମୁଁ ସେହି ଅନୁସାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବି ।

ନୂତନ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଜମି, ଘର ପ୍ରଭୃତି କଥା ଆପଣ ଲେଖୁଛନ୍ତି । ଏଥର ଶିକ୍ଷକ ଓ ପିଲାମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଲେଖିବେ । ସ୍କୁଲ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଏକ ପାଠକକୁ ହେଉଛି ତ ? ଅଭିଭାବକମାନଙ୍କୁ ନେଇ ନିୟମିତ ଭାବରେ ସ୍କୁଲ ବିଷୟରେ ନାନା ଆଲୋଚନା ହେଉଛି ତ ? -- ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି ନାନା କଥା ଆପଣଙ୍କ ଠାରୁ ଜାଣିବାଲାଗି ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି ।

ଦୁଇଦିନର ସମ୍ମିଳନୀଟିଏ କରିବାର ସ୍ଥିର ହେଲେ ଆପଣମାନେ ତାହାର ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ । ତାହାର ଏକ ନକଲ ପ୍ରପରିଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇଦେବେ । କେଉଁ ବାଟେ କିପରି ଗଲେ ଅଯୋଧ୍ୟାରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିବେ, ମୋତେ ମଧ୍ୟ ସେବିଷୟରେ ଏକ ଧାରଣା ଦେବେ ।

୨୧୩/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶଶୀଭୂଷଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ବୁର୍ଲା

କଟକ, ୦୫/୦୯/୭୯

ଭୁବନେଶ୍ୱର ଛାଡ଼ିବାପରେ ବର୍ତ୍ତମାନ କାର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରସାର ଆହୁରି ବଢ଼ିଯାଇଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ତ ଓଡ଼ିଶାର ସବୁ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ସ୍କୁଲର କଥା ଭାବିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ବିଶେଷତଃ ଯେଉଁ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକ ନୂଆହୋଇ ତିଆରି ହେଉଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ । ସେହି ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଗତମାସରେ ମୋତେ କଳାହାଣ୍ଡି, ଉତ୍ତର ବାଲେଶ୍ୱର ଯିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ତା' ଉପରକୁ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଲୋକସଂସ୍କୃତି ସେମିନାର ନେଇ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ତାହାର ପରବର୍ତ୍ତୀ-ପରାୟ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ରହିଛି । ତେଣୁ କାର୍ଯ୍ୟର ଭାର ଅନେକ । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ମୁଁ ନିଜେ ବାଛି ନେଉଥିବାରୁ ଅବଶ୍ୟ ଏଗୁଡ଼ାକ ଦ୍ୱାରା ଅବଶ ବା ବିରକ୍ତ ଅନୁଭବ କରିବାର ପ୍ରଶ୍ନ ନାହିଁ । ତଥାପି ସମୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଟିକିଏ ଅସୁବିଧା ହେଉଛି ବେଳେବେଳେ ।

ନୂଆବର୍ଷରେ ତାହା ମୋତେ ପ୍ରକୃତରେ ଭାରି ଆନନ୍ଦ ଦେଲା । ଏହାଦ୍ୱାରା ନିଜ

ଉପରେ ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟ ଉପରେ ତୁମର ବିଶ୍ୱାସ ବଢ଼ିଛି, ତାହାହିଁ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଜ୍ଞାନ । ଆଗକୁ ଆଗକୁ ଅନେକ ବାଟ ପଡ଼ିଛି, ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ର ବିସ୍ତୃତ ହୋଇ ରହିଛି । ଖୁସିରେ ବାଟ ଚାଲିପାରିଲେ ହେଲା । ସମସ୍ତେ ନିରାଶ କରି ଫେରାଇ ଦେଲେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ତେବେ ସୁଖ ନିରାଶ ହେବାନାହିଁ, ଏଇଟା ଆମର ଧର୍ମ ହୋଇ ରହିଥାଉ ।

କଟକରେ ଆମ ନୂଆସ୍କୁଲର ଅଭିଜ୍ଞାତା ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଜାଗା ଏକ ତାଳାମ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ରହିଛି । ସେହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲେ ସମ୍ଭବତଃ କଟକରୁ ବାହାରି ମଧ୍ୟ ହେବନାହିଁ ।

୨୧୪/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶଶୀଭୂଷଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ବୁର୍ଲା

କଟକ, ୧୧/୦୯/୭୯

ମୁଁ ଜୁଲାଇ ଶେଷବେଳକୁ କେରଳ ଯାଇଥିଲି । ତା’ପରେ ସେଠାରୁ ଫେରି ବଲାଙ୍ଗିର, କଟାହାଣ୍ଡି ଓ ସମ୍ବଲପୁର ଆଡ଼େ ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ସପ୍ତାହ ରହିଲି । ଚମ୍ପତିମୁଣ୍ଡା ଓ ଅନଗୁଳ ଦେଇ ଗତ ୩୦ ତାରିଖରେ ଫେରିଲି । ଜୟାଭାଇ କହୁଥିଲେ, ସେଠାରେ ପୁରାତନ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ଏକ ସମ୍ମିଳନୀ ଡାକିବାକୁ କେତେଜଣ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ପ୍ରତିକୂଳ ସୂଅ ପହଁରି ରୁମେ ଯେ ଏତକ କରିପାରୁଛ, ସେଥିରେ ଗୌରବ ଅନୁଭବ କରିବାର କଥା । ତୁମର ଉଦ୍ୟମ ଏହିପରି ... ହୋଇ ରହିଥାଉ ।

୨୧୫/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଶିଷ ପାଠୀ, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୧୩/୦୯/୭୯

ଅନୁଭବ କଲେ ସବୁ ବୁଝିହୁଏ । ଅତୀତ କିପରି ଭବିଷ୍ୟତ ମଧ୍ୟକୁ ସଂପ୍ରସାରିତ ହୋଇଯାଏ, ନିଜର ସାନ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଘରଟି କିପରି ବୃହତର ସଂସାରଟି ଭିତରକୁ ସଂପ୍ରସାରିତ ହୋଇଯାଇ ସାର୍ଥକତା ଲାଭ କରେ, ତାହା ମଣ୍ଡିଷରେ ବୁଝିବା ଜିନିଷ ନୁହେଁ, ଅନୁଭବ କରିବାର ଜିନିଷ । କେବେ ସାକ୍ଷାତରେ ସେବିଷୟରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବା ।

ଉମାଶଙ୍କର ଯଦି କୌଣସି କାରଣରୁ ମୋ’ଉପରେ ରାଗ କରିଥିବ, ତେବେ ତାକୁ ଚିଠି ଲେଖିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ସିଏ ଯେଉଁଦିନ ପୁଣି ମନ କରିବ, ବଳେ ଲେଖିବ । କିନ୍ତୁ ସିଏ ପାଠ ପଢ଼ୁଛି କି ନାହିଁ, ସେକଥା ଆପଣ କିଛି ଲେଖିଲେ ନାହିଁ । ଯଦି ନ ପଢ଼ୁଛି, ତେବେ କ’ଣ କରୁଛି ? ତାକୁ ଡକାଇ ପଠାଇଲେ ସିଏ ନିଶ୍ଚୟ ଆପଣଙ୍କୁ ଆସି ମିଶିବ ।

‘ଜାତିରେ ମୁଁ ଯବନ’ ବାହାରିଲାଣି । ମୁଁ ବହି ଦେଖୁଲିଣି । ଅନ୍ୟ ବହିଗୁଡ଼ିକର ଯେବେ ଭାଗ୍ୟଥିବ, ସେମାନେ ସେବେ ଛପାହେବେ । ମୁଁ ପାଣ୍ଡୁଲିପି ପଢ଼ିଆଇ ଦେଇଛି, ମୋ’ର କାମ ସରିଛି । ଯୁରୋପରୁ ଯେଉଁ ଅନେକ ଚିଠି ମୁଁ ଲେଖୁଥିଲି, ସେଗୁଡ଼ିକ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଲେଖୁଥିଲି, ହୁଏତ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଥିବ । ମୁଁ କୁଆରୁ କିପରି ସଂଗ୍ରହ କରିପାରିବି । କିନ୍ତୁ ‘ସାଗରପଥ’ ବି ଆଉ ବଜାରରେ ନାହିଁ । ସେଇଟାର ବି ପୁନଃମୁଦ୍ରଣ ହୋଇପାରନ୍ତା ।

ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥଙ୍କର ‘ପଞ୍ଚରୂତ’, ‘ଶାନ୍ତି ନିକେତନ’ ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରବନ୍ଧ ବହିରୁ ଆପଣ ଆରମ୍ଭ କରିପାରନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଏକ ପ୍ରବନ୍ଧ ‘ମାନୁଷ୍ୟର ଧର୍ମ’ ସଂକଳନ ଓଡ଼ିଆରେ ଅନୁବାଦ କରାଯାଇ ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମୀ ତରଫରୁ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । ଆପଣ ସେଠୁ ସ୍ତମ୍ଭମନ୍ଦିରରୁ ପାଇପାରିବେ । ରାମକୃଷ୍ଣ ମିଶନ୍ ତରଫରୁ ପ୍ରକାଶିତ (Letters of Swami Vivekananda) ବହିଟି ପାଇଲେ ପଢ଼ିବେ । ଗୋଟେ କଥା ହେଉଛି, ଯାହା ପାଇବେ ତାହା ପଢ଼ିବେ । ମୋ’ର ଗୋଟିଏ ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ ଅଛି ଯେ, ମଣିଷ ଯାହା ପ୍ରକୃତରେ ଚାହେ, ଭଗବାନ ତାକୁ ଚାହାଁ ଆଣି କୁଟାଇ ଦିଅନ୍ତି ।

‘ଜାତିରେ ମୁଁ ଯବନ’ ପଢ଼ିସାରିବେଣି । ମତାମତ କହିବେ । ବିଶେଷତଃ ସେଥିରେ ଥିବା ସର୍ବଶେଷ ପ୍ରବନ୍ଧଟି ଉପରେ ।

୨୨୨/ ଶ୍ରୀମାନ୍ ଏଲ୍. ଆନନ୍ଦ କୁମାର, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୧୩/୦୯/୭୯

ତୁମେ କଳାହାଣ୍ଡି ଠିକଣାରେ ବି ଆଉ ଗୋଟିଏ ଚିଠି ପଠାଇଥିଲ ? ସେହି ଚିଠିକୁ ମୁଁ ପାଇନାହିଁ ।

ତୁମର ବୃତ୍ତି ପାଇବା କଥା ଆଗରୁ ଜୀବନାନନ୍ଦର ଚିଠିରୁ ଜାଣିଥିଲି । ତୁମଠାରୁ ଦ୍ୱିତୀୟଥର ପାଇଁ ଜାଣିଲି । ଭାରି ଖୁସିର କଥା । ଯେଉଁ ଦିନ ବୃତ୍ତି ପାଇବାର ଖବର ଆସିଲା, ସେଦିନ ଯଦି ମୁଁ ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ଥାଆନ୍ତି, ତେବେ ସିଧା ତୁମଘରକୁ ଯାଇ ହାଣ୍ଡିସୁଦ୍ଧା ସବୁ ଆଚାର ଉଠାଇ ଆଣି ଏକାବେଳେକେ ଖାଇଦେଇଥାନ୍ତି । ସେଇଥିରୁ ତୁମେ ମୋ’ର ମନର ଖୁସିକୁ ଜାଣିପାରିଥାନ୍ତି ।

୨୨୩/ ଶ୍ରୀମାନ୍ ସଞ୍ଜୟ କୁମାର ପାଳ, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୧୩/୦୯/୭୯

ତୁମର ଚିଠି ଯେତେବେଳେ କଟକରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା, ସେତେବେଳେ ମୁଁ କଳାହାଣ୍ଡିରେ ଥିଲି । ସେଠାରୁ ଫେରି ତୁମଚିଠି ପାଇଲି । ଏଣିକି ତୁମେ ନିୟମିତ ଚିଠି ଦେବ । ତୁମକଥା ମୁଁ ଅନେକ ସମୟରେ ଭାବେ । ଆଉ ଭାବେ, ଏଥର ଯେବେ ବ୍ରହ୍ମପୁର ଯିବି, ତୁମଠାରୁ ନିଶ୍ଚୟ ଗୀତ ଶୁଣିବି ।

ସଞ୍ଜୟର ଅର୍ଥ ଯିଏ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଜୟ କରିଛି । ସଞ୍ଜୟ ମହାଭାରତରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ନାମ । ଧୂତରାସ୍ତ୍ର ଅସ୍ତ୍ର ବୋଲି ଯୁଦ୍ଧର ହାଲଚାଲ କିଛି ଦେଖିପାରୁନଥିଲେ । ସଞ୍ଜୟ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ରହି ତାକୁ ଯୁଦ୍ଧର ସବୁ ବିବରଣୀ ଶୁଣାଉଥିଲେ । ଯିଏ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜୟ କରିଥାଏ ସିଏ ନିଜର ଭୟ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ବିଜୟ ହାସଲ କରିଥାଏ । ତୁମେ ବି ନିଜର ଭୟକୁ ଜୟ କରିବ । ଖୁସି ହୋଇ ନିଜର ସଞ୍ଜୟ ନାମକୁ ସାର୍ଥକ କରିବ ।

ମୋ’ର ଡାକ୍ତରୀକେଟ ସଂଖ୍ୟା ପ୍ରାୟ ୨୫୦୦୦ ହେବ । ତୁମରି ପରି ପିଲା ବୟସରୁ

ମୁଁ ଫଗୁଆ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲି ।

୨୨୪/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଉପେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ସାହୁ, ସହକାରୀ ଶିକ୍ଷକ, ବୁଝିଲା ହାଇସ୍କୁଲ, କଟକହାଣ୍ଡି
କଟକ, ୧୩/୦୯/୭୯

ସାନପୁଅର ଦେହ ଇତିମଧ୍ୟରେ ଫପୁର୍ଣ୍ଣ ଗଲ ହୋଇ ଯାଇଥିବ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ । ସେଦିନ ଆମେ
ଖୁସିରେ ଖୁସିରେ ଗାଡ଼ି ହରାଇ ଦେଇଥାନ୍ତେ । ଅକ୍ଷୟବାରୁ ସତେଅବା ବିକ୍ରମାପରି ଛୁଟିଯାଇ
ଜିନିଷ ଆଣିପାରିଲେ ବୋଲି ଗାଡ଼ି ଧରିହେଲା । ସେ ଆପଣମାନଙ୍କୁ ସବୁକଥା ନିଶ୍ଚୟ କହିଥିବେ ।

ସେଦିନ ହାଇସ୍କୁଲରେ ବି ଆପଣ ମୋ'ଲାଗି ଟିକିଏ ସମୟ ରଖିଲେ, ସେଥିଲାଗି
ଆପଣଙ୍କୁ ଅନେକ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛି । ଆପଣ ମନକଲେ ବୋଲି ସେତକ ହୋଇପାରିଲା ।
କିନ୍ତୁ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଆମେ ଯାହା କହିବା, ସେମାନେ ତତ୍ତ୍ୱଶାତ୍ ତାହାକୁ କାହିଁକି ଯେ ମନଦେଇ
ଆଗ୍ରହ କରି ଶୁଣିବେ, ମୁଁ ତାହା ମୋତେ ବୁଝିପାରେ ନାହିଁ । ପରିଚୟ ହେବାକୁ ହେଲେ ବ୍ୟକ୍ତି
ସହିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ପରିଚୟ ହେବା ଉଚିତ । ଆମେ ଆମ ସ୍କୁଲର ପିଲାମାନଙ୍କୁ, ସେମାନେ ଯେତେ
ସାନ ହୋଇଥାଆନ୍ତୁ ପଛକେ, ବ୍ୟକ୍ତି ଭାବରେ ଚିହ୍ନିଲେ ସିନା ସେମାନେ ଆମକୁ ଆପଣାର
ବୋଲି ଅନୁଭବ କରିବେ ? ସେ ଆତ୍ମୀୟତା ନ ଆଣିଲେ କିଛି ହେବନାହିଁ ।

ଆମେ ଯେଉଁମାନେ ଏହି କାମଟିରେ ଆସି ଏକତ୍ର ହୋଇଛୁ, ସେମାନେ ପରସ୍ପରକୁ
କେବେହେଲେ ଛାଡ଼ିଦେବା ନାହିଁ । କାରଣ ଯାହାଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ଆମେ ଏକତ୍ର ହୋଇଛୁ, ଆମକୁ
ପୁନର୍ବାର ଅଲଗା କରିଦେବା ତାଙ୍କର ମୋତେ ଇଚ୍ଛା ନୁହେଁ । ଆମଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର କିଛି କାମ
ହୋଇପାରିବ ବୋଲି ସିଏ ଆମକୁ ଏକାଠି କରିଛନ୍ତି । ଆମ ଭିତରେ ହଜାରେ ଅପୂର୍ଣ୍ଣତା ଥିଲେ
ମଧ୍ୟ ଆମକୁ ଏକାଠି କରିଛନ୍ତି । ଏହାକୁ ଆମେ ଆମପ୍ରତି ତାହାଙ୍କର କରୁଣା ବୋଲି ଜାଣିବା
ଏବଂ ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିବା ।

ବନ୍ଧପଡ଼ା ସ୍କୁଲ ପଛରେ ଆପଣମାନଙ୍କର ଯେଉଁ ନିର୍ମଳ ଉସାହ ଅଛି ତାହା ମୁଁ ଆଉ
କୌଣସିଠାରେ ଦେଖିନାହିଁ । ସେହି ଉସାହ ଆହୁରି ବଢ଼ିବ । କ୍ରମେ ପାଠଚକ୍ର ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ସକ୍ରିୟ
ହେବ । ଷ୍ଟୋର ବି ଖୋଲିବ । ଆପଣମାନେ ହିଁ ପୂରା ଗାଆଁର ଯାବତୀୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପ୍ରାଣକେନ୍ଦ୍ର
ହୋଇ ରହିବେ । ଚିଠି ଦେବେ । ମୋତେ ଆପଣମାନଙ୍କ ସହିତ ଜଣେ ବୋଲି ଜାଣିବେ ।

ଦିଲ୍ଲୀପ ପାଇଁ ଆପଣ ପ୍ରତିଦିନ ନିଜେ କିଛି କିଛି ସମୟ ଦେବେ । ସେ ଭାରି ବୁଦ୍ଧିଆ
କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କର ସହଯୋଗ ପାଇଲେ ସେ ଆହୁରି କେତେକ'ଣ ଦକ୍ଷତା ହାସଲ କରିପାରିବ ।

୨୨୫/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନିରଞ୍ଜନ ଖୁଣ୍ଟିଆ, ଅଯୋଧ୍ୟା, ବାଲେଶ୍ୱର

କଟକ, ୧୩/୦୯/୭୯

ଆପଣ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ବିଦ୍ୟାଳୟଟି ବିଷୟରେ ଦେଇଥିବା ବିବରଣୀରୁ ସବୁ ଜାଣିଲି । ପ୍ରପତ୍ତିକ
ପାଖକୁ ମଧ୍ୟ ଏହିପରି ଏକ ବିବରଣୀ ମୂଳକ ପତ୍ର ଆପଣ ଲେଖିଥିବେ ବୋଲି ମାନ୍ୟ କରୁଛି ।

ଆପଣ ଓ ଅନ୍ୟ ସହକର୍ମୀମାନେ ଯେ ଏତେ ଉତ୍ସାହରେ ଏତେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି, ତାହାହିଁ କେତେ ଆଶା ଓ ଆନନ୍ଦର କଥା । ଏହି ଆଶା ଓ ଆନନ୍ଦ ହେଉଛି ବର୍ତ୍ତମାନ ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁଖରେ ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିବା ନିରାଶା ଓ ନିରାନ୍ୟତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆମର ପ୍ରତିବାଦ ।

୧) ସର୍ବପ୍ରଥମେ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରେଶନ୍ କଥା । ମୋ' ଜାଣିବାରେ କୌଣସି ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ରର ପରିଚାଳନା କମିଟି ରେଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି । ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନେକ ଦିନରୁ ସକ୍ରିୟ ହୋଇ ଆସିଥିବା ପାଠକକୁ ହିଁ ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରନ୍ତି । ସେହି ପାଠକକୁ ସ୍ୱତ୍ୱିକ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ । ପାଠକକୁ ହେଉଛି ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ଜିନିଷ । ପରିଚାଳନା ସମିତିର ସଭ୍ୟମାନେ ତ ସମୟ ଅନୁସାରେ ବଦଳି ବି ଯାଉଥିବେ । ଆପଣଙ୍କର ପାଠକକୁ ଯଦି ରେଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ହୋଇ ନଥିବ, ତେବେ ତାହାକୁ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ କରିନେବା ଉଚିତ । ପାଠକକୁ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟାଦି ଆପଣଙ୍କୁ ଶ୍ରୀ ଗଦାଧର ମିଶ୍ର, ମାତୃଭବନ, ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ମାର୍ଗ, କଟକ-୭୫୩୦୦୩ ଯୋଗାଇ ଦେଇପାରିବେ । ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ବିଦ୍ୟାଳୟ ତେଣିକି ପାଠକକୁ ଏକ ଅଙ୍ଗରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ।

୨) ଆପଣ ଆଗାମୀ ୩ ବା ୪ ତାରିଖ ବେଳର ସମ୍ମିଳନୀ ବିଷୟରେ ପ୍ରପତ୍ତିକୁ ଚିଠି ଲେଖୁଛନ୍ତି ଜାଣି ଖୁସି ହେଲି । ସେହି ସମ୍ପର୍କରେ ମୁଁ ତାଙ୍କଠାରୁ ଅବଶ୍ୟକ କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଇବି । ୨ ତାରିଖ ଦିନ ତ ଏଠାରୁ ବାହାରି ହେବନାହିଁ । ସେଦିନ ମେଡ଼ସବୁ ପାଣିରେ ପଡ଼ିବ । ତେଣୁ ୩ ତାରିଖ ସକାଳେ ବାହାରି ହେବ । ସେହି ଅନୁସାରେ ଯଦି ସନ୍ଧ୍ୟା ୫ଟା ପୂର୍ବରୁ ଅଯୋଧ୍ୟାରେ ପହଞ୍ଚି ହେଉଥିବ, ତେବେ ଆପଣ ୩ ତାରିଖ ସନ୍ଧ୍ୟାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ରଖିପାରନ୍ତି । ୪ ତାରିଖ ଦିନସାରା ଓ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ରହିପାରିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ପ୍ରପତ୍ତିଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଅପେକ୍ଷା କରୁଛି ଓ ସେହି ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବି ।

୩) ଅଯୋଧ୍ୟାକୁ କଟକରୁ ପହଞ୍ଚିବାର ରାସ୍ତା ଆପଣ ଲେଖୁଥାନ୍ତେ । କିଏ ଜଣେ କହୁଥିଲେ ଯେ କଟକରୁ ଅଯୋଧ୍ୟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସିଧା ବସ୍ରେ ଯାଇହେବ । ସେପରି କିଛି ସୁବିଧା ଥିଲେ ମୋତେ ତା'ର ସମୟ ବିଷୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସବୁକଥା ଲେଖୁବେ । ଅଥବା, ଯଦି ବାଲେଶ୍ୱର ଯାଇ ତା'ପରେ ଅଯୋଧ୍ୟା ଯିବାକଥା, ସେକଥା ମଧ୍ୟ ଲେଖୁବେ । ଶୀଘ୍ର ଲେଖୁବେ । କାରଣ ଆପଣଙ୍କ ସେଠାରୁ ଚିଠି ଆସିବାକୁ ଅନ୍ତତଃ ୫/୬ ଦିନ ସମୟ ଲାଗୁଥିବ ।

ଯୁବ ସମାଜ ଓ ଲାଇବ୍ରେରୀ, ଏଗୁଡ଼ିକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁନ୍ଦର । ... ଆମେ ଏମିତି ନିଜ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ନିଷ୍ଠା ବଳରେ ସାନ ସାନ ଉଦ୍ୟମଟିଏ କରିବା । ମାତ୍ର ସେଗୁଡ଼ିକର ତେଜ ପ୍ରକୃତରେ ଆମ ହୃଦୟ ଭିତରେ ରହିଥିବ । ତାହାହିଁ ଯଥେଷ୍ଟ । ବାକି ସବୁ ବାହାର କାମ ସେଇ କରିବେ । ତେଣୁ, ଅସହାୟ ଅନୁଭବ କରିବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ ।

୨୨୬। ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ, ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକ, ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ର, ବନ୍ଧପଡ଼ା
କଟକ, ୧୫/୦୯/୭୯

ସବାଶେଷରେ ଯାଇ ଆପଣଙ୍କର ପାଠ ପଢ଼ିଲା । ଏଥିପୂର୍ବରୁ ଅକ୍ଷୟ ବାବୁ, ଧନେଶ୍ୱର ବାବୁ
ଏବଂ ଉପେନ୍ଦ୍ର ବାବୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଦେଇ ସାରିଛି । ସେମାନେ ପାଇ ସାରିଥିବେ ।

ବନ୍ଧପଡ଼ାରେ ଯେଉଁ ଦୁଇଟି ଦିନ ମୁଁ ରହିଛି, ତଦ୍ୱାରା ଆପଣମାନଙ୍କର କିପରି କେଉଁ
କାମରେ ଲାଗିଛି କେଜାଣି, ମାତ୍ର ମୋତେ ଭାରି ଖୁସି ଲାଗିଲା । ଆପଣମାନଙ୍କ ସହିତ ଦେଖା
ଓ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲା । ଆରଥର ପିଲାମାନଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଓ ମିଳାମିଶା ହୋଇନଥିଲା ।
ଏଥରକ ସେଇଟା ବି ହୋଇଗଲା । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ମନେଅଛି । ସେମାନଙ୍କୁ
ଅଧିକ ଖୁସି, ଅଧିକ ସହଜ ଓ ଅଧିକ ଜିଜ୍ଞାସୁ କରି ରଖିବା ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ । ଭଗବାନ
ଆମକୁ ସେତିକି ଯଥେଷ୍ଟ ବଳ ଓ ବିଶ୍ୱାସ ଦେଇ ରଖୁଥାନ୍ତୁ ।

ମୁଁ ତ କହିଆସିଛି, ଯେତେବେଳେ ଯାହା ସ୍କୁଲ ବିଷୟରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଆପଣଙ୍କ ମନରେ
ଉଠିବ, ସେତେବେଳେ ଆପଣ ଚିଠି ଲେଖି ତାହା ମୋତେ ଜଣାଇବେ । ମୁଁ ମୋ'ର ଶକ୍ତି-
ମତେ ସେହି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବି । ଆମେ ଯିଏ ଯେଉଁଠାରେ ଥିବା ପଛକେ,
ଯେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ପ୍ରେରଣା ନେଇ କାମ କରି ବାହାରିଛେ, ଆମକୁ
ପରସ୍ପର ସହିତ ଏକାଠି ହୋଇ ବାଟ ଚାଲିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତେବେ ବାଟ ସହଜ ଲାଗିବ ।

ସେଦିନ କେସିଙ୍ଗାରେ ଶୁକ୍ରବାର ହେତୁ ବହି-ଦୋକାନ ବନ୍ଦ ଥିଲା । ତେଣୁ
ଅକ୍ଷୟବାବୁଙ୍କ ହାତରେ ଚନ୍ଦ୍ରଭାନୁର ବହି ପଠାଇ ପାରିଲିନାହିଁ । ଆପଣ ଉପେନ୍ଦ୍ରବାବୁଙ୍କ ହାତରେ
ମଗାଇ ଦେଇଥିବେ, ମୁଁ ଗଲେ ଶୁଣିଦେବି । ଚନ୍ଦ୍ରଭାନୁ ଭାବୁଥିବ, ମୁଁ ବହି ପଠାଇବାକୁ କଥା
ଦେଇ ତାକୁ ଠକିଦେଲି ।

ସ୍କୁଲର ଲାଇବ୍ରେରୀ ବିଷୟରେ ଯାହା ମୁଁ କହି ଆସିଥିଲି, ମନେ ରଖୁଥିବେ । ଆପଣ
ସ୍କୁଲ ତରଫରୁ କେତେ ଟଙ୍କାର ବହି ଦରକାର ଲେଖିବେ ଏବଂ ମୁଁ ସେଗୁଡ଼ିକ ଏଠାରେ କିଣି
ରଖୁଥିବି । ଗଲାବେଳେ ନିଜେ ନେଇଯିବି ଅଥବା କଟକ ବା ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ କାହାର
ଜିମାଦେବାକୁ କହିଲେ ସେଠାରେ ନେଇ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେବି ।

ସେଦିନ ଅକ୍ଷୟବାବୁ ଯେପରି ଭାବରେ ମୋତେ ଗାଡ଼ିରେ ଉଠାଇ ଦେଇ ପାରିଲେ,
ମୋତେ ତାହା ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ଅଦ୍ଭୁତ କଥା ପରି ଲାଗିଲା । ମୁଁ ତ ଭାବିଥିଲି ଗାଡ଼ି ଫେଲ
ହେବା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ଗତି ନାହିଁ ।

ଆପଣ ତ ନିଜେ ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଚିତ୍ର ଆଙ୍କି ଜାଣନ୍ତି । ସେଦିଗରେ ପିଲାମାନଙ୍କ
ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା ଆପଣଙ୍କର କାମ । ପିଲାମାନଙ୍କୁ କିଛି ଗୀତ ମଧ୍ୟ ନିୟମିତ ଶିଖାଯିବା
ଉଚିତ । .. ଇତିମଧ୍ୟରେ ସ୍କୁଲର ପରିଚାଳନା ସମିତିର ବୈଠକ ଡକାଯାଇଥିବ । କ'ଣ ସବୁ
ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇ, ମନେକରି ଜଣାଇବେ ।

୨୨୭/ ଶ୍ରୀମୁକ୍ତ ଅଭିନୁ ଚନ୍ଦ୍ର ପାତ୍ର, ବଡ଼ପଡ଼ା, ଗଞ୍ଜାମ

କଟକ, ୧୭/୦୯/୭୯

ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚିଠିର ଉତ୍ତର ଦେଇପାରି ନଥିବାରୁ ମୁଁ ବଡ଼ ଜଜିତ । କଳାହାଣ୍ଡିରୁ ଫେରି ଏପରି ନାନା କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିଗଲି ଯେ ଆଉ ଉତ୍ତର ଦେଇ ପାରିଲି ନାହିଁ । ତୁମ ଚିଠିର ଯଥାର୍ଥ ଉତ୍ତର ଦେଲାଜଳି ସମୟ ପାଇଲେ ଯାଇ ଚିଠି ଲେଖିବି ବୋଲି ଭାବି ଗଡ଼େଇ ଗଡ଼େଇ ଆସୁଥିଲି । ଏପରି ହୁଏତ ଆଉ କେତେବେଳେ ବି ହେବ । ତେଣୁ, ଏତିକିବେଳୁ ଅନୁରୋଧ କରିରଖୁଛି, ସେଥିଭାରି ତୁମେ ମୋ' ଉପରେ ବିରକ୍ତ ହେବ ପଛକେ, ମାତ୍ର ମୋତେ ଅବିଶ୍ୱାସ କଦାପି କରିବ ନାହିଁ ।

ତୁମେ ଯେ ଏତେ ଖୋଲାହୋଇ ଖୁସୀହୋଇ ମୋ' ପାଖକୁ ଏତେ ଯତ୍ନକରି ଏହି ଚିଠିଟିକୁ ଲେଖିପାରିଛ, ତାହା ପ୍ରକୃତରେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ କଥା । ଫାସାରରେ ସମସ୍ତେ ଏପରି କରନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନେ ପରସ୍ପର ପାଖରେ ସତେଅବା ମୁଦାହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି । ଆମେ ସେପରି କରିବା ନାହିଁ । କାରଣ ଆମେ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର ପୃଥ୍ବୀ ଚାହୁଁଛେ । ପୃଥ୍ବୀରେ ପରସ୍ପର ପାଖରେ ମଣିଷ ଯଦି ଆପଣାକୁ ଖୋଲିଦେଇ ପାରୁଥାନ୍ତା, କାହାକୁ ପାଖରୁ ଦୂରକୁ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଉ ନଥାନ୍ତା, ତେବେ ଆମ ଫାସାରରୁ ସବୁ ପ୍ରକାରର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଓ ହାନିତା ଅନେକ ଗୁଣ ହ୍ରାସ ହୋଇଯାଇ ପାରନ୍ତା ।

ତୁମର କେଉଁଠି ଯେ କ'ଣ ଦୁର୍ବଳତା ରହିଛି, ମୁଁ ଅନେକ ଖୋଜିଲି କିନ୍ତୁ ପାଇଲି ନାହିଁ । ଯିଏ ନିଜର ଦୁର୍ବଳତା ଗୁଡ଼ାକୁ ଏତେ ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ଦେଖିପାରୁଛି, ସେଗୁଡ଼ାକ ଏଡ଼େ ସହଜ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କରିପାରୁଛି, ମୋତେ ବିଶ୍ୱାସ କର, ସିଏ କଦାପି ଦୁର୍ବଳ ନୁହେଁ । ସିଏ ଅସନ୍ନତ, କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ବଳ ନୁହେଁ । ଦୁର୍ବଳ ମଣିଷ ଆପଣାର ଦୁର୍ବଳତାକୁ ଲୁଚାଇ ରଖିବାକୁ କେତେ ସୂଚକ କରି ବୁଲୁଥାଏ । ବାହାରେ ନିଜକୁ ସବଳ ବୋଲି ଦେଖାଇ ହେଉଥାଏ । ନିଜ ପ୍ରତି ଯେଉଁଦିନ ଆମର ଯଥାର୍ଥ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ବିଶ୍ୱାସ ଆସିବ, ଆମରି ଭିତରେ ଭଗବାନଙ୍କର ଏକ ଆତ୍ମାନ ରହିଛି ବୋଲି ଆମେ ଯେଉଁଦିନ ପ୍ରକୃତରେ ଅନୁଭବ କରିବା, ତା'ପରେ ସଯେହର ଆଦୌ କୌଣସି ଅବକାଶ ରହିବ ନାହିଁ । ଆମର ପ୍ରୟାସ ଗୁଡ଼ାକ ଚକ୍ରାନ୍ତ ଦଶଗୁଣ ଅଧିକ ହେବ । ସବୁ ମଣିଷ ଭଲ ଲାଗିବ । ମଣିଷମାନଙ୍କୁ ଭଲ କିମ୍ବା ମନ୍ଦ କରିବାକୁ ବି ମନ ଯିବନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କୁ ଭାରି ଆପଣାର ଲାଗିବ । ତୁମେ ଏତେ ଆଗ୍ରହରେ ଏତେ ପଢ଼ିଛ, ଏତେ ଜାଗାକୁ ଯାଇ ଏତେଏତେ ଅଭିଜ୍ଞତା ଅର୍ଜନ କରିଛ, ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଏଡ଼େ ବାଚାବିକ ଭାବରେ ଆଗେଇ ଆସୁଛ, ବାସ୍, ଏହାସହିତ ଖାଲି ଶ୍ରଦ୍ଧା ମିଶ୍ର, ବିଶ୍ୱାସ ମିଶ୍ର, - ଦେଖିବ ତୁମଦ୍ୱାରା ଅସାଧ୍ୟ ସାଧନ ହୋଇପାରିବ । ତା'ପରେ ତୁମେ ଦୁର୍ବଳଙ୍କ ପରି ଜାଗାଗୁଡ଼ାକୁ ବାରି ସେଠାରୁ ପକାଇ ଆସିବାକୁ କଦାପି ମନ କରିବ ନାହିଁ । ତୁମେ ନିଜର ଶ୍ରଦ୍ଧା ବଳରେ ଯେଉଁଠି ଥିବ, ସେହି ପରିବେଶକୁ ବଦଳାଇ ପାରିବ । ଯେଉଁ ମଣିଷଙ୍କ ସହିତ ରହିଥିବ, ସେମାନଙ୍କୁ ଆପଣାର କରି ସେମାନଙ୍କୁ ବଦଳାଇ ପାରିବାର ବି ଶକ୍ତିକୁ ଅର୍ଜନ କରି ପାରିବ । ମୁଁ ବଡ଼ବଡ଼

କଥା ମୋତେ କହୁନାହିଁ । ତୁମକୁ ଠକିବାର ମତଲବ ଆଉ ବଡ଼ବଡ଼ କଥା କହୁନାହିଁ । ମୁଁ ଜୀବନର ସର୍ବସାମାନ୍ୟ କଥା ସ୍ମୃତିକୁ ହିଁ କହୁଛି । କିନ୍ତୁ ନିଜପ୍ରତି ଅଶ୍ରୁକା ରହିଥିଲେ, ନିଜର ଅତି ପାଖକୁ ଘନିଷ୍ଠ ବନ୍ଧୁପରି ଆସିବାର ବଳ ନଥିଲେ, ତୁମେ ଆଉ କ'ଣ କରିପାରିବ ?

ତୁମ ବାପାଙ୍କର ଉଚ୍ଚମ ସ୍ମୃତିକୁ ଶୁଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି । ସିଏ ଯେଉଁ ନାଟକ ଲେଖୁଛନ୍ତି, ସେଇଟି ପଢ଼ିବାକୁ ମନ ହେଉଛି । ତୁମେ ସେସ୍ମୃତିକୁ ଶୁଣିଛ ? ମାଟ୍ରିକ ପରୀକ୍ଷାଦେଇ ବଡ଼ସ୍ନତ୍ତ ଯାଇଥିଲି । ବଡ଼ସ୍ନତ୍ତ ଅନ୍ତରର କେତେ ଗାଆଁ ମୁଁ ବୁଲିଛି ଶଗଡ଼ରେ ବସି । ବଡ଼ଭାଇ ସେତେବେଳେ ସେଠାରେ Assistant Settlement Officer ଥିଲେ । ତେଣୁ, ତୁମ ଗାଆଁକୁ ଜିମ୍ମା ତୁମ ସ୍କୁଲକୁ ଯିବା ମୋ'ଲାଗି ବ୍ୟବହାର ହେବନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ତା'ର ସମୟ ଆସିବ, ତାହା ନିଶ୍ଚୟ ହେବ ।

ବାବାଜୀ ମହାରାଜଙ୍କ ସହିତ ତ ଆଶ୍ରମରେ ଦେଖାହେବ । ମୋ' ପାଖରେ ଯେତିକି ଖୋଲା ହୋଇପାରିଲ, ତାଙ୍କ ପାଖରେ ମଧ୍ୟ ସେତିକି ଖୋଲାହୋଇ ସବୁକିଛି କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବ । ନିଜେ ତୁଆରଟାକୁ ଖୋଲି ନଦେଲେ ଆମେ କାହାଠାରୁ ବି ପରାମର୍ଶ ଆଶାକରିପାରିବା ? ସେମାନେ ତୁମକୁ ସ୍ପଷ୍ଟକରି ଜାଣି ବି ପାରିବେ କିପରି ? ତୁମ ଉପରଟାକୁ ଦେଖି ଖାଲି ଛଟପଟ ହେଉଥିବେ ଏବଂ ତୁମେ ଭିତରେ ଛଟପଟ ହେଉଥିବ ଏବଂ କେଉଁଠି କିଛି ହେଉନାହିଁ ବୋଲି ରିକ୍ଷା ହେବାରେ ଲାଗିଥିବ ।

ଏଥର କିଛି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କଥା ଲେଖୁଲି ନାହିଁତ ? ମୋତେ ନିଜର ଆତ୍ମୀୟ ବୋଲି ଯେତେବେଳେ ସାବାର କରିଛ, ସେହି ଜୋରରେ ମୋ'ର ବି ତ କିଛି ସାଧାନତା ରହିଛି । ତେଣୁ ବୁଲୁ ବୁଝିବନାହିଁ । ... ଆଶ୍ରମରୁ ତୁମର ଚିଠି ପାଇବି ବୋଲି ଲଜ୍ଜା ରହିଲା । ତୁମେ ଯେଉଁଠି ଚାକିରି କରିଛ ସେଠାରେ କିପରି କ'ଣ ଖାଇଛ ? କେଉଁଠି ଖାଇଛ ?

୨୨୮/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଶିଷପାଠୀ, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୦୧/୧୦/୬୯

ଲତିମଧ୍ୟରେ କେତେଟା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ବ୍ୟସ୍ତ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ତେଣୁ, ଉତ୍ତର ସହଜ ଦେଇପାରିଲି ନାହିଁ । ୩ ରୁ ୧୬ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋତେ ଉତ୍ତର ଓଡ଼ିଶାର କେତୋଟି ସ୍ଥାନ ଯିବାକୁ ହେବ । ... ତେଣୁ, ଆଜି ଚଉକର ହୋଇ ଉତ୍ତର ଲେଖିଦେଉଛି ।

ମୁଁ ପ୍ରାୟ ୧୫ ବର୍ଷ ତଳେ କାହାପାଖକୁ ଚିଠି ଦେଇଥିଲି, ସେମାନଙ୍କ ଠିକଣା କେଉଁଠୁ କିପରି ଯୋଗାଯୋଗ ? ସେପରି କରିବାର ପ୍ରୟୋଜନ ବା କ'ଣ ? ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଗ୍ରହ କରିବାରେ ହୁଏତ ଚିକିତ୍ସା ଖୁସି ମିଳୁଥିବ, କିନ୍ତୁ ସେଥିଲାଗି ଆମେ ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ସମୟ କାହିଁକି ଦେବା ? ଯେଉଁ ମଣିଷ ନିତି ବହୁଛି, ନିତି ଅସ୍ତ୍ରସର ହେଉଛି, ନିତି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ପ୍ରସାରିତ ହେଉଛି, ଆମେ ତାକୁ ଜାଣିବା । ଅତୀତଗୁଡ଼ାକୁ ଚାକିରିରେ ଏତେ ସମୟ କାହିଁକି ଦେବା ?

ଉମାଶଙ୍କର ଏବର୍ଷ ପଢ଼ିବ ନାହିଁ, ଆରବର୍ଷ ପଢ଼ିବ, -- ଏକଥା ବୁଝିଲି । କିନ୍ତୁ ଏବର୍ଷ କରିବ କ'ଣ ? ଆପଣ ଯେ କାହିଁକି ଏମାନଙ୍କ ସହିତ ମୋତେ ପରିଚିତ କରାଇଥିଲେ,

ମୁଁ ସେଇଆ ଭାବୁଛି ।

୨୨୯/ ଶ୍ରୀମାନ୍ ଜୀବନାନନ୍ଦ ଦାଶ, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୦୧/୧୦/୭୯

ତୁମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ କଳାମଣ୍ଡପର ସମୁଦ୍ର ଦେଖୁ ଖୁସୀ ହେଉଥିବ ଏବଂ ମୁଁ ଏଠି ବସି
ତୁମ କଥା ଭାବୁଛି । ଏଠି କଟକରେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଦିନେ ବୁଲିବୁଲି ମୁର୍ତ୍ତିସବୁ ଦେଖୁଥିଲୁ । ପାର
ବି ଭଲଥିଲା ।

ମୋତେ ଏହା ମଧ୍ୟରେ ପୁଣି ବାଲେଶ୍ୱର ଓ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲାର କେତୋଟି ସ୍ଥାନକୁ
ଯିବାକୁ ହେବ । ସେଥିଭାଗି ବର୍ତ୍ତମାନ ଟିକିଏ ଅଧିକ କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତ ରହିବାକୁ ପଡୁଛି । ଏଥର
ଆଉ ତୁମ ପାଖକୁ ଅଧିକ କିଛି ଲେଖିପାରୁନାହିଁ ।

୨୩୦/ ଶ୍ରୀମାନ୍ ଏଲ୍. ଆନନ୍ଦ ରାଓ, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୦୧/୧୦/୭୯

ତୁମେ କେତେ ମଜାକରି ମୋ' ଚିଠିର ଉତ୍ତର ଦେଇଛ, ସେଥିପାଇଁ ଅନେକ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଉଛି ।

ଛୁଟିରେ ଖୁବ ଆନନ୍ଦ କରିଥିବ । ବାପା ବୋଉଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ବୁଲିଯାଇଥିବ । ଏବେ
ସ୍କୁଲ ଖୋଲିବା ପରେ ପୁଣି ସ୍କୁଲକୁ ଯିବା ଆରମ୍ଭ କରିବଣି । ଷଷ୍ଠ ଶ୍ରେଣୀର ପାଠ କିପରି ଲାଗୁଛି ?

ପାଠକୁ ଡରିବ ନାହିଁ । ବଡ଼ ହେଲେ ତୁମେ ଆହୁରି କେତେ ପାଠ ପଢ଼ିବ, ଆମ
ସମାଜର କେତେ କାମରେ ଲାଗିବ, ସେକଥା କେବେ ଭାବିଛ ?

୨୩୧/ ଶ୍ରୀମାନ୍ ଏମ୍. ସତୋଷ କୁମାର ପାତ୍ର, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୦୧/୧୦/୭୯

ଭାବୁଥିଲି, ନୂଆ ସ୍କୁଲର ପାଠ ଭିଡ଼ ପଢ଼ିଲା ବୋଲି ତୁମେସବୁ ସମୟ ଦେଇ ଏପରି ପାଠ
ପଢୁଛ ଯେ ଚିଠି ଦେବାକୁ ଆଉ ବେଳ ହେଉନାହିଁ ।

ବଡ଼ଗଡ଼ ମୋ'ର ଚିହ୍ନା ଜାଗା । ଅନେକ ବର୍ଷ ତଳେ ମୁଁ ସେଠାକୁ ଯାଇଥିଲି ।
ସୋରଡ଼ାରୁ ବଳଦଗାଡ଼ି କରି । ଏବେ ତ ବସ୍ ଚାଲିଗାଣି ।

ଡାକଟିକେଟ ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ଆଉ ମନ ସ୍ଥିର କର । ଭାରି କଷ୍ଟକାମ । ମୁଁ
କେବେହେଲେ ପଇସା ଦେଇ ଟିକେଟ କିଣି ନାହିଁ । ତୁମକୁ ପୁଣି ପଇସା ନେଇ ଦେବି କିପରି ?
ତୁମର ସଂଗ୍ରହ କେବେ ଦେଖିଲେ ତା'ପରେ ତୁମ ପାଖକୁ ନିଶ୍ଚୟ କିଛି ପଠାଇବି ।

୨୩୨/ ଶ୍ରୀମାନ୍ ଟି. ସୁଧାକର, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୦୧/୧୦/୭୯

ତୁମର ଚିଠି ଅନେକ ଦିନ ପରେ ପାଇଲି । ଆଗରୁ ଭାବୁଥିଲି ପରୀକ୍ଷା ନିଶାରେ ତୁମେ ଚିଠି

ଦେବାକୁ ଏକାବେଳେକେ ବୁଲିଗଲା । ପରାକ୍ଷା ପରେ ତୁମେ ମନେକରି ଚିଠି ଦେଇ, ସେଥିଭାରି ଅନେକ ଧନ୍ୟବାଦ ଜାଣିବ ।

ଟିକେଟ ଫଗ୍ରହ କରିବାକୁ ମନ ହେଉଛି । ଭାରି ଭଲକଥା । ଆଗ ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କଠାରୁ ବଦଳାଇ ନୂଆ ନୂଆ ଟିକେଟ ଆଣିବ । ବିଦେଶରେ ବନ୍ଧୁ କରିବାକୁ ମନ, ଭାରି ଭଲ କଥା । ଅନେକ ସମୟରେ ଖବର କାଗଜରେ ବିଦେଶୀ ପିଲାଙ୍କର ଠିକଣା ବାହାରେ । ମୁଁ ଯେବେ ସେହିପରି ଗୋଟିଏ ଠିକଣା ପାଇବି ତୁମ ପାଖକୁ ପଠାଇଦେବି ।

୨୩୩/ ଶ୍ରୀମାନ୍ ସଞ୍ଜୟ କୁମାର ପାଳ, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୦୧/୧୦/୭୯

ତୁମର କବିତା ମଧ୍ୟ ପଢ଼ିଛି । ତୁମେ ଅନେକ କବିତା ଲେଖୁଥିବା ଜଣାଯାଏ । ଏହି କବିତାଟି ପଢ଼ି ଜଣେ ଅଧିକ ବୟସର ମଣିଷର କବିତା ପରି ମନେହେଲା । ତୁମେ ଏହିସବୁ କଥା କ'ଣ ଭାବିଲଣି ? ମୋତେ ମନଖୋଲି ଲେଖିବ ।

ତୁମେ ନକୃତା ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ପ୍ରଥମ ହୋଇଥିଲ ବୋଲି ଶୁଣିଲି । ମୋ' ଆଗରେ ସେଥର କେତେ କହିକହି ବି କଥା ବାହାରିଲା ନାହିଁ । ମୁଁ ଭାବୁଛି ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ତୁମେ କହିଲାବେଳେ ମୁଁ ଯଦି ଥାଆନ୍ତି ତେବେ ଭାରି ଖୁସି ହୋଇଥାନ୍ତି । କେବେ ଶୁଣିବି କେଜାଣି ?

୨୩୪/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶଶୀଭୂଷଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ବୁର୍ଲା

ଜଲେଶ୍ୱର, ୧୧/୧୦/୭୯

ମୋତେ ପୁନର୍ବାର ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ଆହୁରି ଉତ୍ତରକୁ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳକୁ ଚାଲିଯିବାକୁ ହେବ । ତେଣୁ, ତରତର ହୋଇ ଉତ୍ତର ଲେଖୁଛି । ମୋ' ମତରେ ତୁମକୁ ଯେଉଁ ନୂତନ ସୁଯୋଗଟି ମିଳିଛି, ତୁମର ତାହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିନେବା ଉଚିତ ।

୨୩୫/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ, ଅଧକ୍ଷ, ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ର, ବନ୍ଧପଡ଼ା

କଟକ, ୨୨/୧୦/୭୯

ପ୍ରାୟ ୧୬ ଦିନ ସକାଶେ ମୁଁ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ବାଲେଶ୍ୱର, ବାରିପଦା, ଉତ୍ତର ବାଲେଶ୍ୱର ଏବଂ ଭଦ୍ରଖ ଆଡ଼େ ଯାଇଥିଲି । ତେଣୁ ଏବେ ଫେରିଲି ।

ମାଝିବାବୁଙ୍କୁ ଦୁଃଖ ପରେ ଦୁଃଖ ଦେଇ ଭଗବାନ ତାଙ୍କୁ ନିଶ୍ଚୟ ଆହୁରି କୌଣସି ମହାନ କାର୍ଯ୍ୟଭାରି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଛନ୍ତି । ସିଏ ଏହିସବୁ ଦୁଃଖକୁ ନିଶ୍ଚୟ ଅତିକ୍ରମ କରିଯିବେ ଏବଂ ଭଗବାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟର ଭାଜନ ହେବେ ।

ସ୍କୁଲ ପରିଚାଳନା ସମିତିର ବୈଠକ ଇତିମଧ୍ୟରେ ଦୁଇଥର ବସିଛି ଓ ସେଥିରେ

କେତେକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦର କଥା । ଆପଣ ସବୁ ଓ ସରକାର ମନ ନେଇ ଏକାଠି ନିଜର ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ବିଚାର କରୁଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓ ସହାନୁଭୂତି ସହିତ ସବୁ ବିଷୟରେ ଭାବୁଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଅନୁଆ ବା କୌଣସି କଷ୍ଟ ଆମକୁ ଜଣାପି ବଜାଇ ଯିବନାହିଁ ।

ଶେଷରେ ସୁନାମ ଓ ତା'ର ଭରଣୀ ସୁଇ ଲାଗି ବଡ଼ ସମସ୍ୟା ହୋଇ ରହିବେ, ସେମାନଙ୍କୁ ଭାଣ୍ଡି ଖାଇବାକୁ ଦେବାଲାଗି କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ, ଏପରି କଥାପି ହେବନାହିଁ । କୌଣସି ନା କୌଣସି ସମାଧାନ ଅବଶ୍ୟ ବାହାରିବ । ସମାଧାନ ସୁଦ୍ଧାକ ତ ଆଗରୁ ତିଆରି ହୋଇ ରହିନଥାଏ । ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସମାଧାନ ବାହାରେ ।

ତେଣେ ଭଲ ବର୍ଷା ହେଲା, ପସରର କୌଣସି କ୍ଷତି ହେବନାହିଁ, ଶୁଣି ବଡ଼ ଉତ୍ସାହ ଲାଗିଲା । ତେଣୁ ଏଥର ବନ୍ଧୁପତ୍ନୀ ଗଲେ ଆରମ୍ଭର ଅପେକ୍ଷା ଚିନ୍ତିତ୍ୱର ଅଧିକ ଖାଇବାକୁ ମିଳିବ, ଏପରି ବିଶ୍ୱାସ ମୋ'ର ଆଜିଠାରୁ ହୋଇଗଲାଣି ।

ସୁଇର ବାହାର କଥା ସୁଡ଼ିକର ତ ବ୍ରମେବ୍ରମେ ସମାଧାନ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଭିତର କଥାଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆମେ ଶିକ୍ଷକମାନେ ସବୁବେଳେ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଉଥିବା । କୌଣସି ଅବହେଳା କରିବା ନାହିଁ । କୌଣସି ପିଲା ନ ପାରିଲେ ତାହାକୁ ଅଧିକ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା । କୌଣସି ପିଲାକୁ ଅସମର୍ଥ ବୋଲି ଛାଡ଼ିଦେବା ନାହିଁ । ପିଲାମାନଙ୍କର ଏହି କମ୍ ବୟସରେ ସେମାନେ ଯେପରି କୌଣସି ବିଷୟରେ କଥା ନ ରହନ୍ତି । ନହେଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ଭାରି ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ଓ ସେମାନେ ବଡ଼ ହୋଇ ଆମକୁ ଦୋଷ ଦେବେ ।

ସୁଇରେ ଯଦି ନାଟକ ହୁଏ, ତେବେ ସେଦିନ ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ରହି ପାରିବାଟା ପ୍ରକୃତରେ ବଡ଼ ଭାଗ୍ୟର କଥା ହେବ ।

୨୩୬/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ମେଶ୍ୱର ବେ, ଖରିଦତକ, ବାଲେଶ୍ୱର

କଟକ, ୨୨/୧୦/୭୯

ମୁଁ ଯିବା ଦୂରା କୋରଠାରେ ବ'ଣ ଲାଭ ହେଲା ମୁଁ ସେକଥା କହି ପାରିବି ନାହିଁ । ମାତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ମୁଁ ଭାରି ଭାବନା ହେଲି । ଯେଉଁ ସ୍ଥାନଟି ସହିତ ମୋ'ର ଅତର ଭିତରେ ଚିରଦିନ ଲାଗି ଗୋଟିଏ କୋର ଲାଗି ରହିଛି, ସେଠାକୁ ମୁଁ ବାରମ୍ବାର ଯିବି, ମୋ'ର ଆବଶ୍ୟକତା ନଥିଲେ ବି ମୁଁ ଯିବି । କେହି ବାଡ଼ ପକାଇ ମୋ'ର ବାଟକୁ ଅବରୋଧ ନକରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଅବଶ୍ୟ ଯିବି ।

କେତେ share ମୋତେ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ, ସେହିଠାରେ ଜାଣିଥିଲେ ହୁଏତ ମୁଁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦେଇପାରିଥାନ୍ତି । ଏହାର ପରିମାଣ କେତେ ମୋ' ପାଖକୁ ଶାନ୍ତ କେଶ୍ୱର, ମୁଁ ବାକିଯୋଗେ ପଠାଇଦେବି । କୌଣସି ଉପାର୍ଜନ ପତ୍ର ବାହାର କରିବା ଲାଗି ସମସ୍ତେ ଏକାଠି

ବସି ଆମର ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ରଖି ଚିନ୍ତାକରେ ପଦ୍ମା ନିଶ୍ଚୟ ବାହାରିବ । Sales Centre ତ କେବଳ ଗୋଟିଏ ପଦ୍ମା । ଏଇଟି ଆରମ୍ଭ ହେଉ । ପରେ ଅନ୍ୟ ପଦ୍ମାଗୁଡ଼ିକ ସମୟ ଅନୁସାରେ ଆଗକୁ ଦିଶିଯିବ । କିନ୍ତୁ ସେହି Centre ରେ ବିକାଳିଣା କରିବା ଲାଗି ଜଣେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ଦରକାର, ଯାହା ଉପରେ କି ସବୁ ଛାଡ଼ି ଦିଆଯାଇ ପାରିବ । ମାତ୍ର ତା' ନହେଲେ, କାମ ଠିକ୍ ଭାବରେ ଚାଲୁଛି କି ନାହିଁ, ସେଥିଲାଗି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଯଦି ଚତୁରଧାରକ କିମ୍ବା ପୋଲିସର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପଡ଼େ, ତେବେ ମାମଲା ଭାରି ମହଙ୍ଗା ହୋଇଯିବ, ଆମର ଅସଲ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଗୁଡ଼ିକରେ ମଧ୍ୟ ବାଧା ଉପସ୍ଥିତ ହେବ ।

ଯୋଉମାନେ ଆମ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆମ ସହିତ ଆସି କୁଟିଛନ୍ତି, ଆମେ ସେମାନଙ୍କୁ କେବଳ ବେତନଭୋଗୀ ବୋଲି କଦାପି କହିବା ନାହିଁ । ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଆମ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଯିବା । ସେମାନଙ୍କର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଆମେ ବି ଚେଷ୍ଟା କରିବା । ସେମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ବି ଆମର ଆବଶ୍ୟକତା ପରି ଅନୁଭୂତ ହେବ । ଆମ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଆମର ଏହି ଦୃଷ୍ଟି ରହିବ । ତାଙ୍କରି ଭିତରୁ ହିଁ ଆମର ସହକର୍ମୀମାନେ ତିଆରି ହେବେ । ସେଥିପାଇଁ ପାଠକକୁ ଦରକାର । ଆମେ ଯେ ଗୋଟିଏ ଡାକ ଶୁଣି ଆସିଛୁ, ଏକାଠି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛୁ ଓ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟଲାଗି ଏକାଠି ତିଆରି ହେଉଛୁ, ସେହି ଉପଲବ୍ଧି ଲାଗି ପାଠକକୁ ଦରକାର ।

ନୂଆ ଜାଗାରେ ଘରକାମ ଆରମ୍ଭ କରିବା ପ୍ରସ୍ତାବ ଯେତେବେଳେ ଯାହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିବ, ମନେକରି ମୋ' ପାଖକୁ ଲେଖୁବ । ସେଠାରେ ମୋ'ର ଉପସ୍ଥିତି ଆବଶ୍ୟକ ହେବାମାତ୍ରକେ ସେହି ମର୍ମରେ ପ୍ରପଞ୍ଚିତ ଲେଖୁବ । ସିଏ କଦାପି ନାହିଁ କରିବେ ନାହିଁ । ମୋତେ ଯିବାଲାଗି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବେ ।

ଖରିଦଚକ୍ରର ସମସ୍ତେ ମନେ ଅଛନ୍ତି । ସବୁ ମନେ ଅଛି । ପିଲାଗୁଡ଼ିକ ସବାଆର ମନ ଆଗରେ ଜଳଜଳ ହୋଇ ଦେଖା ଦେଉଛନ୍ତି ।

୨୩୭/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଶିଷ ପାଠୀ, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୨୩/୧୦/୭୯

୩ ତାରିଖ ଠାରୁ ମୁଁ ଏଠାରୁ ବାହାରି ଯାଇଥିଲି ଓ ପ୍ରପଞ୍ଚି ତିଆରି କରି ଦେଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଟିକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ୧୮ ତାରିଖ ଦିନ ଏଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାଇ ଆପଣଙ୍କ ଚିଠିର ଉତ୍ତର ଦେବାଲାଗି ସମୟ ପାଇଛି । ଆପଣ ଯେଉଁଦିନ ଚିଠି ଲେଖୁଥିଲେ, ସେଦିନ ମୁଁ ମୟୂରଭଞ୍ଜର ବେତନଟାଠାରେ ଥିଲି ।

ଭ୍ରମଣ ସମୟରେ କେବଳ ଶୋଇବା ବେଳକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ସବୁବେଳେ ମୁଁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ଏକତ୍ର ଥିଲି । ତେଣୁ ଭ୍ରମଣ କାହାଣୀ ଲେଖନ୍ତି କେତେବେଳେ ? ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ, ଯେଉଁଠି ନୂତନ ସୁରଟିଏ ହୋଇଛି କିମ୍ବା ହେବାକୁ ଯାଉଛି, ସେଠାରେ କେତେକେତେ କଥାବାର୍ତ୍ତା, ଆଲୋଚନାରେ ସମୟ ଯେ କୁଆଡ଼େ ଚାଲିଯାଉଥିଲା, କିଛି ଜାଣି ହେଉନଥିଲା ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ମଝିରେ ନଜୋର ମାସଟା ବୋଧହୁଏ ଛୁଟି ମିଳିବ ଓ ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ପୁଣି ଆଉ କୁଆଡ଼େ ବାହାରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଯେଉଁ କାମକୁ ମଣିଷ ନିଜେ ସାକାର କରି ନେଇଥାଏ, ସେଥିରେ ସେ ମୋଟେ କ୍ଲାନ୍ତ ହୁଏ ନାହିଁ । ବାଧାହୋଇ କରୁଥିବା କାମଗୁଡ଼ାକ ମଣିଷକୁ କ୍ରମେ କ୍ଲାନ୍ତ କରିପକାଏ, ଶେଷକୁ ଗଧ କରି ଛାଡ଼େ ।

ଆପଣ ନୂଆସ୍କୁଲକୁ ଆସିଲେ । ନୂଆସ୍କୁଲ କିପରି ଲାଗୁଛି ? ସହକର୍ମୀମାନେ ଏଠାରେ କିପରି ? ଜଣେ ଦୁଇଜଣକୁ ଯଦି ଆପଣ ପ୍ରକୃତରେ ବନ୍ଧୁପରି ପାଇବେ, ତେବେ ତାହାହିଁ କେତେ କ'ଣ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଆହୁରି ସାନସାନ ପିଲାଙ୍କୁ ପାଠ ପଢ଼ାଇବାକୁ ଆପଣଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ହୁଏତ ଅଧିକ ସମୟ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବନାହିଁ । ତେଣୁ, ନିଜର ଅଧ୍ୟୟନ ପ୍ରଭୃତି ବେଶ୍ ବଢ଼ାଇହେବ । ଏହା ମଧ୍ୟରେ ଆଉ କ'ଣ ସବୁ ପଢ଼ିଲେଣି ?

ଉମାଶଙ୍କରର ଚିଠି ପାଇଛି । ଏଥିସହିତ ତା' ଚିଠିର ଉତ୍ତର ଦେଉଛି । ତା' ପାଖରେ ଚିଠି ପହଞ୍ଚାଇବାକୁ ଆପଣଙ୍କୁ ହୁଏତ କିଛି କଷ୍ଟକରିବାକୁ ପଡ଼ିପାରେ । ମୁଁ ତାକୁ ଲେଖୁଛି, ସେ ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଆସିବ, ପଢ଼ାପଢ଼ିବି କରିବ । କାରଣ, ସ୍କୁଲରେ ତ ସେ ନାମ ଲେଖାଇ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ସମୟ ଯଦି ଏକାନ୍ତ ଅବିନ୍ୟସ୍ତ ଭାବରେ ତା'ର ହାତରେ ରହିବ, ତେବେ ସିଏ ଯେ କେତେବେଳେ କ'ଣ କରିବସିବ, ତାହା ସେ ନିଜେ ବି ଜାଣିପାରିବ ନାହିଁ । ସିଏ ନିଜେ ବି ଲେଖୁଛି ଯେ ତାକୁ ପାଗଳ ପରି ଲାଗୁଛି, କୌଣସିଥିରେ ତାକୁ ଶାନ୍ତି ମିଳୁନାହିଁ । କ'ଣ କରିବ ପରାମର୍ଶ ଲୋଡ଼ିଛି । ମୁଁ ତାକୁ ଆପଣଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବା ସକାଶେ ଲେଖୁଛି । କିନ୍ତୁ ଆପଣ ତା' ଲାଗି ଏତେ ସମୟ ଦେଇ ପାରିବେ ତ ? ତଥାପି ତା' ଲାଗି ଆପଣ ଯେ ଆପଣାର ଯଥାର୍ଥତା କରିବାରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି କରିବେ ନାହିଁ, ସେକଥା ମୁଁ ଭଲକରି ଜାଣିଛି ।

ଆଉ ସବୁ ଭଲ । ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଗୁଡ଼ାଏ କାମ ରହିଛି । ସେଥିଲାଗି ଟିକିଏ ତରତର ହୋଇ ଲେଖୁଛି ।

ପୁନଶ୍ଚ : ଡରର କୌଣସି ପୁରାତନ ସଂଖ୍ୟାରେ ମୋ'ର ଶିକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏକ ପ୍ରବନ୍ଧ ବାହାରିଥିଲା ଏବଂ ତାହା ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଅଛି ବୋଲି ଆପଣ କହୁଥିଲେ । ଏବେ ସେଇଟିକୁ ଉତ୍ତାରି ପକାଇବେ କି ? ଭଲ କାରଜରେ ଗୋଟିଏ ପାଖରେ ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ଲେଖାହେବା ଉଚିତ । ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ନକଲ କରି ରଖୁଥିବେ । ମୁଁ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ଆଣିବି ।

୨୩ / ଶ୍ରୀମାତ୍ ଉମାଶଙ୍କର ବେହେରା, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୨୩/୧୦/୭୯

ତୁମର ଚିଠି ଏତେ ଦିନ ପରେ ପାଇଲି । ସତେ ଯେପରି ତୁମେ କୁଆଡ଼େ ଯାଇଥିଲ, ପୁଣି ଘରକୁ ଫେରିଆସିଲ ବୋଲି ମନେହେଲା । ମୁଁ କାହା ଉପରେ ରାଗେନାହିଁ । ତୁମ ଉପରେ ତ କେବେହେଲେ ରାଗିପାରିବି ନାହିଁ । ସେପରି ସନ୍ଦେହ କରିବ ନାହିଁ ।

ଏବର୍ଷ ଘରେ ପଢ଼ି ଆରବର୍ଷକୁ ଉପରଶ୍ରେଣୀରେ ନାମ ଲେଖାଇ ହେବ କି ? ତୁମେ

ଶୀଘ୍ର ଆଶିଷ ସାର୍ବଜ୍ଞ ପାଖକୁ ଆସି କ'ଣ କରିବ, ସବୁ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବ । ସିଏ ଯାହା କହିବେ କରିବ । ପାଠ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ରଖୁଥିବ । ନହେଲେ ଆରବର୍ଷକୁ ଆଦୌ କିଛି ମନେ ରହିବନାହିଁ । କ'ଣ ହୋଇଗଲା, ସେକଥା ଭାବି ମନ କଷ୍ଟ କରିବ ନାହିଁ । ଆଗକୁ କ'ଣ କରିବାକୁ ହେବ, ସେହି କଥା ଭାବିବ । ଏବଂ ମୋ' ପାଖକୁ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଚିଠି ଦେବ ।

ତୁମ ରଜବାବୁ କୌଣସି କାମରେ ଲାଗିଲା କି ନାହିଁ ? ଯାହାସବୁ ଛବି କରିଥିବ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଆଶିଷ ସାର୍ବଜ୍ଞ ଆଣି ଦେଖାଇବ । ମୁଁ କେବେ ବ୍ରହ୍ମପୁର ଗଲେ ସେସବୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବି ।

ନିଜକୁ କେବେ ଏକୁଟିଆ ଭାବିବ ନାହିଁ । କେବେ ନିରାଶ ହେବ ନାହିଁ । ତୁମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସଂସାରରେ ଅନେକ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ତୁମେ ଚେଷ୍ଟାକଲେ ଓ ଲଜ୍ଜାକଲେ ନିଜ ଜୀବନରେ ଅନେକ ଉନ୍ନତି କରିପାରିବ, ସବୁବେଳେ ଏହି କଥାକୁ ମନେ ରଖୁଥିବ । ପାଠକୁ ଡରିବ ନାହିଁ । ମନ ଭିତରେ ଖୁସି ରହିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ ।

୨୩/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶିବରାମ ପାତ୍ର, ଗୁଣପୁର

କଟକ, ୨୯/୧୦/୭୯

ମୋତେ ଡିସେମ୍ବର ୩ ତାରିଖରେ କଟକରୁ ବାହାରି ଆଗ ବ୍ରହ୍ମପୁର ଓ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି ହୋଇ ତା'ପରେ ଗୁଣପୁର ପହଞ୍ଚିବାକୁ ହେବ । ଗୁଣପୁର ସକାଶେ ମୁଁ ତାକୁ (ପ୍ରପରିକାଠାରୁ) ଦୁଇଦିନ ସମୟ ମାଗିଛି । ଅର୍ଥାତ୍ ଆପଣ ଲଜ୍ଜାକଲେ ଦୀର୍ଘ ୪୮ ଘଣ୍ଟା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ମୋତେ ଲଗାଇପାରିବେ । ଠିକ୍ ତାରିଖ ... ପ୍ରପରିକାଠାରୁ ପାଇବା ମାତ୍ରକେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜଣାଇଦେବି ।

ଦୁଇଦିନ ଯାକ ବଂଶଧାରୀ ନଦୀରେ ଗାଧୁଆ ହେବ । ଏଇଦିନୁ ମୋତେ ସେଥିଲାଗି ଖୁସି ଲାଗିଲାଣି । ଗତବର୍ଷ ବଜ୍ରରାମ ଦାସଙ୍କ ଉପରେ ସାନ ବହିଟିଏ ଲେଖି (ଜଂରାଜୀରେ) ମୁଁ ଜାତୀୟ ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡ଼େମୀକୁ ଦେଇଛି, ସେହିମାନଙ୍କର ବରାଦ ଅନୁସାରେ । ଆଉ ସେହିପରି ଗୋଟାଏ ବିଶେଷ ଭାବରେ କିଛି ଲେଖିବି ବୋଲି ଗୁଡ଼ାଏ ଦିନ ପାଡ଼ି ... ହୁଆ ପୁଟାଇବାକୁ ଆଉ ସମୟ ପାଇନାହିଁ । ଏଗୁଡ଼ାକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଖବର । ଆଉ କାହାରିକୁ କହିବେ ନାହିଁ ।

ଗୁଣପୁରଠାରେ ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଆରମ୍ଭ କରିବାର ବିଚାର ହେଲାଣି, ତାହା ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଆନନ୍ଦର କଥା । ତେବେ ତ ମୋ' ଲାଗି ସେଠାକୁ ବାରବାର ଯୋଷିତା ପଡ଼ିବ ।

ତେଣୁ ଯୋଜନା ସହିତ କିଛି ଲେଖିବା ଆରମ୍ଭ ହେଉ । ମୁଁ କହିବି, ଆପଣ ଖାଲି ଆରମ୍ଭ କଲେ ସବୁ ହୋଇଯିବ ।

୨୪/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଇମୋକ୍ତର ଦେ, ଖରିଦତକ, ବାଲେଶ୍ଵର

କଟକ, ୩୦/୧୦/୭୯

Sales Centre ପ୍ରଥମେ କେତେ ପୂର୍ତ୍ତିରୁ ଆରମ୍ଭ କରାଯିବ, ସେହି ବାବଦକୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖରଚ କେତେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହେବ, ସମସ୍ତେ ବସି ଆଗ ସେକଥା ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇଗଲେ, ତା'ପରେ ଆରମ୍ଭ

ସମୟରେ ସେଥିଲାଗି କେତେ ଟଙ୍କା ଦରକାର ଜାଣିହେବ । ସେହି ଅନୁସାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ share ରେ କେତେ ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ, ତାହା ମଧ୍ୟ ଜଣାପଡ଼ିବ । ସମସ୍ତେ ସେଠାରେ share କିଣିବେ ସତ, କିନ୍ତୁ Sales Centre ର ଆନୁମାନିକ ଅଟକଳ ବିଷୟରେ ଗୋଟାଏ ମୋଟାମୋଟି ଧାରଣା ନଦେଲେ ପୁଣି କିପରି ହେବ ? ଚିରଭାଇଙ୍କୁ ଏତେ ଭଲ ପାଉଛ ବୋଲି କହୁଛ, ଚିରଭାଇ, ଆପଣ ଏତିକି ଦିଅନ୍ତୁ ବା ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ ବୋଲି କହିବାକୁ ସଙ୍କୋଚ କାହିଁକି ଆସିବ ?

ଶିକ୍ଷକ ମଣ୍ଡଳୀ, ବିକ୍ରୟ କେନ୍ଦ୍ରରେ ରହୁଥିବା ଭାଇ ଓ ଆପଣମାନେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମସ୍ତେ ଯେଉଁଦିନ ଏକତ୍ର ପାଠଚକ୍ରରେ ବସିବେ ଓ ସମସ୍ତେ ଗୋଟିଏ ସୂତ୍ରରେ ବନ୍ଧାହୋଇଥିବା ପରି ଆଲୋଚନାମାନ ହେବ, ସେଦିନ ବାଧା ଆସିଲେ ବି ସେଗୁଡ଼ାକ ଆଉ ବାଧାପରି ଲାଗିବ ନାହିଁ ।

କାହିଁ, ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ ବାବୁ ଓ ତୁମେ ତ କାହିଁକି ଏଣେ ଆସିଲ ନାହିଁ ? ସ୍କୁଲ ବା ପାଠ ବିଷୟରେ ଏହି ଆସିବା ଦ୍ଵାରା କିଛି ସୁବିଧା କରିହେଲା କି ? ଶିକ୍ଷକ ଭାଇମାନେ ଚିଠିଦେଲେ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ତା'ର ଉତ୍ତର ଦେବି ।

୨୪୧/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶଶୀଭୂଷଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ବୁର୍ଲା

କଟକ, ୦୭/୧୧/୭୯

ଏହି ଗୋଟିଏ ମାସ ବିଶ୍ରାମ । ପୁନର୍ବାର ଡ଼ିସେମ୍ବର ପ୍ରଥମ ସପ୍ତାହରେ ବାହାରିବାକୁ ହେବ । ତୁମେ ନୂଆଜାଗାକୁ ଆସିଲ, ଭଲ ଜାଗାକୁ ଆସିଲ । ତେଣୁ, ତୁମଠାରୁ ଏଥର ଅନେକ ଅଧିକ ଆଶା କରିବା ନିଶ୍ଚୟ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ହେବ । ନିଜ ପ୍ରତି ଓ ନିଜର କର୍ମକ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରତି ତୁମେ ଏଥର ଦଶଗୁଣ ଉତ୍ସାହରେ ଆପଣାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବ ।

୨୪୨/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ମୀଦତ୍ତ ଦେ, ଖରିଦତକ, ବାଲେଶ୍ଵର

କଟକ, ୦୯/୧୧/୭୯

ତୁମେ ସମସ୍ତେ ମୋତେ Sales Centre ଲାଗି ଯେତିକି ଦେବାକୁ କହିଛ, ମୁଁ ତାହା ଦେବି । କିନ୍ତୁ ଡ଼ାକରେ ମନିଅର୍ଡ଼ର କରି ପଠାଇବା ଦ୍ଵାରା ତ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ଲାଗିବ । ସେହି ଟଙ୍କାଟା କିଛି ନହେଲେ ସ୍କୁଲ ବହି କିଣିବାରେ ବି ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇ ପାରିବ । ଯଦି ମୋ'ର ଟଙ୍କା ଦେବା ବିଷୟରେ କିଛି ଅପେକ୍ଷା କରାଯାଏ, ତେବେ ଲେଖୁବ । ଅଥବା ଯଦି ମୁଁ ଏଠାରେ କଟକରେ କାହା ପାଖରେ ସେହି ଅର୍ଥରାଶିକୁ ଜମା ଦେଇ ପାରିବି, ତେବେ ମୋ' ପାଖକୁ ତାଙ୍କର ଠିକଣା ଲେଖୁବ । ସମସ୍ତଙ୍କର ମତରେ ଯାହା ଠିକ୍ ହେବ, ମୁଁ ତାହା ହିଁ କରିବି ।

Sales Centre ଖୋଲିବାରେ ପ୍ରପତ୍ତି ଭାରି ଆନନ୍ଦ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ନୂତନ ଉଦ୍ୟମରେ ଓ ନିଷପଟ ନିଷ୍ଠାରେ ସବୁକାମ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯିବା ଉଚିତ । Sales

Centre ଆରମ୍ଭ ହେବା ଦିନଠାରୁ ତାହାର ଟିକିନିଶ୍ଚ ହିସାବ ମଧ୍ୟ ରହିବା ଉଚିତ, ଯେପରି ଆମକୁ ବାହାରୁ କେହି ପଦଟିଏ କଥା କହି ପାରିବ ନାହିଁ । ... ଦୁମର ଚିଠି ଶୀଘ୍ର ପାଇଲେ ମୁଁ ଯାହା କରିବାର କରିବି । ଶିକ୍ଷକ ଭାଇମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚିଠି ଦେଇନାହାନ୍ତି ।

୨୧୬/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶୁଣିଆ, ଅଯୋଧ୍ୟା, ଭଉଁରିଆବାଦ, ବାଲେଶ୍ଵର
କଟକ, ୧୨/୧୧/୭୯

ଏତେଦିନ ଅପେକ୍ଷା କରିକରି ଆଜି ଆପଣଙ୍କ ଚିଠି ପାଇଲି । ଯେଉଁସବୁ ବାଧା ବିଘ୍ନର ସମ୍ମୁଖୀନ ଆପଣ ହେଲେ, ସେହି ବିଷୟରେ ମୋ'ର କିଛି କହିବାର ନାହିଁ । ସେସବୁ ଆମ ପରୀକ୍ଷାର ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତୁତିର ଆବଶ୍ୟକ ଅଙ୍ଗ । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ ନୂତନ ଉଦ୍ୟମ ଓ ଆକାଂକ୍ଷାମାନ ଧରି ଆପଣମାନେ ତଥାପି ଅଗ୍ରସର ହୋଇ ଯାଉଛନ୍ତି, ସେହି ସକାଶେ ମୋ'ର କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛି । କାରଣ ତାହା ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ଲାଗି ଗୌରବର ବିଷୟ, ଆଶାର ବିଷୟ ।

ଜିଲ୍ଲା ଇନ୍‌ସପେକ୍ଟର ଏବଂ ଡେପୁଟି ଇନ୍‌ସପେକ୍ଟର ସ୍କୁଲ ଦେଖିଗଲେ ଓ ଆବଶ୍ୟକ ସାହାଯ୍ୟ ଦେବାକୁ କହିଗଲେ, ଅନ୍ତତଃ ସ୍କୁଲପ୍ରତି ଓ ଆପଣମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରତି ତାଙ୍କର ସହାନୁଭୂତି ରହିଲା, ସେଇଟା ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦର ବିଷୟ । ଉପବାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆମକୁ ଯିଏ ଯେଉଁଠି ଆସି କିଛି ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ, ଆମେ ତାହାକୁ କୃତଜ୍ଞତାର ସହିତ ଗ୍ରହଣ କରିବା । ଆଦୌ ଜାତି ବାରିବା ନାହିଁ ।

ସ୍କୁଲଲାଗି ଶିକ୍ଷଣ ସରଞ୍ଜାମ ଓ Chart ଉତ୍ପାଦି କ'ଣସବୁ ଦରକାର, ଯେତେବେଳେ ଆପଣ ପୁରୀର ଶିକ୍ଷଣ ସେମିନାରରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ଆସିବେ, ସେତେବେଳେ ସେଠା ସ୍କୁଲରୁ ନିଜେ ଦେଖି ଯିବେ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍କୁଲର ଶିକ୍ଷକବନ୍ଧୁମାନଙ୍କୁ ପଚାରି ମଧ୍ୟ ଅନେକ କିଛି ଜାଣି ପାରିବେ । ଆପଣ ନିଜେ ଆଙ୍କନ୍ତି ମୁଁ ଜାଣେ । ତେଣୁ ଆପଣ ନିଜେ କଳ୍ପନା କରି କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଫୁଲ ଏବଂ ଜଳୁ (ପଶୁ ଓ ପକ୍ଷୀ ଉଭୟ)ଙ୍କର Chart ତିଆରି କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଇ ପାରନ୍ତି । ପାଠ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଆପଣଙ୍କର ଯେତିକି ଅଗ୍ରଗତି ହୋଇ ପାରିଛି ଏହି ମାସକ ଭିତରେ, ସେଥିରେ ଆପଣମାନଙ୍କୁ କେବଳ ସାବାୟ ବୋଲି କହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ସ୍କୁଲର ସବୁ ସମ୍ପାଦ ଓ ଆପଣମାନଙ୍କର କଳ୍ପନା ଗୁଡ଼ିକୁ ଜଣାଇ ପ୍ରପରିକ ପାଖକୁ ଅନ୍ତତଃ ପନ୍ଦର ଦିନରେ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ଦେବେ । ପାଠକ୍ରମର registration ମଧ୍ୟ ଅତିଶୀଘ୍ର ହୋଇଯିବା ଉଚିତ । ତା'ହେଲେ ଆହୁରି ଅନେକ ଆଡ଼କୁ ଆମର ଆଖି ପାଇଯିବ । ଆପଣଙ୍କର ରାଆଁ ଆଦିବାସୀ ସାହାରେ କେତେକ ଭାଇ ସ୍କୁଲଟିଏ ଲାଗି ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ଓ ସୁନ୍ଦର ଜାଗାଟିଏ ବି ସେଥିଲାଗି ବାଛିଛନ୍ତି, ଏହାକୁ ଉପାହିତ କରାଯିବା ଉଚିତ । ଆପଣ ନିଜଆଡ଼ୁ ଉପାହ ଦେଇ ଓ ଉଦ୍ୟମ କରି ସେଠି ଦୂରତ ଏକ ପାଠକ୍ରମ ଆରମ୍ଭ କରିଦିଅନ୍ତୁ । ଜଣେ ଦୁଇଜଣ କେହି କିଛି ସମୟ ସେଠାରେ ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ ଦେବାକୁ ତିଆରି ହୋଇଯାଆନ୍ତୁ । ସେମାନେ ପିଲାଙ୍କୁ ଏକାଠି କରି ଖେଳାନ୍ତୁ, ଗୀତ ଗାଆନ୍ତୁ, ... କ୍ରମେ ଏକାମୃତ ହୋଇଯାଉ ।

ଯେତେ ପିଲା ସ୍କୁଲକୁ ଆସିବାକୁ ରାଜି ହେବେ, ତାହାର ଏକ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉ । ବାପାମାଆମାନେ କେଉଁ ବର୍ଷର, ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟବସାୟ କ'ଣ ଓ ସେମାନଙ୍କର ଆୟ ହାରାହାରି କେତେ, ସେମାନେ ସାକ୍ଷର କି ନୁହନ୍ତି, ଏହିସବୁ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଉ । ଇତିମଧ୍ୟରେ ଆପଣ ପ୍ରପତ୍ତିକୁ ବି ଜଣାନ୍ତୁ । ମୁଁ ଏଥର ଚିଠିରେ ତାଙ୍କୁ ସେହି ବିଷୟରେ ଲେଖିବି ।

ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗଶିକ୍ଷା ବିଷୟରେ ଆଶ୍ରମରୁ କେତେ ଓଡ଼ିଆ ବହି ବାହାରିଛି । ଏବେ ନୂଆକରି ଗୋଟିଏ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ-ଶିକ୍ଷାପତ୍ର ବି ବାହାରିବାର ଅଛି । ତାକୁ ଆପଣମାନେ ପାଠଚକ୍ରରେ ଆଣି ପଢ଼ନ୍ତୁ । ମାଆ ଓ ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦଙ୍କର ଶିକ୍ଷାବିଷୟକ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକୁ ଆପଣ ନିଜେ ପଢ଼ନ୍ତୁ ଓ ସେ ବିଷୟରେ ନିଜର ବିଶ୍ୱାସଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସଂକ୍ରାମିତ କରାନ୍ତୁ ।

୨୧୭/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଶିଷ ପାଠୀ, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୧୭/୧୧/୭୯

ଆସନ୍ତା ଦ୍ୱିସେୟର ୩ ତାରିଖରେ ମୁଁ କୋଣାର୍କ ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍‌ରେ ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିବି । ଏଥର ପ୍ରପତ୍ତି ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପଠାଇଛନ୍ତି, ତାହା ବ୍ରହ୍ମପୁରଠାରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ବଲାଙ୍ଗିରରେ ଶେଷ ହେବ ।

୪,୫,୬ ତିନିଦିନ ବ୍ରହ୍ମପୁର ସ୍କୁଲରେ । ... ଆପଣ କହିବେ ଯେ ମୁଁ ୩ ତାରିଖ ରାତି ୮ଟା ବେଳେ ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ପହଞ୍ଚିବି ଏବଂ ୬ ତାରିଖ ଉପରଓଳି କୌଣସି ବସ୍‌ରେ ପାରଙ୍ଗାମ୍ବେମୁଣ୍ଡି ଯିବି । ଆପଣ ତ ସେହି ସ୍କୁଲରେ ରହୁଥିଲେ । ତେଣୁ, ଯଦି ପାଇଖାନା ଥାଏ, ତେବେ ମୁଁ ସେହି ସ୍କୁଲରେ ହିଁ ରହିବି । ବାହାରେ ତ କୂଅ ଅଛି । ବଢ଼ିଆ ଗାଧୋଇ ହେବ ।

ବାହାରିବା ପୂର୍ବରୁ ଅନେକ କାର୍ଯ୍ୟ ସାରିବାକୁ ରହିଛି । ତେଣୁ ଭାରି ତରତର ହେଉଛି । ଆପଣ ନୂତନ ସ୍କୁଲକୁ ଆସିବା ପରେ ଆଉସବୁ କ'ଣ ପଢ଼ିଲେଣି ?

ଏହି ତିନିଟା ଦିନ ବ୍ରହ୍ମପୁରଠାରେ ସ୍କୁଲକାମ ବାହାରେ ଆଉକିଛି କଥାପାଇଁ ସମୟ ଦେଇହେବ କି ନାହିଁ କେଜାଣି ? ତଥାପି ଆପଣ ଆଉ ମୁଁ କଥାହେବାକୁ ନିଶ୍ଚୟ କିଛି ସମୟ ମିଳିବ । ପ୍ରାୟ ଛଅମାସପରେ ପୁନର୍ବାର ଦେଖାହେବ, ସେଥିଲାଗି ଭାରି ଖୁସି ଲାଗୁଛି ।

୨୧୮/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶିବରାମ ପାତ୍ର, ରୁଣପୁର

କଟକ, ୨୦/୧୧/୭୯

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ସଭା ଅପେକ୍ଷା ସାଧନସାଧନ ଆଲୋଚନା ଗୋଷ୍ଠୀର ଅଧିକ ଆୟୋଜନ ହୋଇ ପାରିଲେ, ତଦ୍ୱାରା ମୁଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ଅଧିକ ଉପକୃତ ହେବି । ...ଭାର୍ୟାକୁ ୯ ତାରିଖଟା ରବିବାର ଅଛି । ସେଦିନ ଦିନଯାକ ଓ ରାତିଓଳି ସବୁବେଳେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ରଖାଯାଇପାରିବ ।

ଆଲୋଚନାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ବା ଅନ୍ତତଃ ପରିଧିଗୁଡ଼ିକ ମୋଟାମୋଟି ଠିକ୍ କରି ଦେଉଥିବେ । ମୁଁ ତିନି ତାରିଖ ଉପରଓଳି ଏଠାରୁ ବାହାରିବି ଓ ତା'ପରେ ୩ଦିନ ବ୍ରହ୍ମପୁର

ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ରରେ ରହିବି । ତା'ପରେ ଦୁଇଦିନ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡିରେ । ସେଠାରେ ବି ତ ନୂଆକରି ସ୍କୁଲ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି ।

୨୧୯/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଅଭିନୂତସ୍ତ୍ର ପାତ୍ର, ବଡ଼ପଦା, ଗୋବରା, ଗଞ୍ଜାମ
କଟକ, ୨୦/୧୧/୭୯

ଭଉର-ଓଡ଼ିଶାରେ ବେଶ୍ କିଛିଦିନ ରହିବା ପରେ ଘରକୁ ଆସି ଆପଣଙ୍କର ଚିଠି ପାଇଲି । ଆପଣ ମୋ'ଠାରୁ ଚିଠି ପାଇବାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିବେ ଓ ବିରକ୍ତ ବି ହେବେଣି ।

ପୁଣି ଶୀଘ୍ର ବାହାରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଏଥର ଗଞ୍ଜାମ, କୋରାପୁଟ ଓ କଳାହାଣ୍ଡି ଆଡ଼େ । ମୁଁ ଡିସେମ୍ବର ୪, ୫, ୬ ତାରିଖରେ ବ୍ରହ୍ମପୁର ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ରହିବି । ସେଠାରୁ ୬ତାରିଖ ସନ୍ଧ୍ୟାକୁ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି ଆଡ଼େ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏହି ତିନିଦିନ ଯଦି ଆପଣଙ୍କର ବ୍ରହ୍ମପୁର ଆଡ଼େ ଆସିବାର ଥାଏ, ତେବେ ସେଠାରେ ନିଶ୍ଚୟ ଦେଖା ହୋଇପାରିବ ।

ବାପାଙ୍କୁ ମୋ'ର ପ୍ରଣାମ ଦେବେ । ବ୍ରହ୍ମପୁର ଆସିଲେ ତାଙ୍କର କିଛିଲେଖା ନିଶ୍ଚୟ ଆଣିଥିବେ । ମୁଁ ଦେଖି ସେଇଠି ଫେରାଇଦେବି ।

୨୨୦/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରୋଦୟ ଦେ, ଖରିଦତକ, ବାଲେଶ୍ଵର
କଟକ, ୦୩/୧୨/୭୯

ସମସ୍ତେ ଭଲରେଥିବେ ଓ Sales Centre ଭଲରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବ ବୋଲି ଆଶା କରୁଛି । ଗତ ୧୬/୧୧/୭୯ ଦିନ ମୁଁ Centre ଲାଗି ମୋ'ର ଦେୟ ମନିଅର୍ଡର କରି ପଠାଇଛି । କିନ୍ତୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାପ୍ତିସମୟ ପାଇନାହିଁ ବୋଲି ଚିନ୍ତିତ ଅଛି । ମୁଁ ଆଜି ଦକ୍ଷିଣ ଓ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶା ବାହାରିଯାଉଛି । ତୁମେ ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସ୍‌ରେ ବୁଝି ମୋ' ପାଖକୁ ...ଚିଠି ଦେବ । ମୁଁ ୨୦ରେ କଟକ ଫେରିବି ।

କାଲି ଶିବବାବୁ କହୁଥିଲେ ସିଏ ମାର୍ବଲର ମାପ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଇନାହାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଶୀଘ୍ର ମାପ ପଠାଇବ ।

୨୨୧/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଶିଷ ପାଠୀ, ବ୍ରହ୍ମପୁର
କଟକ, ୨୯/୧୨/୭୯

ପ୍ରାୟ ଠିକ୍ ବରଷକ ତଳେ ଅନେକ ଖୋଜିଖୋଜି ଆପଣଙ୍କୁ ପାଇଥିଲି । ଗତ ବରଷକ ମଧ୍ୟରେ ଆପଣ ମୋ'ସହିତ କେତେ ମଣିଷଙ୍କର କେତେ ଖୁଆ ଆଣି ଯୋଡ଼ିଦେଇଛନ୍ତି, ମୋ' ଜୀବନରେ ସ୍ନେହ ଲାଗି ଅବସର ବଢ଼ାଇଛନ୍ତି । ବରଷ ସରିବା ପୂର୍ବରୁ ଆପଣଙ୍କୁ ସେଥିଲାଗି ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଉଛି ।

କୁନ୍ ମାସର ଶିକ୍ଷକ ତ୍ରେନି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଆପଣ ଯୋଗଦେଲେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ମୋ'ଲାଗି ବଡ଼ ଆନନ୍ଦର କଥାହେବ । ଆପଣ ଏହି ବିଷୟରେ ପ୍ରପରିଚ ପାଖକୁ ଲେଖନ୍ତୁ । ମୋ'ର ବିଶ୍ୱାସ ସିଏ ମଧ୍ୟ ଅସମ୍ଭବ ହେବେନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ତାହା ବର୍ତ୍ତମାନ ଅନେକ ମାସ ବାକି ଅଛି । ଜାନୁଆରୀ ୩୦ ତାରିଖ ଦିନ ମୁଁ ବିଶେଷତଃ ପ୍ରପରିଚ ସହିତ ସେହି ତ୍ରେନି ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରି ସବୁକଥା ଠିକ୍ କରିବାଲାଗି ଆଶ୍ରମ ଯାଉଛି । ସବୁଥର ପରି ସେଠାରୁ କେଉଁକି ଯିବି ଓ ତେଣୁ ଫେରୁଥିବା ୧୬ ତାରିଖକୁ ଫେରିବି । ମଝିରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ମାସଟାଏ ସମୟ । ତେଣୁ ବେଶ୍ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଆମେ ସମସ୍ତେ, ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଜାଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତେ, ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସ୍ନେହ ଓ ସହାନୁଭୂତି ଦେଇପାରନ୍ତେ । ଶିକ୍ଷା, ସାହିତ୍ୟ, ସମାଜ ସବୁଠାରେ ଏହାହିଁ ଅନ୍ତତଃ ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଜୀବନର ସର୍ବପ୍ରଧାନ ଉଦ୍ୟମ ହୋଇରହନ୍ତା । ତାହାହିଁ ତ କେତେ ବଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନଟାଏ ହୁଅନ୍ତା । ତା'ଦ୍ୱାରା ଅନେକ କୃତ୍ରିମତା ଲୁପ୍ତ ହୋଇଯା'ନ୍ତା, ଅନେକ ବିଦ୍ରୋଷ ବି ଚାଲିଯାଆନ୍ତା । ଆମେ ଯେଉଁମାନେ ନୂତନ ଜୀବନର ଆବାସ ପାଇଲେଣି, ଅନ୍ତତଃ ଆମରି ଜୀବନରୁ ତାହା ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ପାରନ୍ତା ।

ଆମେ ବ୍ରହ୍ମପୁର ଓ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡିରେ ସାଥରେ ରହିଲେ । ଭାରି ଭଲ ଲାଗିଲା । ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡିର ପରିବେଶଟି ମୋତେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଭଲ ଲାଗିଲା । କେବେ ସମୟ ପାଇଲେ ଆହୁରି ଅଧିକ ଦିନପାଇଁ ସେଠାକୁ ଯିବି । ସେଇ ପାଠକ୍ର-ଘରେ ଯାଇ ରହିବି । ମନଇଚ୍ଛା ଗାଧୋଇବି, ମନଇଚ୍ଛା ଖୋଜା ଚଉଡ଼ା ରାନ୍ଧାରେ ବୁଲି ପାରିବି । ଏବେ ବି ସେକଥା ମନରୁ ଯାଇନାହିଁ ।

ଯେତେ ଜାଗାକୁ ଏଥର ଗଲି, ସବୁଠାରେ କେତେ ଆଦର ଯନ୍ ମିଳିଲା । ଏହି ସ୍ଥାନ ଗୋଷ୍ଠୀଟିରେ ଆମେ ପରସ୍ପରକୁ ଯେତେ ଆପଣାର ବୋଲି ଅନୁଭବ କରୁଛୁ, ଆମ ବୃହତ୍ତର ସାମାଜିକ ଜୀବନରେ ଯଦି ସେହି ସୌଦାର୍ଯ୍ୟର ସଂପ୍ରସାରଣ ହୋଇପାରନ୍ତା, ତେବେ ତାହା କେତେ ବଡ଼ କଥା ନହୁଅନ୍ତା !

ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ-ଶିକ୍ଷାପତ୍ର ୨ୟ ଖଣ୍ଡ ବାହାରିଲାଣି । ତାହାର ଗ୍ରାହକ ହେବା ବିଷୟରେ ମୁଁ ସେଠି ସମସ୍ତଙ୍କୁ କହି ଆସିଥିଲି । ଆପଣ ଗ୍ରାହକ ହେବେ ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଗ୍ରାହକ କରାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା ବି କରିବେ ।

ଏହା ଗିଡରେ ଆପଣ ଆଉ କ'ଣସବୁ ନୂଆବହି ପଢ଼ିଲେଣି ? ମୁଁ ବେଳେବେଳେ ଭାବେ, ଆପଣ ଖାଲି ରାକ୍ଷସଙ୍କ ପରି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ପଢ଼ିଯାଆନ୍ତେ ଓ ସେହିସବୁ କଥା ଚିଠିରେ ଲେଖନ୍ତେ । ମୋ' ସହିତ ଚର୍ଚ୍ଚା କରନ୍ତେ, ବିଚାର-ବିନିମୟ କରନ୍ତେ । ଚନ୍ଦ୍ରାଭା ମୁଁ ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ଉପକୃତ ନହୁଅଛି !

୨୪୩/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ମୋଦର ଦେ, ଖରିଦତକ

କଟକ, ୦୨/୦୧/୮୦

ଗତ ୨୦ ତାରିଖଦିନ ମୁଁ କଟକ ଫେରିଆସିଛି । Sales Centre ଖୋଲିଗଲା ଓ ତାହାର କାର୍ଯ୍ୟ ସୁଚାରୁରୂପେ ଚାଲିଛି, ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦର କଥା । ଆମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଉଚ୍ଚ ଥିଲେ ଓ ମନ ନିର୍ମଳ ଥିଲେ ଆମର ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟ ଭଲହେବ ଏବଂ ସେଥିରୁ ଶୁଭ ହିଁ ଉତ୍ପତ୍ତିବ । ମୋ' ପାଖକୁ ହିସାବ ପଠାଇବା ଦରକାର ନାହିଁ । ମୁଁ କେବେ ଲେଖୁଥିଲି ଯେ ହିସାବ ନିୟମିତ ଭାବରେ ରହିବା ଉଚିତ, ଯେପରି କି ବାହାରୁ କାହାରିହେଲେ ପଦେ କହିବା ଲାଗି ଅବକାଶ ନମିଳେ ।

ସ୍କୁଲର ପାଠପଢ଼ା ବିଷୟରେ ସମସ୍ତେ ଏକତ୍ର ବସି ଆଲୋଚନା ହୋଇଯିବା ଉଚିତ । ମାତ୍ର ଏହି ଆଲୋଚନା ପରସ୍ପର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଭିଯୋଗ ଆଣିବା ପରି ହେବନାହିଁ । ପରସ୍ପରକୁ ତା'ର କାର୍ଯ୍ୟରେ ସାହାଯ୍ୟ କଲାପରି ହେବ ।

ନଭେମ୍ବର ୨୩ ତାରିଖ ଦିନ ମଧୁବାବୁଙ୍କ ସହିତ ବାଲେଶ୍ଵରଠାରେ ଦେଖା ହୋଇଥିଲା । ତା'ପରେ ଆଉ ତାଙ୍କଠାରୁ କିଛି ଖବର ପାଇନାହିଁ । ଗୋପୀନାଥପୁରଠାରେ ଦୁଇ ସ୍କୁଲର ଏକାଠି ଶିବିର କରିବା କେଉଁ ଯାଏଁ ଗଲା ମୁଁ ଜାଣେ ନାହିଁ । ବୁଝେ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖୁବ ।

ପୁରୀ ଶିକ୍ଷକ ଶିବିରକୁ ମୁଁ ଯାଇନାହିଁ । ବୋଧହୁଏ ତାହାହିଁ ହେବାର ଥିଲା । ତେଣୁ ଦୁଇମାସ ପୂର୍ବେ ପ୍ରପତ୍ତି ମୋତେ ସେଠାକୁ ଯିବାଲାଗି କହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ସମ୍ଭବ ହେଲାନାହିଁ ।

ଶିବବାବୁଙ୍କ ସହିତ ଦେଖା ହୋଇଥିଲା । ସେ ପଥରର ମାପ ପାଇଛନ୍ତି । ତାକୁ କଲିକତାରୁ ଆଣିଲେ କିପରି କ'ଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ପଡ଼ିବ, ସେବିଷୟରେ ରୂପମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଲେଖୁଛନ୍ତି ବୋଲି କହୁଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଶୀଘ୍ର ଉତ୍ତର ଦେବ ।

OXFAMର କିଏ ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ ଅଛନ୍ତି ? ତାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସ୍କୁଲଲାଗି କିଛି ହୋଇପାରିଲା କି ? ମୋ'ର ଚିଠି ଲେଖିବାକୁ ଦରକାର ପଡ଼ିଲେ ମୋତେ ଲେଖୁବ, ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ମୁଁ ଚିଠି ଲେଖିବି ।

୨୪୪/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଶିଷ ପାଠୀ, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୧୫/୦୧/୮୦

ଆପଣଙ୍କର ଦୁଇଟିଯାକ ଚିଠି ପାଇଛି । ପ୍ରଥମ ଚିଠି ପାଇବା ପରେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ଆଉ ଗୋଟିଏ ଚିଠି ଆସି ପହଞ୍ଚିବ ବୋଲି ଆଶା କରୁଥିଲି । ତେଣୁ ଆଗରୁ ଚିଠି ଦେଉନଥିଲି ।

କେରଳ ଯିବାପୂର୍ବରୁ ଏହି ସମୟଟି ମଧ୍ୟରେ କେତୋଟି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟ ସାରିକରି ଯିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ତା' ବ୍ୟତୀତ କେତୋଟି ବିଶେଷ ଦାୟିତ୍ଵ ମଧ୍ୟ ମୁଣ୍ଡପରେ ରହିଛି । ତେଣୁ ଟିକିଏ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିବାକୁ ହିଁ ପଡ଼ୁଛି । ଗତ ୧୨ ତାରିଖ ଦିନ ମୁଁ ପୁରୀ ଯାଇଥିଲି । ସେଠାରେ ସେଦିନ ରାମକୃଷ୍ଣ ମିଶନ ଆଶ୍ରମରେ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଥିଲା । ପୁନର୍ବାର କାଲି ବଢ଼ିଲୋରୁ

ମଧ୍ୟ ପୁରୀ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ୧୬ ରୁ ୨୨ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେଠାରେ ଭାରତବର୍ଷର ଅହିନ୍ଦୀବାସୀ ଅନ୍ଧକରୁଡ଼ିକରୁ ହିନ୍ଦୀଭାଷୀକ ମାନବର ଏକ workshop ହେଉଛି ଭାରତ ସରକାରଙ୍କର ହିନ୍ଦୀ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ତରଫରୁ । ସେମାନେ ମୋତେ ସେଥିରେ Director ହେବାଲାଗି ହୁକୁମ ଦେଇଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଫେରିଲେ ୨୫, ୨୬ ଓ ୨୭ କଟକ ମାଡୁରବନଠାରେ ମହିଳା ପାଠକରୁ ସମ୍ମିଳନୀ । ତା'ପରେ ୩୦ ତାରିଖ ସକାଳେ ଏଠାରୁ କେରଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯାତ୍ରା ।

ଆପଣ ବିଶ୍ୱସାହିତ୍ୟ-ମାଳାର (ଗୁରୁମୟର) ଯେଉଁ ସବୁ ବହି କିଣିଛନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକ ପିଲାଙ୍କ ଲାଗି ଲେଖା ହୋଇଛି । ଅସଲ ବହିଗୁଡ଼ିକୁ ଫକ୍ସିସ୍ତ୍ର ଓ ସରଳକରି ଏଗୁଡ଼ିକ ଲେଖା ହୋଇଛି । ଆପଣ ସିନା ମୂଳ ବହିଗୁଡ଼ିକ ପଢ଼ିଥାନ୍ତେ । ସେଗୁଡ଼ିକ ବଙ୍ଗଳାରେ ଓ ଇଂରାଜୀରେ ରହିଛି । ତେବେ ଯାଇ ଲେଖକମାନଙ୍କ ସହିତ ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ ହୋଇଥାନ୍ତା ଓ ଆପଣ ମଧ୍ୟ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଉପକୃତ ହୋଇଥାନ୍ତେ ।

ମୁଁ ସୁବିଧା ଅନୁସାରେ ଆପଣଙ୍କ ଲାଗି ବହିପତ୍ର କିଣି ଆଣୁଥିବି । କିନ୍ତୁ ସେଇଟାକୁ ଏକ ନିୟମ ରୂପେ ବାନ୍ଧିରଖିଲେ ଅନେକ ସମୟରେ ଆପଣଙ୍କୁ ନିରାଶ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଅସଲ କଥା ହେଉଛି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ତା' ନିଜ ବାଟକୁ ନିଜେ ଖୋଜିବ, ଯଥାସମ୍ଭବ କମ୍ ନିର୍ଭରଶୀଳ ହୋଇ ସେ ତାହା ଖୋଜିବ । ଯଦି ମୋ'ର ଭଲବହି ପଢ଼ିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ଅଛି, ପ୍ରକୃତରେ ଆଗ୍ରହ ହେଲା, ତେବେ ମୋତେ ହିଁ ସେହି ବହିଗୁଡ଼ିକର ସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏପରି କଲେ ମୋ'ର ଅନେକ ଭୁଲ ହେବ ସତ, କିନ୍ତୁ ତାହାହିଁ ପ୍ରକୃତ ବାଟ । କେବଳ ବହିର ଆବିଷ୍କାର ନୁହେଁ, ନିଜର ଜୀବନକୁ ମଧ୍ୟ ଏହିପରି ଭାବରେ ଆବିଷ୍କାର କରିବାକୁ ହେବ । ଏଥିଲାଗି ଅନେକ ବାଟ ଚାଲିବାକୁ ହେବ । ତେବେଯାଇ ଆପଣା ଭିତରେ ଆପଣା ବନ୍ଧୁର ଦର୍ଶନ ମିଳିବ ।

ସମୟ ଅଭାବରୁ ଆନନ୍ଦକୁ ଆଉ ସତରଠି ଲେଖି ପାରୁନାହିଁ । ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମୋ'ର ସ୍ନେହ ଓ ଶୁଭେଚ୍ଛା ଜଣାଇଦେବେ । ତେବେ ପୁସ୍ତକଭଣ୍ଡାରରେ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାବୁଙ୍କୁ ମିଶିଲେ ତାଙ୍କୁ 'ପଣ୍ୟତି ଦିଶି ଦିଶି'ର ପାଣ୍ଡୁଲିପି ବିଷୟରେ ପଚାରିବେ । ମୁଁ ପଚାରି ପଠାଇଛି ବୋଲି କହିବେ ନାହିଁ, କଥା ଛକରେ ପଚାରିବେ । ମୋତେ ଅନୁଗ୍ରହ କରି ଜଣାଇବେ । ଏବଂ ତା'ପଛକୁ 'ଡେନ୍‌ମାର୍କ ଚିଠି' ମଧ୍ୟ ରହିଛି ।

୨୪୫/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଶିଷ ପାଠୀ, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୨୫/୦୧/୮୦

ଚିଠି ପାଇ ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ଚିଠିର ଉତ୍ତର ଲେଖୁଛି, କାରଣ ଏହାପରେ ଆଉ ସମୟ ପାଇବନାହିଁ । ମୁଁ ପୂର୍ବ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅନୁସାରେ ୩୦ ତାରିଖ ସକାଳ ପ୍ରାୟ ୭ଟା ସମୟରେ ହାବଡ଼ା-ମାୟାକ ମେଲରେ ବ୍ରହ୍ମପୁର ଷ୍ଟେସନ୍ ଦେଇ ଯିବି । ଆପଣ ସେତେବେଳକୁ ଆସିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ଦେଖା ହେବ ।

ଆଗରୁ ମୁଁ କେତେକ ବହି ଓ ଲେଖକଙ୍କ ନାଆଁ କହିଥିଲି । ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ କଲେଜ ଅଛି, ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଛି । ତେଣୁ ସେଠାରେ ଥିବା ଲାଇବ୍ରେରୀ ଜରିଆରେ ଆମକୁ ଅନେକ ବହି ମିଳିପାରନ୍ତା ପଢ଼ିବାକୁ । ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଚେଷ୍ଟାକଲେ ଯାଇ ହେବ । ସବୁବହି ନିଜେ କିଣିକରି ପଢ଼ିବା, ଏହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସମ୍ଭବ ।

୨୪୭/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ମୋଦର ଦେ, ଖରିଦତକ

ମିତ୍ରନିକେତନ, ୦୮/୦୨/୮୦

ଧୂବ ସହିତ କଟକରେ ଦେଖା ହୋଇଥିଲା । ତାହା ଫଳରେ ଖରିଦତକ ବିଷୟରେ ସବୁ ଖବର ମିଳିଲା । ତା'ପରେ ମୁଁ ଏଣେ ପକାଇ ଆସିଲି । ଆଶ୍ରମରେ ଚାରିଦିନ ରହି ଏଠାକୁ ଆସିଛି । ଆଗାମୀ ୧୬ ତାରିଖ ବେଳକୁ କଟକ ଫେରିବି ।

ଧୂବ ହାତରେ OXPAMର ଗୋଲୋକ ଡାଇଙ୍କ ହାତରେ ଚିଠିଖଣ୍ଡେ ଲେଖୁଛି । ଗୋଲୋକ ବାବୁ ମଧ୍ୟ ମାସିକ କିଛି ପଠାଉଛନ୍ତି । ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଏଣିକି ସ୍କୁଲକୁ କିଛି ମିଳିବାର ଆଶା ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦେଖାଯାଉଛି । ତେଣୁ ଆଗେଇବାରେ ଆଉ ବେଶୀ ବାଧା ଆସିବ ନାହିଁ । ଏବଂ ଆମେ ବି ବାଧା ଆସିଲେ ମଧ୍ୟ ଆଗେଇବାରୁ କଦାପି ନିବୃତ୍ତ ହେବାନାହିଁ ।

ଗୋପୀନାଥପୁରରୁ ମୁଁ କୌଣସି ସମ୍ବାଦ ପାଇନି । ତେଣୁ, ସେହି ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଶିକ୍ଷକ ଶିବିର ଆଉ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବନାହିଁ । ମଧୁବାବୁ ବହୁ ସମସ୍ୟା ଶିତରେ ଅଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେବ ।

ଶିକ୍ଷକ ଅଭିଭାବକ ସମସ୍ତେ ଏକାଠି ବସି ପ୍ରତ୍ୟହ କିଛି କିଛି ଆଲୋଚନା ଓ ଦୁଃଖସୁଖ ହେଉଛି, ଏଥିରୁ ହିଁ ଅସଲ ଆତ୍ମାୟତ୍ତା ବଢ଼ିବ, ଅସଲ ଦ୍ଵାରଗୁଡ଼ାକ ଲାଗିବ । ତାହାହିଁ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଆଶାର କଥା । ଏବଂ ତାହାହିଁ ଆମକୁ ପରସ୍ପରର ସୁଖଦୁଃଖରେ ଏକହୋଇ ରହିବାପାଇଁ ଅଧିକ ବଳ ଦେବ ।

ଶିବବାବୁଙ୍କ ସହିତ ଧୂବର ସାକ୍ଷାତ ହୋଇଥିଲା । ସମାଧି ବିଷୟରେ ନିଶ୍ଚୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ କିଛି କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇଥିବ । ଆଗାମୀ ଜୁନ୍ ୧ରୁ ୨୨ ଯାଏ କଟକରେ ଶିକ୍ଷକ-ତାଲିମ-ଶିବିର ହେବ । ଖରିଦତକରୁ ଶିକ୍ଷକମାନେ ଯେପରି ଆସିବେ । ଅନ୍ତତଃ ଆରବର୍ଷ ନ ଆସିଥିବା ବିକାଶବାବୁ ଓ ମାଧବବାବୁ ଆସିବେ । ରୀତାମଧ୍ୟ ଆସିପାରନ୍ତା । ଏଦିନରୁ ସମସ୍ତେ ଶିକ୍ଷକ-ତାଲିମ-ଶିବିରରେ ଯୋଗଦେବା ବିଷୟ ତୁମେ ପ୍ରପତ୍ତିକ ପାଖକୁ ଲେଖୁବ ।

୨୪୮/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ମୋଦର ଦେ, ଖରିଦତକ

କଟକ, ୦୪/୦୩/୮୦

କେରଳରୁ ଫେରି ଚିଠି ପାଇଲି । ଅନ୍ୟକୁ ଅଧିକ ସକ୍ରିୟ, କର୍ମଠି ଏବଂ ଶ୍ରୀବାୟୁକ କରାଇବା ଲାଗି ଶିକ୍ଷାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ହୁଏତ କେବଳ ଗୋଟିଏ ବାଟ ରହିଛି । ସେହି ବାଟ ହେଉଛି, ଆମେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ କିଛି ବୋଲି ବତାଇବା ଆଗରୁ ନିଜେ କର୍ମଠି, ସକ୍ରିୟ ଓ ଶ୍ରୀବାୟୁକ ହୋଇ ରହିବା ।

ତା'ପରେ ସାଙ୍ଗରେ ଅନ୍ୟମାନେ ବଳେ ଆସି ମିଶିବେ । ଆମର ନୂତନ ସ୍କୁଲ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅଧିକ ଯୋଗ୍ୟ ଓ ଅଧିକ ଶକ୍ତିମାନ ହେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ, ସେଇଥିଲାଗି ତ ଏହି ସ୍କୁଲଟିକୁ ଆମେ ଆରମ୍ଭ କରିଛେ ।

ଅସଲ ଶକ୍ତି ନିଜ ଭିତରେ ରହିଛି । ତାହାରି ଉଦ୍‌ବୋଧନ କରାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । ବାହାରୁ ତଥାକଥିତ ବଡ଼ମାନେ ଗଲେ ଯାଇ ଯେ ସବୁ ସହଜ ଓ ସମ୍ଭବ ହୋଇଯିବ, ଏକଥା ଭୁଲ । ସେହି ବିଚାର ଓ ଧାରଣା ଆମକୁ ଅଧିକ ଦୁର୍ବଳ ହେବାକୁ ହିଁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।

ଶିକ୍ଷକ ଟ୍ରେନିଂ ଲାଗି ସମସ୍ତେ ଆସି ଯୋଗଦେବା ବିଷୟରେ ତୁମେ ପ୍ରପରିକୁ ଲେଖୁଛ । ସିଏ ନିଶ୍ଚୟ କିଛି କରିବେ । ଏମିତି ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ କରି ଆମେ ଆଗକୁ ଯିବା । ନିଜର ଅଗ୍ରଗତି ବିଷୟରେ ଅସନ୍ତୋଷ ତ ନିଶ୍ଚୟ ରହିବ, କିନ୍ତୁ ଅଧିକାଂଶତା ପ୍ରକାଶ ପାଇବା ମୋଟେ ଉଚିତ ନୁହେଁ । ବିଶ୍ୱାସ କମିଗଲେ ମଣିଷ ଧୈର୍ଯ୍ୟରେ ଟକିଯାଏ ।

ଖରିଦବକରେ ଅନେକ କିଛି ସମ୍ଭବ ହେବ । ଆମେ ଏହିସବୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଯୋଜିତ ହୋଇ ପାରିବା ଲାଗି ନିଜକୁ କେବଳ ଯଥେଷ୍ଟ ଭାବରେ ଉନ୍ନତମୋଚିତ କରି ରଖୁଥିବା ।

ଆଶ୍ରମରେ ରବିବାରୁକ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ ଓ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇଥିଲା । ସିଏ ଖରିଦବକ ଫେରି ଆସିଲେ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯେ ଅନେକ ବଳ ମିଳିବ, ସେଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ଭୂୟାଁବାରୁକର ଶରୀର ଅସୁସ୍ଥ ଥିଲା ବୋଲି ଶୁଣିଥିଲି । ତାଙ୍କ ଖବର ମୋତେ ଜଣାଇବ ।

୨୪୯/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଶିଷ ପାଠୀ

କଟକ, ୧୦/୦୩/୮୦

ଆପଣ ଗତ ଚିଠିରେ ପୁନର୍ବାର କଟକ ଠିକଣାରେ ଚିଠି ଦେବେ ବୋଲି ଲେଖୁଥିଲେ । କେରଳରୁ ଫେରିବା ପରେ ମୁଁ ସେହି ଚିଠିର ଅପେକ୍ଷା କରି ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ପଛକୁ ପଛ ଟାଳି ଦେବାରେ ଲାଗିଥିଲି । ଏବେ, ଆପଣଙ୍କଠାରୁ ଇତିମଧ୍ୟରେ ଆଉ କୌଣସି ଚିଠି ନପାଇ ଭାବୁଛି, ଆପଣ ହୁଏତ କ'ଣ ଭାବି ମୋ' ଚିଠିକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛନ୍ତି । କେରଳରୁ ଫେରିବା ପରେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଏତେତେଶେ ବେଶ୍ ବୁଲିବାରେ ଲାଗିଛି । ପ୍ରଥମେ ପୁରୀ ଯାଇଥିଲି, ତା'ପରେ ଗତ ସପ୍ତାହରେ ଅନଗୁଳ, ଆସନ୍ତା ସପ୍ତାହରେ ପୁନର୍ବାର ଅନଗୁଳ ଯିବାର ଅଛି । ଏତେଦିନ ଯାଏ ମୋ'ର ଚିଠିକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ଆପଣ କେତେ ଦୁଃଖ ପାଇଥିବେ, ସେଥିଲାଗି ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ କ୍ଷମା ମାଗିନେଉଛି ।

ଆପଣ ଲେଖନ୍ତୁ । ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉସାହରେ ଲେଖନ୍ତୁ । ଲେଖିବା ମଧ୍ୟ ଭଲ ପାଇବାର ଏକ ଅନ୍ୟ ନାମ । ଯିଏ ଭଲ ପାଏ, ସିଏ କ'ଣ କୌଣସି ସର୍ତ୍ତରଖୁ ଭଲ ପାଏ ? ପ୍ରକାଶକମାନେ ଯାହାର ଲେଖା ଛାପିବେ, କେବଳ ସେହିମାନେ ଲେଖୁଥିଲେ କୌଣସି ସାହିତ୍ୟ ଅଗ୍ରଗତି କରନ୍ତା ନାହିଁ । ଯିଏ ଭଲପାଏ, ତାକୁ ଭଲ ପାଇବାର ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଯୋଗ୍ୟ ହେବାକୁ ପଡ଼େ । ଲେଖିବାବେଳେ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେଇଆ । ଆମେ ନିଜକୁ ଆମର ଲେଖିବା ପାଇଁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଯୋଗ୍ୟ କରୁଥିବା । ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଥିବା, ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଅର୍ଥାତ୍ ପୂର୍ଣ୍ଣତା

ଏବଂ ଗଭୀରତା ସହିତ ସଂସାରକୁ, ମଣିଷକୁ ଓ ଜୀବନକୁ ବି ଦେଖୁ ଶିଖୁଥିବା । ଏବଂ ଲେଖୁଥିବା ।
ଲେଖିବା ମଧ୍ୟଦେଇ ନିଜକୁ ଅବଲୋକନ କରି ଶିଖୁଥିବା ।

ଆଉ ଚିଠିରେ ଆପଣ ଜୀବନ (ଜୀବନାନନ୍ଦ) ଅସୁସ୍ଥ ଥିବା କଥା ଲେଖୁଥିଲେ ।
ଏବେ ସେ ସୁସ୍ଥହୋଇ ସାରିବଣି ବୋଲି ଆଶା କରୁଛି । ଆନନ୍ଦ ଓ ଜୀବନ ବହି ଦୁଇଖଣ୍ଡ ପାଇ
କିପରି କ’ଣ ଅନୁଭବ କଲେ କିଛି ଜାଣି ପାରିନିନାହିଁ । ଉମାଶଙ୍କର ତା’ ଗାଆଁ ସ୍କୁଲରେ
ପଢ଼ିବ ବୋଲି ଠିକ୍ ହେଲା ଜାଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲି । ଆପଣ ଯଥାସମ୍ଭବ ତା’ର ଖବର ରଖୁଥିବେ ।
ସିଏ ବୁଲିବୁଲି ପୁଣି ଦିନେ ନା ଦିନେ ଫେରିଆସିବ ।

ମୋ’ ପାଖରେ ଯେଉଁ ବହିସବୁ ଥିଲା, ସେଗୁଡ଼ିକୁ କେତେବୁଢ଼ିଏ ଆପଣଙ୍କ ସକାଶେ
ନେଇ ଯାଇଥିଲି । ସେଗୁଡ଼ିକ ପଢ଼ି ଆପଣ ଯଦି କିଛି ଉପକାର ପାଇଥିବେ, ତେବେ ତାହାହିଁ
ସବୁଠାରୁ ବଡ଼କଥା ହେବ । ଏହିପରି ଭାବରେ ଆପଣ ଯେଉଁଠି ଯାହା ପାଉଛନ୍ତି, ପଢ଼ନ୍ତୁ ।
ପ୍ରତି ସପ୍ତାହରେ କିଛି କିଛି ଲେଖନ୍ତୁ । ସମସ୍ତ ଅସୁବିଧା ସତ୍ତ୍ୱେ କିଛି କିଛି ପଢ଼ନ୍ତୁ ଓ ଲେଖନ୍ତୁ
ଦେଖିବେ, ତତ୍ତ୍ୱାରା ଆପଣ କେତେପ୍ରକାରେ ଲାଭବାନ୍ ହେବେ ।

ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ-ଶିକ୍ଷାପତ୍ର ପାଉଛନ୍ତି ତ ? ଜାନୁଆରୀ ସଂଖ୍ୟାରେ ମୁଁ ବ୍ରହ୍ମପୁର ସ୍କୁଲ ସଂପର୍କରେ
ଯାହା ଲେଖୁଥିଲି, ସେଥିରେ ସ୍କୁଲର ଶିକ୍ଷକ ଓ ପରିଚାଳକ ମାନଙ୍କର କି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ହେଲା
କେଜାଣି ?

୨୫୦/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଶିଷ ପାଠୀ

କଟକ, ୧୯/୦୩/୮୦

ଲେଖିବା ବିଷୟରେ ନାନା ଯୁକ୍ତିରେ ଆଗ ମନକୁ ସମ୍ବୁଝକରି ତା’ପରେ ଲେଖିବାକୁ ମନ କଲେ
ମଣିଷ ହୁଏତ କିଛି ଲେଖିପାରେ ନାହିଁ । ଯିଏ ଲେଖିବାର କଥା ଲେଖୁଥାଏ । ଲେଖିବା ବିଷୟରେ
କେଉଁଠି କ’ଣ ଅନିଚ୍ଛା ରହିଥିଲେ ତାହାହିଁ ନାନା ପ୍ରକାର କୁଣ୍ଠା ଓ ନାନା ପ୍ରକାର ଯୁକ୍ତି ହୋଇ
ଗୋଟି ଗୁଡ଼ାକରେ ପଥର ବାନ୍ଧି ରଖୁଥାଏ । ଏ ବିଷୟରେ ଆପଣଙ୍କୁ ବୁଝାଇ କହିଲେ ତାହାଦ୍ୱାରା
କିଛି ହେବନାହିଁ । ନିଜେ ବୁଝିଲେ ଯାଇ ଅସଲ ବୁଝିବା ହୁଏ । ତା’ନହେଲେ ଆମେ ଯେଉଁଠି
ସେଇଠି ଅଟକି ରହିଥାଉ ଓ ଅଟକିବା ସପକ୍ଷରେ ନାନା ପ୍ରକାର ଯୁକ୍ତିକୁ ରଥପରି ସଜାଡ଼ି
ରଖୁଥାଉ । ବାଟ ଚାଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ ବାଟ ମିଳିଯାଏ । ବାଟ ଗୁଡ଼ାକର ଯଥାର୍ଥତାକୁ
ନେଇ ଆଲୋଚନା କରୁଥିଲେ କେବେହେଲେ ଚାଲିବାର ସୁଯୋଗ ଆସି ପହଞ୍ଚେ ନାହିଁ ।

‘ପଶ୍ୟତି ଦିଶି ଦିଶି’ର ପାଣ୍ଡୁଲିପି ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାବୁଙ୍କୁ ଦେବା ପ୍ରାୟ ବର୍ଷେ ହେବାକୁ
ଯାଉଛି । ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାବୁ ଏଥର ସେବିଷୟରେ କିଛି କହୁଥିଲେ କି ? ତାଙ୍କରି ସୁବିଧା ଅସୁବିଧା,
ଇଚ୍ଛା ଓ ଅନିଚ୍ଛା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବା ଛଡ଼ା ମୋ’ର ଆଉ ଉପାୟ କିଛି ନାହିଁ । ‘ଢେଙ୍କମାଟି
ଚିଠି’ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଅଛି । ନିତ୍ୟାନନ୍ଦବାବୁ ଯେଉଁଦିନ ମନେକରିବେ, ତାହାକୁ ନେଇ
ଛାପିପାରିବେ ।

୧୯୪୯ ମସିହାରେ ମୁଁ ନାଟକଶୃଙ୍ଖଳା ଯାଇଥିଲି । ଲେଖାଟି ତାହାରି ପରେ ପରେ ଲେଖିଥିଲି । ‘ହୃଷି’ ହେଉଛି ହୃଷି ପ୍ରଧାନ, ସେହି ରୀତିର ଗୁଣିକାଂଶରେ ମରିଥିବା ନାଟକଶୃଙ୍ଖଳାର ଆରକ୍ଷଣେ ଯୁବକ ସେ । ମୋ’ ପାଖରେ ‘ମୋ ଦେଶର’ କୌଣସି ପୁରାତନ ଦୀକ୍ଷା ନାହିଁ । ମାତ୍ର ସେଥିରେ ବାହାରିଥିବା କେତୋଟି ଲେଖା ଅଛି । ମୁଁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଏକାଠି କରି ଜଣେ ପ୍ରକାଶକଙ୍କୁ ଦେଇଥିଲି । ପ୍ରାୟ ୫/୬ ବର୍ଷ ତଳେ । ତାହା ଛପା ହୋଇନାହିଁ ।

କେତେଦିନ ହେଲା ମନେ ହେଉଛି, ମୋ’ ଜାମଗୁଡ଼ାକ ସହିତ ଗତିରଖୁ ମୁଁ ମୋତେ ଚାଲିପାରୁନାହିଁ । ଅନେକ ଜାମ ବାଜି ରହିଗଲାଣି । ତେଣୁ ବେଳେବେଳେ ଭାରି ବ୍ୟସ୍ତ ଲାଗୁଛି ।

୨୫୧/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବିବାକର ଲେଙ୍କା, ବେତନଟା, ମୟୂରଭଞ୍ଜ

କଟକ, ୨୭/୦୩/୮୦

ବେତନଟା ସ୍କୁଲ ବିଷୟରେ କେବଳ ସୁଖବର ହିଁ ମିଳିବାର କଥା । ସେକଥା ମୁଁ ଅନେକ ଆଗରୁ ଜାଣିଛି । ଆମେ ଖାଲି ଯୈର୍ଯ୍ୟ ଧରି ରହିଲେ ହେଲା ।

ସରକାର ସ୍କୁଲ ଗୁଡ଼ିକୁ ସାବୁତି ଦେଲେ । ଏଣିକି ଆମର ଦାୟିତ୍ୱ ବଢ଼ିଲା । ଏଥର ଆମକୁ ଅନେକ କ୍ଷୁଦ୍ରତା ଛାଡ଼ି, ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଶାକୁ ଏକକ କରି ଧରି ଏହି ସ୍କୁଲ ଓ ତା’ ପଛରେ ରହିଥିବା ବିଚାରଗତ ଆନ୍ଦୋଳନଟି ବିଷୟରେ ସଚେତନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆମେ ସେଥିରେ ମୋତେ ପଛାଇ ଯିବାନାହିଁ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହାହିଁ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ପ୍ରାର୍ଥନା ହେବା ଉଚିତ ।

ଜୁନ୍ ୧ରୁ ୨୨ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାତୃଭବନଠାରେ ଶିକ୍ଷକ ଟ୍ରେନିଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ରହିଛି । ଆରବର୍ଷର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ମନେଥିବ । ତେଣୁ ଜୁନକୁ ଆସିବାକୁ ହିଁ ପଡ଼ିବ । ଜୁନେ ଆସିଲେ ମୋ’ର ବଳ ବଢ଼ିବ । ବାରିପଦା ସ୍କୁଲର ଚିତ୍ତରଞ୍ଜନ ବାବୁ ମଧ୍ୟ ଯେପରି ଆସିବେ, ତାଙ୍କୁ କହିଥିବ । ଗତ ସପ୍ତାହରେ ଅନୁଗୁଳରେ ଅଧ୍ୟାପକ ଆଦିତ୍ୟ ମହାନ୍ତିଙ୍କଠାରୁ ମୁଁ ଜୁନ ଦୁହିଁଙ୍କ ବିଷୟରେ କେତେକଥା ଶୁଣିଛି ଓ ଶୁଣି ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କଲି ।

ଏଣିକି ଆମର ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଆମର ନିରାକ୍ଷଣ ଭିତରେ ରହିବା ଉଚିତ । ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ଆମ ଜୀବନର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଏକ ଦୁର୍ଗାପୂଜାରେ ପରିଣତ ହେଉ ବୋଲି ଯାହା ଲେଖୁଛନ୍ତି, ଠିକ୍ ସେହିପରି । ଏଥର ଆମକୁ କେତେ ଯୋଜନା କରିବାର ରହିଛି, କେତେ ସାହସ କରିବାର ଅଛି । ଟ୍ରେନିଂ ବେଳେ ସେହିସବୁ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବ । ବେତନଟା ଓ ବାରିପଦାରୁ ଯେପରି ସମସ୍ତେ ସେଥିରେ ଯୋଗଦେବେ, ଜୁନ ଉପରେ ତାହାର ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଲା ।

କେରକରୁ ମୁଁ ଗୌରବାବୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଦେଇଥିଲି । ସେ କ’ଣ ପାଇଲେ ନାହିଁ କି ? ତାଙ୍କୁ ପଚାରି ଲେଖୁବ । କାରଣ ଇତିମଧ୍ୟରେ ମୁଁ ତାଙ୍କଠାରୁ ଆଉ କୌଣସି ଚିଠି ପାଇନାହିଁ ।

ବାରିପଦା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ...ଙ୍କ ନାମରେ ଯେଉଁ ମୋକଦ୍ଦମା ହୋଇଥିଲା, ତାହା ଏବେ କେଉଁ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛି, ଟିକିଏ ବୁଝି ଲେଖୁବ । କୁମାରମୁଖକଟା ସ୍କୁଲ ଆରମ୍ଭ ହେବା ବେଳକୁ ଯଦି ମୋତେ ଯିବାକୁ ହୁଏ, ତେବେ ସେତିକି ବେଳେ ବାରିପଦା ଯିବା ବି ହୋଇଯିବ । ଖୁବ୍

ସମ୍ଭବ କୁଲାଇ ଆରମ୍ଭରେ ।

ଉପେନ୍ଦ୍ରବାବୁଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦରୁ ତାଙ୍କ ଦେଇଥିବା ଇଚ୍ଛାଗତ୍ତରେ ଏଠି ଲଙ୍କା ଫବୁଛି । ଆମେ ଖାଉଛୁ ଓ ତାଙ୍କୁ ମନେ ପକାଉଛୁ । ଉପେନ୍ଦ୍ରବାବୁ ଓ ଜିତେନ୍ଦ୍ରବାବୁଙ୍କୁ ପ୍ରଶାମ କହିଦେବ ।

୨୫୨/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଶିଷ ପାଠୀ, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୨୮/୦୩/୮୦

ଅନେକ ଦିନରୁ ଚିଠି ଦେଇଣି । ଉତ୍ତର ପାଇନାହିଁ । କ'ଣ ହେଲା ବୋଲି ଭାବୁଛି ।

ଆଗାମୀ ୦୨/୦୪/୮୦ ବୁଧବାର ଦିନ ମୁଁ କୋଣାର୍କ ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍ ଗାଡିରେ ବ୍ରହ୍ମପୁର ବାଟେ ଯିବି । ସେଠି ସମୟ ବୋଧହୁଏ ରାତି ୮ଟା ୧୫ - ଆପଣ ଆସିଲେ ଅନ୍ତତଃ କିଛି ସମୟ ସକାଶେ ଦେଖା ହୋଇପାରନ୍ତା । ଅସୁବିଧା ନହେଲେ ଆସିବେ ।

ବାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ୭ ଦିନିଆ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ମୁଁ ପୁରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ ମିଶନର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ସାମୀ ପୁରଣାନନ୍ଦଙ୍କ ସହିତ ଏଥର ଯାଉଛି । ଆମେ ରାୟଗଡ଼ା, ଜୟପୁର, କୋରାପୁଟ, ସୁନାବେଡ଼ା ଓ ବାଲିମେଳା ହୋଇ ୯ ତାରିଖକୁ କଟକ ଫେରି ଆସିବୁ ।

ଦେଖୁଛନ୍ତି ତ, ଏ ବର୍ଷ ଆରମ୍ଭଠାରୁ ଖାଲି ଗ୍ରମଣଯୋଗ ପଡ଼ିଛି । ଆନନ୍ଦ ଓ ସୁଧାକରଙ୍କର ଚିଠି ପାଇଛି । ପରେ ଉତ୍ତର ଦେବି । ସେମାନଙ୍କୁ ରାଗ ନ କରିବାକୁ ମୋ' ଚରଫରୁ କହିବେ ।

୨୫୩/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନିରଞ୍ଜନ ଖୁଣ୍ଟିଆ, ଅଯୋଧ୍ୟା

କଟକ, ୦୨/୦୪/୮୦

ଆଜି ସାତଦିନଲାଗି ମୋତେ ଦକ୍ଷିଣ ଓଡ଼ିଶା ବାହାରି ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଆମ ମନରେ ଉଚିତ ଶ୍ରଦ୍ଧା ରହିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମର କାମ ନିଷ୍ଠୁର ହେବ । ବାଧା ଆସିବ, ତଥାପି କାମ ହେବ । ଅଯୋଧ୍ୟା ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ବିଦ୍ୟାଜୟର କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାହାହିଁ ହୋଇଛି, ହେଉଛି । ଏଥିରେ ବିଶ୍ୱାସ ବଢ଼ିବ, ମୋତେ କମିବ ନାହିଁ ।

ଆମେ ଆଇନ ଭାଙ୍ଗିବା ବାଲା ମୋତେ ନୋହୁ । ଆମେ ନୂଆ ଆଇନରେ କ୍ଷମାରକୁ ଓ ସମାଜକୁ ନୂଆକରି ଗଢ଼ିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛୁ । ସେଥିଲାଗି ଅନନ୍ତ ବିଶ୍ୱାସ ଧରି ବାହାରିଛୁ । ଆମର ଏହି ଉଦ୍ୟମରେ ପୁରୁଣା ଆଇନ ଅନେକ ଭାଙ୍ଗିବ, -- ପୁରୁଣାମାନେ ଅନେକ ହୁରୁଡ଼ିବେ । D.I. ତ ସାନ ଆସନର କଥା । ତେଣୁ ଘାବରେଇ ଯିବା ମୋତେ ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବା ମୋତେ ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଯିଏ କଲିକତାକୁ ଟିକଟ କାଟିଛି, ସିଏ ଶେରଗଡ଼ ପାଖରେ D.I.ଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ଅଟକି ଯିବ କାହିଁକି ? ତେଣୁ ଆମେ ନୀରବ ହୋଇ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ରଖି ଆମକୁ ଯେଉଁଠାକୁ ଯିବାକୁ ହେବ, ସେଠାକୁ ନିଷ୍ଠୁର ଯିବା ।

ତେଣୁ ଆମ ସହିବାର ସାମା ଅନନ୍ତ । ଏହି ସହିବା ପଛରେ ଅନନ୍ତ ବିଶ୍ୱାସ ରହିଛି ।

ଆମେ କାମ କରି ଯାଉଥିବା, ସହି ଯାଉଥିବା । ଯାହାର କାର୍ଯ୍ୟ; ସେଇ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ପନ୍ନ କରି ନେଉଥିବା ।

ଆଗାମୀ ଜୁନ୍ ପହିଲାକୁ ୨୨ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କଟକ ମାତୃଭବନରେ ଶିକ୍ଷକ ଟ୍ରେନିଂର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଚାଲିବ । ସେଥିରେ ଅଯୋଧ୍ୟାର ସବୁ ଶିକ୍ଷକ ଯୋଗଦେଇ ପାରିଲେ ଭାରି ଭଲ ହେବ । ସ୍କୁଲରେ ପାଠପଢ଼ାଇବା, ପିଲାଙ୍କୁ ଚଳାଇବା ଓ ଶୃଙ୍ଖଳା ରଖିବାର ସବୁ ସମସ୍ୟାର ଆଲୋଚନା ସେହିଠାରେ ହେବ । ସ୍କୁଲ ପରିଚାଳନାର କଥା ମଧ୍ୟ ଅନେକ ପଡ଼ିବ । ତୁମେ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ସେଥିରେ ଯୋଗ ଦେଇ ପାରିଲେ ଆହୁରି ବଢ଼ିଆ ହେବ । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ମୁଁ ଭାରି ଖୁସି ହେବି । ଚେଣ୍ଟ ସେହି ଟ୍ରେନିଂ ଲାଗି ଏବଠାରୁ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରସ୍ତୁତି ହୋଇପାରିବା ଉଚିତ ।

ନିଜର ସାମ୍ବ୍ୟ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ନିଶ୍ଚୟ ଦେବାକୁ ହେବ । ମୁଁ ଭାବୁଛି ଭଲ ଚ୍ୟବନପ୍ରାଣ ଗୋଟାଏ ଖାଇଦେଲେ ସବୁ ଠିକ୍ ହୋଇଯିବ । ସାମା ଶିବାନନ୍ଦ ଆଶ୍ରମର ଚ୍ୟବନପ୍ରାଣ ସବୁଠାରୁ ଗୁଣକାରକ । ବାଲେଶ୍ଵରରେ ମିଳିବ । ଶିକ୍ଷକ ଯାହା ଯେତେ କମ୍ ବା ଯେତେ ବେଶୀ ପାଠ ପଢ଼ିଥାନ୍ତୁ ପଛକେ, ଆଗ ତାଙ୍କ ନିଷ୍ଠାରୁ ତାଙ୍କର ଯୋଗ୍ୟତା ବିଚାର କରିବାକୁ ହେବ । ସିଏ ନିଜେ ଖୁସି ହୋଇ ପାଠ ପଢ଼ାଉଥିବେ, ପିଲାଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ପାଠ ପଢ଼ାଇ ପାରୁଥିବେ, ନିଜେ ବି ପଢ଼ି ସତେ ନିଜର ଜ୍ଞାନ ବଢ଼ାଉଥିବେ ଓ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ମଧ୍ୟ କ୍ଳାନ୍ତ ହେଉନଥିବେ । ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଗୀତ ଗାଇବା ଓ ପିଲାଙ୍କୁ ଖେଳାଇବାର ଶିକ୍ଷକ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ମୋ'ର ବିଶ୍ୱାସ । ପାଠଚକ୍ର ନିୟମିତ ଚାଲୁଛି, ତାହା ଜାଣି ଖୁସି ହେଲି । ପାଠଚକ୍ରର ଯୁବକଭାଇମାନେ ମଧ୍ୟ ପିଲାଙ୍କ ପରି ସ୍କୁଲ ପାଖରେ ଜାଗାଟିଏ ଯୋଗାଡ଼ କରି ନିଜେ ଭଜିଭଲ୍ ବା ଆଉକିଛି ଖେଳିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଉଚିତ ।

ସ୍କୁଲ ବିଷୟରେ ଯାବତୀୟ ସମ୍ଭାବ ଓ ସମସ୍ୟା ନିୟମିତ ଭାବରେ ପ୍ରପରିଙ୍କୁ ଜଣାଉଥିବା । ଏଣିକି ନିୟମିତ ଭାବରେ ତୁମର ଚିଠି ପାଇବି ବୋଲି ତୁମଠାରୁ ଶୁଣି ମୁଁ ନିଶ୍ଚିତ । ଚିଠି ନ ପାଇଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଅଯୋଧ୍ୟାକୁ ଅବିଶ୍ୱାସ କରିବି ନାହିଁ । ଶେଷକୁ ତୁମଲାଗି ଓ ଶିକ୍ଷକ ତଥା ପିଲାମାନଙ୍କ ଲାଗି ଅନେକ ସ୍ନେହ ଓ ଶୁଭେଚ୍ଛା ଜଣାଇ ରହିଲି ।

୨୫୪/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଶ୍ୱିଷ ପାଠୀ, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୧୫/୦୪/୮୦

ଚେଣ୍ଟ ପେରି ଆପଣଙ୍କର ଦୁଇଟିଯାକ ଚିଠି ପାଇଲି । ପିଲାଙ୍କର କେତେ ଚିଠି କେବଠାରୁ ଜମା ହୋଇ ରହିଥିଲା । ଆଜି ଉତ୍ତରଗୁଡ଼ିକ ଲେଖିଦେବାପରେ ଭାରି ହାଲୁକା ଲାଗୁଛି । ଆପଣ ଦୟାକରି ଚିଠିଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେବେ ।

ଆସତା ସପ୍ତାହରେ ପୁନର୍ବାର କଳାହାଣ୍ଡି ଯିବାର କଥା । ସେଠି ମଦନପୁର-ରାମପୁର ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ସାନ ଗାଆଁରେ ନୂଆ ସ୍କୁଲଟିଏ ଖୋଲୁଛି ଏପ୍ରିଲ ୨୪ ତାରିଖରେ । ମୋ'ର ଉପସ୍ଥିତ ରହିବା କଥା । ମୁଁ ସେହି ଗାଆଁକୁ ଆଗରୁ ଥରେ ଯାଇଛି । ଭାରି ଅଦ୍ଭୁତ ଜାଗା ।

ଆପଣ ଗଲେବି ଆପଣଙ୍କୁ ଭଲ ଲାଗିବ ।

ମାର୍ଚ୍ଚମାସର ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଶିକ୍ଷାପତ୍ରରେ ‘ମହେଶ’ ବିଷୟରେ ମୁଁ ଲେଖାଟିଏ ଲେଖୁଥିଲି । ମହେଶ ବ୍ରହ୍ମପୁର ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ବିଦ୍ୟାଳୟର ପିଲା । ସେଠାରେ ସମସ୍ତେ ଲେଖାଟିକୁ କିପରି ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କଲେ କେଜାଣି ? ଆପଣ ତାହା ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବେ ଓ ମୋତେ ଲେଖୁବେ । ମୁଁ ପଚାରିଛି ବୋଲି ସେମାନଙ୍କୁ କିଛି କହିବେ ନାହିଁ ଓ ସେମାନଙ୍କର ମନର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ବୁଝି ମୋତେ ଜଣାଇବେ ।

ଏବର୍ଷ କଟକ ମାତୃତବନରେ ଜୁନ୍ ୭ ରୁ ୨୮ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶିକ୍ଷକ ଟ୍ରେନିଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଚାଲିବ । ଆପଣ ପରା ଯୋଗଦେବେ ବୋଲି ଥରେ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ? ପ୍ରପତ୍ତିଙ୍କୁ ଲେଖୁବେ ଓ ଏଣେ ଉଦାଧର ବାବୁଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ତାହା ଜଣାଇଦେବେ । ଆପଣ ୨୨ ଦିନଯାକ ଏଠାରେ ରହିଲେ ମୋତେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ଭାରି ଖୁସି ଲାଗିବ ।

‘ଡେନ୍‌ମାର୍କ ଚିଠି’ର ପାଣ୍ଡୁଲିପି ଆପଣ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାବୁଙ୍କ ହାତକୁ ଦେଇଛନ୍ତି ବୋଲି ଜାଣିଲି । କିନ୍ତୁ ସିଏ ତାହାକୁ କେବେ ପ୍ରକାଶ କରିବେ, ସେହି ବିଷୟରେ କିଛି ଧାରଣା ଦେଇଛନ୍ତି କି ? ଆଉ ପାଣ୍ଡୁଲିପିଟି ଆପଣ ବରଷକ ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ନେଇ ପହଞ୍ଚାଇ ଥିଲେ । ସେବିଷୟରେ ତାଙ୍କୁ କହିବେ, ସେଇଟି ସେ ଏପୂର୍ବ ଭାବରେ ଗୋଟିଏ ବହିରେ ଛାପିବେ । କେତୋଟି ପ୍ରବନ୍ଧକୁ ବାଦ୍ ଦେବାର ବିଚାର କରିବେ ନାହିଁ । ବହିଟି କିଛିଟ ବଡ଼ ହୋଇଗଲେ ମଧ୍ୟ ତଥାପି ଗୋଟିଏ ବହିରେ ଛାପିବେ । ଏହା ତାଙ୍କ ପାଖରେ ମୋ’ର ବିନୀତ ଅନୁରୋଧ ।

ମୋ’ର ଯାହା ମନେ ପଡୁଛି, ‘ମୋ’ଦେଶ’ ପତ୍ରିକାରେ ମୋ’ର ବେଶ୍ କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଲେଖା ବାହାରି ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ତା’ର କୌଣସି ହିସାବ ମୋ’ ପାଖରେ ନାହିଁ । ମୁଁ ଶାନ୍ତିନିକେତନରେ ପଢ଼ିଲାବେଳେ ‘ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର’ ମୀନାବଜାରରେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଲେଖା ବାହାରିଥିଲା । ସେଥିରେ କେତୋଟି କବିତା ବି ଥିଲା । ସେଗୁଡ଼ାକର ପରା ମୁଁ ପାଇନାହିଁ । ଏତେଦିନର ଲେଖା ଆଉ କେଉଁଠି ମିଳିବ ?

ଲେଖାତ କେବେ ବନ୍ଦ ହୋଇନାହିଁ, ଚାଲିଛି । ଜୀବନର ସତ୍ତାବ ହୋଇଗଲାଣି । ତେଣୁ ଜାଇଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲେଖାବି ଚାଲିଥିବ । ବଙ୍ଗଳାର ‘ଗୁରୁପଦ’ଙ୍କ ବିଷୟରେ ମୁଁ କିଛି ଜାଣିନାହିଁ । ତେନ୍ତୁଗୁର କୃଷ୍ଣମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ କଥା କହିଲାବେଳେ ସେ ପ୍ରକୃତରେ କାହାକଥା କହୁଥିଲେ ?

ସବାଶେଷରେ ସବାବଡ଼ କଥା - ଗୋଟିଏ ଲୋକ ଠିକ୍ କରିଦେବା କଥା । ରାହୁଣିଆ ନ ହୋଇଥାଉ ପଛକେ, ଅନ୍ୟ ସବୁକାମ କରିଦେବ, ଆମେ ଯାହାସବୁ କରୁଛୁ, ତାହା କରିବାକୁ ତାକୁ ଯେପରି ଖରାପ ନଲାଗିବ । ଜଣେ ବୟସ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ହେଲେ ଆହୁରି ଭଲକଥା । ତା’ନହେଲେ ପୁରୁଷ ଲୋକ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ହେବ । କିନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଥିବ, ପରିଚିତ ହୋଇଥିବ, ଚକ୍ଷକ ଓ ବୁଦ୍ଧିମାନ ଥିବ । ତେବେ କାଳକ୍ରମେ ସିଏ ସବୁକିଛି ଶିଖିଦେଇ ପାରିବ ।

୨୫୫/ ଶ୍ରୀମାନ୍ ଟି. ସୁଧାକର, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୧୫/୦୪/୮୦

ତୁମର ଚିଠି ପାଇବାପରେ ମୁଁ ଖାଲି ଏଣେତେଣେ ହୋଇ ବୁଲୁଛି । ଆଉ ତୁମେ ଭାବୁଛ ମୁଁ ତୁମକୁ ଭୁଲିଗଲିଣି । ମୁଁ କେବେହେଲେ କାହାକୁ ଭୁଲେନାହିଁ । ତେଣୁ ଚିଠି ନପାଇଲେ ବି ମୋତେ ସନ୍ଦେହ କରିବନାହିଁ ।

ତୁମେ ଗତ ପରୀକ୍ଷାରେ କ୍ଲାସରେ ପ୍ରଥମ ହୋଇଛ, ତାହା ମୋ'ଭାରି ମଧ୍ୟ ଭାରି ଆନନ୍ଦର କଥା । ତୁମେ ଚେଷ୍ଟାକଲେ ଆହୁରି ଅଧିକ ଯେ ନମ୍ବର ରଖିପାରିବ, ସେଥିରେ ମୋ'ର କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ତୁମେ ସ୍କୁଲ ପିଲାଙ୍କ ସହିତ ପରିଶ୍ରମଶରେ ଆସିଥିବ ଓ ଭୁବନେଶ୍ୱରର ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକ ବୁଲି ଦେଖିଥିବ, ଭାରି ଖୁସି ବି ହୋଇଥିବ ।

୨୫୬/ ଶ୍ରୀମାନ୍ ଏଲ୍. ଆନନ୍ଦ ରାଓ, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୧୫/୦୪/୮୦

ତୁମର ଚିଠି ପାଇବା ପରେ ସେଦିନ ତୁମ ସହିତ ଦେଖାହେଲା । କେତେ ଖୁସି ଲାଗିଲା । ମୁଁ ତୁମ ପାଖକୁ ଚିଠି ଦେଇ ନପାରିଲେ ମଧ୍ୟ ତୁମେ ମୋ'ପାଖକୁ ଚିଠି ଦେବ । ମୁଁ ଅଳସୁଆ ହେଲି ବୋଲି କ'ଣ ତୁମେ ସେହି ଭଳି ଅଳସୁଆ ହେବ ? ମୋତେ ନୁହେଁ ।

ପାଠ ଭଲ କରି ପଢ଼ିବ । ଖୁସିହୋଇ ପଢ଼ିବ । ପଢ଼ାବହି ବାହାରେ ପୃଥିବୀରେ କେତେ ବଢ଼ିଆ ବହି ଅଛି, ସେଗୁଡ଼ାକ ତୁମେ ବଢ଼ ହେଲେ ବଳେ ଜାଣିବ । ତେଣୁ ମନର ଖୁସିକୁ କେବେ ଛାଡ଼ିବ ନାହିଁ । ମନ ଖୁସି ହେଲେ, ତୁମ ପାଖରେ ଯେତେ ଯାହା ଜ୍ଞାନ ଆସି ପହଞ୍ଚିବ, ତୁମେ ସହଜରେ ତାହାକୁ ସଂଗ୍ରହ କରି ଆଣିପାରିବ ।

୨୫୭/ ଶ୍ରୀମାନ୍ ଜୀବନାନନ୍ଦ ଦାଶ, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୧୫/୦୪/୮୦

ତୁମର ଦେହ ଅସୁସ୍ଥ ଥିଲା ବୋଲି ମୁଁ ଆଗରୁ ଶୁଣିଥିଲି । ସେଥିଲାଗି ମୋ'ର ମନରେ ଭାରି ଦୁଃଖ ବି ହୋଇଥିଲା । ସର୍ବଦା ସୁସ୍ଥ ରହିବାର ଗୋଟାଏ ଭଲ ଉପାୟ ଅଛି । ତା'ହେଲା, ଯେତେବେଳେ ଯାହା କରିବା, ଖୁସି ହୋଇ କରିବା । କେବେହେଲେ ବାଧ୍ୟ ହେଲାପରି କାମ ନ କରିବା ।

୨୫୮/ ଶ୍ରୀମାନ୍ ଫକର ଚୂମାର ପାତ୍ର, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୧୫/୦୪/୮୦

ତୁମର ପରୀକ୍ଷା କାରିଠାରୁ ଆରମ୍ଭ ହେବ । ସେଥିରେ ତୁମେ ଭାରି ଭଲ କରିବ ବୋଲି ଭଗବାନଙ୍କଠାରେ ମୁଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛି ।

ତୁମ ନିଜ ଲେଖା କବିତା ମୋ' ପାଖକୁ ପଠାଇଥିଲେ ସିନା ମୋତେ ପ୍ରକୃତରେ ଭଲ ଲାଗନ୍ତା ? ତୁମ ଚିଠିରୁ ମୁଁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର କବିତା କିଆଁ ପଢ଼ିବି ? ତୁମେ ବି ଏତେ ପରିଶ୍ରମ କରି ସେଗୁଡ଼ାକୁ କାହିଁକି ମୋ' ପାଖକୁ ଲେଖୁବ ?

ଅସିର୍ ନାଆଁରେ ତୁମେ ମୋ' ଠାକୁ କେତେଥର ଚିଠି ଦେଇଛ । ମୁଁ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରକୃତରେ ଅସିର୍ ଚିଠି ଦେଉଛି ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିଲି । ତା'ପରେ ଜାଣିଲି ଯେ ତୁମେ ତା' ନାମରେ ମୋ' ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖୁଛ । ମୋ' ପାଖକୁ ଚିଠି ଦେବାରେ ତୁମର କେତେ ଆନନ୍ଦ, ସେତେବେଳେ ସେକଥା ଜାଣି ଭାରି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲି ।

୨୫୯/ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନନିଗୋପାଲ ପାଲିଚ

କଟକ, ୧୮/୦୪/୮୦

ହଁ, ବାକ୍ତିରାଉତ ଛାତ୍ରାବାସର ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବକୁ ତୁମେ ଯାଇଥିଲେ ଭାରି ଭଲ ହୋଇଥା'ନ୍ତା । ଆମ ପୁରୁଣା ଦକର ଅନେକ ଆସିଥିଲେ । ପୁଣି ୧୯୫୬-୫୮କୁ ଫେରିଗଲା ପରି ମୋ'ର ମନେହେଉଥିଲା । ସମସ୍ତେ ମିଶି ବାକ୍ତିରାଉତ ବୋଲି ଗୋଟିଏ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଢ଼ିଛନ୍ତି । ବର୍ଷକୁ ଟ. ୫.୦୦ ସଦସ୍ୟ ଦେଇ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି । ତୁମେ ତିନୁ ନାଆଁରେ ତୁମର ନୂଆ ଠିକଣା ଦେଇ ଚିଠି ଲେଖୁଦେବ । ତେବେ ଆଉ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ରହିବ ନାହିଁ ।

ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ୪ ବର୍ଷ ରହିବାପରେ ଏବେ ମୁଁ କଟକରେ ରହୁଛି । ସେହି କିସମର ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓଡ଼ିଶାରେ ୨୫କୁ ଛୁଇଁଲାଣି । ଏହି ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ିବାରେ ବି ଲାଗିଛି । ଏହା ଏକ ଆହ୍ୱାନ ପରି ମନେ ହେଉଛି । କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ବୋଲି ସମସ୍ତେ ଉତ୍ପୁରୁ ଭାବରେ ଚିନ୍ତାଚରିତକୁ ମାନି ନେଉଥିବା ସମୟରେ ଏପରି ଏକ ଆହ୍ୱାନର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ପ୍ରକୃତରେ ଆମେ ତଥାପି ରହିବୁ ବୋଲି ଲାଗୁଛି । ଆମର ସିଲାଇବ୍ ଆମେ ଅଲଗା ଚିଆରି କରିଛୁ । ତାକୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ସୀକୃତି ଦେଇଛନ୍ତି । ମୋତେ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାସାରା ବୁଲି ଏହି ସୁଲଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କର ବାର୍ଷିକ ଟ୍ରେନିଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ଏବର୍ଷ ଜୁନ୍ ୭ରୁ ୨୮ ଯାଏଁ କଟକ ମାତୃଭବନଠାରେ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଚାଲିବ । ଆରାମୀ ସପ୍ତାହରେ କଳାହାଣ୍ଡି ଜିଲ୍ଲାର ମଦନପୁର-ରାମପୁର ଯିବି । ସେଠି ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଏକ ସାନ ଗ୍ରାମାଠିରେ ଆସନ୍ତା ୨୪ ତାରିଖରେ ସୁଲଟିଏ ଖୋଲୁଛି । ଏହିପରି ବେଶ୍ ସମୟ କଟିଯାଉଛି । ବୁଢ଼ା ହେବାକୁ ଆଦୌ କୌଣସି ପୂର୍ବତ ନାହିଁ । ବିଶ୍ୱାସ ବଢ଼ିବକି ଯାଉଛି । ତୁମେ କେବେ ଏହିପରି ଗୋଟିଏ ସୁଲକୁ ଆସି ବାସ୍ତବ ସ୍ଥିତିକୁ ଦେଖିଲେ ପ୍ରକୃତରେ ଭାରି ଖୁସି ହୁଅନ୍ତ ।

ତୁମେ ନିଜକଥା ମୋତେ କିଛି ଲେଖିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ତୁମର ଚିଠି ସତେଅବା ଦରପକା ହିଁ ରହିଗଲା । ସେପରି କରିବ ନାହିଁ । ସୁଲରେ ପାଠ ପଢ଼ାଇବା ବ୍ୟତୀତ ତୁମେ ଆଉସବୁ କ'ଣ କରୁଛ ? କ'ଣ ଲେଖୁଛ ଓ କ'ଣ ପଢ଼ୁଛ ? ଭବିଷ୍ୟ ବିଷୟରେ ତୁମ ମନରେ

ସେପରି କୌଣସି ଆଶା ରହିଛି ନା ସବୁ ଖାଲି ବୈରାଗ୍ୟଜନକ ମନେ ହେଉଛି ।

ଜୟ ନାରାୟଣ ଭାଇ ପୁନର୍ବାର ଚମ୍ପତିମୁଖକୁ ଆସିଲେଣି । ଜରୁରୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବେଳେ ସରକାର ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନଟିକୁ ହାତକୁ ନେଇ ଯାଇଥିଲେ । ଜରୁରୀ ଅବସ୍ଥା ପରେ ଯେଉଁ ନୂଆ ସରକାର ଆସିଲା, ସିଏ ସ୍କୁଲଟିକୁ ପୁଣି ବେସରକାରୀ ପରିଚାଳନା ସମିତି ହାତକୁ ଫେରାଇଦେଲା । ସେଠାରେ ସତରଞ୍ଜ କରି କିଛି ଗଢ଼ିବାକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସମସ୍ତେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଚିନ୍ତା କରୁଛନ୍ତି ।

୨୬୦/ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଦିବାକର ଲେଙ୍କା, ବେତନଟା

କଟକ, ୨୨/୦୪/୮୦

ଆଜି ମୋତେ ଏଠାରୁ କଳାହାଣ୍ଡି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବାହାରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ସାନ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ୨୪/୪-ଦିନ ଗୋଟିଏ ନୂଆ ସ୍କୁଲ ଆରମ୍ଭ ହେଉଛି । ତେଣୁ ଭାରି ତରତର ହୋଇ ଏହି ଚିଠି ଲେଖୁଛି ।

୧) ଟ୍ରେନିଂ ଶିବିରର ତାରିଖ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଛି । ଏହା ଜୁନ୍ ୩ ତାରିଖ ସନ୍ଧ୍ୟାରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ୨୫ ତାରିଖ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଉଦ୍‌ଯାପିତ ହେବ । ଶେଷଦିନ ପ୍ରପତ୍ତି ଆମ ସାଥରେ ରହିବେ । ତୁମେ ଏହି ସମ୍ବାଦଟିକୁ ବାରିପଦା ମଧ୍ୟ ପଠାଇଦେବ ।

୨) ଏବେ ବାରିପଦାର ନିର୍ମଳବାରୁ କଟକ ଆସିଥିବା ସମୟରେ ଫୋନ୍‌ରେ ମୋ'ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିଥିଲେ । ବାରିପଦାର ସବୁ ଶିକ୍ଷକ ଭାଇ/ଭଉଣୀ ଟ୍ରେନିଂରେ ଯୋଗଦେବେ ବୋଲି ସେ କହିଛନ୍ତି । ସିଏ ଏକଥା ମଧ୍ୟ କହିଲେ ଯେ ...ବାବୁଙ୍କ ନାମରେ ଯିଏ ମୋକଦ୍ଦମା କରିଥିଲେ ସିଏ କଟେରାରୁ ମୋକଦ୍ଦମା ଉଠାଇ ଆଣିବେ ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଛନ୍ତି । ଏବିଷୟରେ ତାଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇଯାଇଛି । ତୁମେ ପୁନର୍ବାର ଟିକିଏ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ବୁଝିବ ଓ ମୋତେ ଲେଖୁବ ।

୩) ଟ୍ରେନିଂ-ଶିବିରର ଯଥାସାଧ୍ୟ ଅଧିକ ଦୀର୍ଘତ୍ବ ତୁମେ ଓ ଚିତ୍ତବାବୁ ବହନ କଲେ ମୋତେ ଅନେକ ସାହସ ମିଳିବ । ମୁଁ ପାଖେପାଖେ ରହିଥିବି । ବିଶେଷକରି ରାତିରେ ଯେଉଁ ଅନୌପଚାରିକ ଆଲୋଚନାମାନ ହେବ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ତୁମେ ଦୁହେଁଯାକ ପରିଚାଳନା କରିବ । ପ୍ରତ୍ୟେକଦିନ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବିଷୟ ଆଲୋଚନା ଲାଗି ରହିଥିବ । ସେଗୁଡ଼ାକ ଆମେ ଆଉ ସପ୍ତାହରେ ଠିକ୍ କରିବା । ଉଦାହରଣ ସରୂପ, ପିଲା ମାଷ୍ଟରଙ୍କୁ କାହିଁକି ଡରନ୍ତି ? ଆମ ସ୍କୁଲର ସବୁଠାରୁ ଦୁଷ୍ଟପିଲା, ଭଲପିଲା କିଏ ଓ ମନ୍ଦପିଲା କିଏ ? - ତୁମେ ଓ ଚିତ୍ତବାବୁ ମଧ୍ୟ ଏହିପରି କେତୋଟି ବିଷୟ ଠିକ୍ କରିଥିବ ।

୪) ଗୌରବାବୁ ସମ୍ଭବତଃ କୌଣସି କାରଣରୁ ମନ କଷ୍ଟ କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଚିଠିର ଉତ୍ତର ଦେଉନାହାନ୍ତି । ସେଦିନ ମୁଁ ସ୍କୁଲରେ ଖାଇ ସିଧା ବାଲେଶ୍ଵର ପଞ୍ଚାଳଗଲି, ତାଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କଲିନାହିଁ, ତାଙ୍କ ମନ ସେଇଥି ସକାଶେ ଖରାପ ହୋଇଛି କି ? ତୁମେ ତାଙ୍କର ମନକଥା

ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ । ତାଙ୍କୁ ମୋ'ର ପ୍ରଶ୍ନାମ ଜଣାଇଦେବ ।

୪) ସ୍କୁଲ ଲାଗି ପୁରୀ ଜାଗା ମିଳିଗଲା । ଶୁଭ ସମ୍ବାଦ । କିନ୍ତୁ କୁଳାଳ ମାସକୁ କ'ଣ ସେଠାରେ ଘର ତିଆରି ହୋଇ ଯାଇଥିବ ? ତା'ନହେଲେ, ସେହି ପୁରୁଣା ଜାଗାରେ ଆଉ ବଖରାଏ ଘର ନହେଲେ ନୂଆ କ୍ଲାସ୍‌ଟିଏ କିପରି କରିବା ?

ଏଥର ବି କ'ଣ ଉପେନ୍ଦ୍ରବାବୁ ଟ୍ରେନିଂ ବେଙ୍କକୁ ଆମସାଙ୍ଗକୁ ଆସିବେ ? ଆସିପାରିଲେ ତ କେଡ଼େ ଆନନ୍ଦର କଥା ହୁଅନ୍ତା ! ଜିତେନ୍ଦ୍ରବାବୁ, ସତ୍ୟେନ୍ଦ୍ରବାବୁ, ଅନାଦିବାବୁ ଓ ଆଉ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମୋ'ର ପ୍ରଶ୍ନାମ କହିଦେବ ।

୨୬୧/ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଶିଷ ପାଠୀ, ବ୍ରହ୍ମପୁର

କଟକ, ୦୪/୦୫/୮୦

ଚିଠିର ଉତ୍ତର ଦେବାରେ ଏଥର ଅନେକ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଗଲାଣି । କେତେକ କାରଣ ବଶତଃ । ଆପଣ କିଛି ମନେ କରିବେ ନାହିଁ ।

ମାତୃଭବନରେ ଗଦାଧର ବାବୁ ଆପଣଙ୍କର ଚିଠି ପାଇନାହାନ୍ତି । ଶେଷକୁ ଶିକ୍ଷକ ଟ୍ରେନିଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଟି ଜୁନ୍ ୩ ତାରିଖ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ୨୫ ତାରିଖ ରାତ୍ର ଶେଷ ହେବ ବୋଲି ସ୍ଥିର ହେଲା । ଅର୍ଥାତ୍ ଆପଣ ୨୬ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏଥିରେ ଯୋଗଦେଇ ପାରିବେ । ସେହି ବିଷୟ ଜଣାଇ ଆପଣ ଶୀଘ୍ର ଗଦାଧର ବାବୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖିଦିଅନ୍ତୁ । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ମୋତେ ଭାରି ଭଲଲାଗିବ । କେତେ ଦୁଃଖ ସୁଖ ହୋଇ ପାରିବ ।

ବ୍ରହ୍ମପୁର ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ସ୍କୁଲରୁ ଶିକ୍ଷକମାନେ ଏହି ଟ୍ରେନିଂରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ଆସିବେ ତ ? ଆପଣ ଟିକିଏ ବୁଝି ମୋ'ପାଖକୁ ଲେଖିବେ । ବିଶେଷ କରି ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ବାବୁ (ପ୍ରଧାନଶିକ୍ଷକ) ଆସିବେ ବୋଲି ମୁଁ ଭାରି ଆଗ୍ରହର ସହିତ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛି । ସିଏ ଆସିଲେ ଆମକୁ ସମଗ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଟିରେ ଅନେକ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବେ । ତାଙ୍କୁ କହିବେ, ମୋ'ର ବିଶେଷ ଅନୁରୋଧ ସିଏ ନିଶ୍ଚୟ ଯୋଗଦେବେ । ପ୍ରପରି ଖୁବ୍ ସମ୍ଭବ ୨୫ ତାରିଖ ଦିନଟି ଆମ ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ରହିପାରିବେ ।

ଏବର୍ଷ ଆମେ ଖରାନ୍ତୁଟିରେ ବାହାରକୁ କୁଆଡ଼େ ଯାଇନାହୁଁ । ଟିକେଟ ପ୍ରଭୃତି କିଣା ସରିଥିଲା । ମାତ୍ର କେତେକ କାରଣରୁ ଯିବାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ବନ୍ଦ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରଧାନତଃ ଟ୍ରେନିଂର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି ।

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦବାବୁଙ୍କ ସାଥରେ ଇତି ମଧ୍ୟରେ ମିଶିଥିବେ ବୋଲି ଆଶା କରୁଛି । 'ପଶ୍ୟତି ଦିଶିଦିଶି' ପାଣ୍ଡୁଲିପିଟିକୁ ଯଦି ଶୀଘ୍ର ଛପାଇବାକୁ ତାଙ୍କର ଯୋଜନା ନଥିବ, ତେବେ ଆପଣ ତାଙ୍କୁ ପାଣ୍ଡୁଲିପିଟି ଫେରାଇ ଆଣିବା ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଦେବେ । ମୁଁ ହୁଏତ ଏଣେ ଆଉ କୌଣସି ପ୍ରକାଶକଙ୍କୁ ସେଥିଲାଗି ଅନୁରୋଧ କରିବି । ସେଇଟି ଶୀଘ୍ର ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଯିବା ଉଚିତ ବୋଲି ମୋ'ର ଭାବ । ଯଦି ସେ ଅନୁମତି ଦିଅନ୍ତି, ତେବେ ଆପଣ ଟ୍ରେନିଂକୁ ଆସିବା ସମୟରେ ସେଇଟିକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଆସନ୍ତେ । ସୁବିଧା ହୁଅନ୍ତା ।

କ'ଣ ଲେଖିବି ? - ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ କରୁଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଣିଷ କିଛି ଲେଖିପାରେ ନାହିଁ । ଏପରି ଏକ ସମୟ ଜୀବନରେ ଆସେ, ଯେତେବେଳେ କି ଆପଣାର କଥା ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଗରେ କହିବାକୁ ହିଁ ପଡ଼େ । ତାହା ନିଜ ଜୀବନ-ସାଧନାର ଏକ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଅଙ୍ଗ । କଳ୍ପନା କରନ୍ତୁ, ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ଏକତା ଏକୂଟିଆ ଏକ ପତ୍ରିକା ମାସକୁ ମାସ ବାହାର କରୁଥିଲେ ଓ ସେଥିଭାରି ୬୪ ପୃଷ୍ଠା ନିଜେ ଲେଖୁଥିଲେ । ଏହାହିଁ ଲେଖିବାର, ନିଜକୁ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତ କରିବାର ଓ ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଗରେ ନିଜର କଥାଟିକୁ ଅବଶ୍ୟ କହିବାର ଏକମାତ୍ର ମ୍ୟାଜିକ୍ । କଟକ ଶିବିର ବେଳେ ଏହି ବିଷୟରେ ପୁଣି କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବା ।

୨୪୬/ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବିବାକର ଲେଙ୍କା, ବେତନଟା

କଟକ, ୧୨/୦୫/୮୦

ଚିରଠାରୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି କାଗଜପତ୍ର ବା ଚିଠି ପାଇନାହିଁ । ଗତ ସପ୍ତାହରେ କଟକ ମାତୃଭବନଠାରେ ଶ୍ରୀଶିବାବୁ (D.I. of Schools) ଓ ସୁଧାକର ବାବୁ (ବାଲେଶ୍ଵର)ଙ୍କ ସହିତ ଦେଖା ଓ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇଥିଲା । ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଆମର ଶିବିର ହେବା ବିଷୟରେ ଶୁଣିଛି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରପରି କହୁଥିଲେ ଯେ ସେତେବେଳେ କ'ଣ ସବୁ ସାଧାରଣସଭାର ବି ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହୁଛି । ସେ ଏସବୁର ମୋଟେ ପକ୍ଷରେ ନୁହନ୍ତି । ମୁଁ ବି ନୁହେଁ । ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୟ ଆମ ନିଜ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଦିଆଯାଇ ପାରିବା ଉଚିତ । ତୁମେ ନିର୍ମଳବାବୁ ଓ ଚିତ୍ତ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବ ।

ସେହି ଅଞ୍ଚଳର ସବୁ ସ୍କୁଲକୁ ଶିବିର ବିଷୟରେ ପତ୍ର ଯାଇଥିବ ବୋଲି ଆଶା କରୁଛି । ଖରିଦତକ ସ୍କୁଲରେ ଅନେକ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଜୟନାରାୟଣ ବାବୁଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସେଠାକୁ ଆସିବା ଲାଗି ସତରଫ ଚିଠି ଦେବ ।

କଟକ ମହିଳା ପାଠକଙ୍କୁ ସମ୍ମିଳନୀକୁ ବେତନଟାରୁ କେହି ଆସିଲେ ନାହିଁ କାହିଁକି ? ଅନ୍ତତଃ ଗୌରବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଆସିବେ ବୋଲି ମୁଁ ଆଶା କରୁଥିଲି । ଆରବର୍ଷ ମଧ୍ୟ କେହି ଆସିନଥିଲେ ।

ମୁଁ ଯେଉଁ ବହିଟି ଲେଖୁଥିଲି ସେଇଟି କାଲି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ । ତା'ପରେ ତା'ର ଦୁଇଟି କପି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଦାଖଲ କରିବାକୁ ହେବ । ତା'ପରେ ମୁଁ ଅନ୍ୟକାର୍ଯ୍ୟ କରିବାଲାଗି ମୁକ୍ତ ହୋଇଯିବି ।

ସେଠାକାର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମୋ'ର ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇଦେବ । ତୁମେ, ସଂଜୀବ, ହୈମ, ନକୁଳ ଓ ସୁଦେବୀଙ୍କ ଲାଗି ଅନେକ ସ୍ନେହ ଓ ଶୁଭେଚ୍ଛା । ଆଉ ଅଳ୍ପ ଦିନପରେ ପୁନର୍ବାର ଦେଖାହେବ ଜାଣି ଭାରି ଖୁସୀ ଲାଗୁଛି ।

